

RAPORT O STANIE GMINY ŚWIDNICA

2020

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

KIEROWNICY DZIAŁÓW
URZĘDU GMINY ŚWIDNICA
ORAZ DYREKTORZY I KIEROWNICY
JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH

ul. Głowackiego 4
58-100 Świdnica

tel. / fax +48-74- 852-30-67

<http://www.gmina.swidnica.pl>
e-mail: urząd@gmina.swidnica.pl

[UrządGminySwidnica](https://www.facebook.com/UrządGminySwidnica)

RAPORT O STANIE GMINY ŚWIDNICA

WPROWADZENIE	3
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
1.1. Położenie administracyjne	5
1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	5
2. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU	8
2.1. Organizacja systemu zarządzania gminą	8
2.2. Dokumenty strategiczne i programowe	9
2.3. Uchwały Rady Gminy	11
2.4. Promocja gminy	16
3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	17
3.1. Tło geograficzne	17
3.2. Dokumenty	19
3.3. Inwestycje i działania 2019	20
4. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO	22
4.1. Ludność	22
4.2. Mieszkalnictwo	25
4.3. Finansowanie	25
4.4. Inwestycje i działania 2019	26
5. GOSPODARKA I RYNEK PRACY	27
5.1. Bezrobocie	27
5.2. Przedsiębiorczość	28
5.3. Atrakcyjność inwestycyjna	31
6. OŚWIATA I WYCHOWANIE	32
6.1. Wychowanie przedszkolne	36
6.2. Szkolnictwo podstawowe	37
6.3. Finansowanie oświaty	43
6.4. Działania i projekty zrealizowane w gminnych placówkach oświatowych w 2019 r.	46
6.5. Dokumenty	47
7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	40
7.1. Kultura	40
7.2. Zabytki	42
7.3. Finansowanie	46
7.4. Dokumenty	46
7.5. Inwestycje i działania 2019	46
8. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	49
8.1. Atrakcyjność turystyczna	49
8.2. Szlaki turystyczne	49
8.3. Sport i rekreacja	50
8.4. Finansowanie	53
8.5. Inwestycje i działania 201	53
9. OCHRONA ZDROWIA	55
9.1. Infrastruktura ochrony zdrowia	55
9.2. Finansowanie	55
9.3. Dokumenty	56
9.4. Inwestycje i działania 2018	56

10. POMOC SPOŁECZNA	57
10.1. Pomoc społeczna	57
10.2. Dokumenty	66
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	63
11.1. Policja i Straż Pożarna.....	63
11.2. Finansowanie	64
12. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	65
12.1. Transport drogowy	65
12.2. Transport kolejowy	66
12.3. Transport zbiorowy.....	66
12.4. Drogi rowerowe	66
12.5. Finansowanie	67
12.6. Inwestycje i działania 2019	68
13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	74
13.1. Sieć wodociągowa	74
13.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków	76
13.3. Sieć energetyczna i oświetlenia.....	78
13.4. Sieć gazowa.....	78
13.5. Sieć ciepłownicza.....	79
13.6. Odnawialne źródła energii	79
13.7. Gospodarka odpadami.....	80
13.8. Łączność.....	82
13.9. Dokumenty	83
13.10. Inwestycje i działania 2019	84
14. PLANOWANIE PRZESTRZENNE	85
14.1. Planowanie miejscowe.....	85
14.2. Dokumenty	85
14.3. Decyzje administracyjne	90
14.4. Inwestycje i działania 2019	90
15. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	92
15.1. Współpraca wewnętrzna.....	92
15.2. Współpraca zewnętrzna.....	93
15.3. Dokumenty	94
15.4. Inwestycje i działania 2019	
16. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA.....	95
16.1. Budżet gminy	95
16.2. Budżet partycypacyjny	107
16.3. Stan mienia	112

WPROWADZENIE

Raport o stanie Gminy Świdnica został sporządzony na podstawie art. 28 aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy Świdnica w 2020 roku. Stanowi kontynuację dokumentu z 2018 r., który był raportem otwarcia dla kolejnych raportów o stanie gminy, które rokrocznie będą przedstawiać podsumowanie działalności wójta, a w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu partycypacyjnego. Raport zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego i w syntetycznym ujęciu wskazuje jej główne uwarunkowania przestrzenne oraz tendencje rozwojowe. Porównanie z latami poprzednimi daje natomiast możliwość analizy zmian społeczno-gospodarczych, które dokonały się na przestrzeni lat, oraz zachodzących tendencji rozwojowych. Prezentacja aktualnej, wewnętrznej i zewnętrznej, sytuacji gminy w poszczególnych dziedzinach funkcjonowania pozwala również wskazać wyzwania, jakie stoją przed jednostką w kolejnych latach.

Zakres tematyczny. Raport o stanie gminy Świdnica zawiera wielowymiarową analizę społeczną, ekonomiczną, przestrzenną, infrastrukturalną i instytucjonalną oraz szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania gminy. Obejmuje między innymi prezentację procesów zachodzących w gospodarce narodowej z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju: procesów demograficznych, tendencji na rynku pracy i zachowań podmiotów gospodarczych. W 14 blokach tematycznych prezentuje on informacje o stanie zagospodarowania i trendach rozwojowych oraz porównuje je do wielkości powiatowych, regionalnych i krajowych. Informacje zostały podzielone na bloki tematyczne obejmujące takie obszary jak:

- środowisko przyrodnicze
- demografia i mieszkalnictwo
- gospodarka i rynek pracy
- oświata i wychowanie
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
- turystyka, sport i rekreacja
- ochrona zdrowia
- pomoc społeczna i bezpieczeństwo publiczne
- komunikacja i transport
- infrastruktura techniczna
- współpraca wewnętrzna i zewnętrzna
- planowanie przestrzenne
- gospodarka finansowa i wartość mienia
- system zarządzania strukturami samorządu

Analizowane obszary zawierają ponadto informację na temat ich finansowania. Statystyczny obraz gminy zaprezentowany został w oparciu o zestaw wskaźników zarówno w układzie tabelarycznym, jak i w postaci wykresów.

Zakres czasowy. Raport o stanie gminy został opracowany przy wykorzystaniu najbardziej aktualnych danych pochodzących ze statystyki publicznej (GUS, BDL) oraz w oparciu o informacje i materiały uzyskane z działów urzędu, gminnych jednostek organizacyjnych i innych instytucji działających na terenie gminy. Ocena zjawisk i zmian zagospodarowania dokonana została poprzez porównanie stanu z obecnego, tj. głównie roku 2020. Pozwoliło to na przedstawienie aktualnej informacji o stanie zagospodarowania i rozwoju społeczno-gospodarczym jednostki terytorialnej oraz wskazanie najistotniejszych tendencji zmian zachodzących na jej terenie.

Wykaz użytych skrótów:

GOKSiR	Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji	PIG	Państwowy Instytut Geologiczny
DWKZ	Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków	RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
DZMiW	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	RPOWD	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego
GUS	Główny Urząd Statystyczny	RWD	Ramowa Dyrektywa Wodna
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach	SUiKZP	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych	UE	Unia Europejska
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
AW	Aglomeracja Wałbrzyska	BDL	Bank Danych Lokalnych
ŚGKP	Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Bystrzycy Dolnej	GZO	Gminny Zespół Oświaty
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	SSM	Szkolne Schronisko Młodzieżowe

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie administracyjne

Gmina Świdnica zlokalizowana jest w zachodniej Polsce, w południowej części województwa dolnośląskiego, na terenie powiatu świdnickiego. Położona jest wokół miasta Świdnica, będącego jej siedzibą administracyjną. Od północy graniczy z gminami Jaworzyna Śląska i Żarów, od wschodu z gminami Marcinowice i Dzierżonów, od południa z gminą Pieszycy i gminą Walim, natomiast od zachodu z miastem Wałbrzych i Świebodzice. Gmina położona jest około 53 km od stolicy regionu – Wrocławia, w pobliżu głównych miast: Dzierżonów 19 km, Wałbrzych 20 km, Legnica 58 km i Jelenia Góra 63 km.

POWIERZCHNIA: 20 784 ha
ODLEGŁOŚCI: 53 km Wrocław
 63 km Jelenia Góra
 58 km Legnica
 20 km Wałbrzych
 19 km Dzierżonów
POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE:
 50°51'N 16°30'E

SCHEMAT 1. Położenie gminy na tle Polski, powiatu świdnickiego oraz podział na sołectwa [2020]

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gmina.swidnica.pl.

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy zapewnia droga krajowa nr 35 (relacji: Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), drogi wojewódzkie nr: 379 (Wałbrzych – Świdnica) i 382 (Legnica – Nysa) oraz przebiegająca w odległości około 30 km autostrada A4, będąca częścią europejskiego szlaku komunikacyjnego E-40, a także duży węzeł kolejowy w Jaworzynie Śląskiej zlokalizowany w odległości około 10 km od gminy. Najbliższe lotnisko – w Mirosławicach – oddalone jest o około 25 km, natomiast Port Lotniczy Wrocław-Strachowice o około 53 km.

1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Gmina Świdnica w swoich granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 20 784 ha, co stanowi 28% powiatu świdnickiego i zalicza ją do gmin dużej wielkości. Gmina Świdnica podzielona jest na 33 sołectwa, a ludność zamieszkuje w 35 wsiach: Bojanice, Boleścin, Burkatów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Gogołów, Grodziszczce, Jagodnik, Jakubów, Komorów, Krzczonów, Krzyżowa, Lubachów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Lutomia Mała, Makowice, Miłochów, Modliszów, Mokrzyszów, Niegoszów, Opoczka, Panków, Pogorzała, Pszenno, Słotwina, Stachowice, Stachowiczki, Sulisławice, Wieruszów, Wilków, Wiśniowa, Witoszów Dolny, Witoszów Górny i Zawiszów.

Największa liczba ludności zamieszkuje miejscowości sąsiadujące z miastem Świdnica: Pszenno (1,83 tys. osób; tj. 10,83% populacji gminy), Witoszów Dolny (1,56 tys. osób; 9,24%), Słotwina (1,11 tys. osób; 6,57%) oraz miejscowości położone na obrzeżach gminy, takie jak: Mokrzyszów (1,03 tys. osób; 6,1%) i Lutomia Górna (1,03 tys. osób; 6,09%). W roku 2020 w porównaniu do roku 2019 największy wzrost liczby mieszkańców odnotowano w Pszenniu (+94 osoby), Witoszowie Dolnym (+54 osoby), Słotwinie i Burkatowie (po +17 osób). Lutomi Górnej (+24 osoby), Natomiast największy odpływ ludności nastąpił w miejscowościach: Grodziszczu (-21 osób, drugi rok z rzędu na pierwszej pozycji), Bystrzycy Dolnej (-19 osób), Lutomi Górnej (-15 osób) i Mokrzyszowie (-13 osób).

TABELA 1. Wykaz miejscowości i liczba stałych mieszkańców [2019-2020].

Lp.	Nazwa miejscowości	2019	2020	Zmiana 2019-2020
1.	Bojanice	476	481	+5
2.	Boleścin	649	650	+1
3.	Burkatów	726	743	+17
4.	Bystrzyca Dolna	687	668	-19
5.	Bystrzyca Górna	658	653	-5
6.	Gogołów	331	332	+1
7.	Grodziszczu	893	872	-21
8.	Jagodnik	354	360	+6
9.	Jakubów	88	87	-1
10.	Komorów	769	767	-2
11.	Krzczonów	301	303	+2
12.	Krzyżowa	236	233	-3
13.	Lubachów	423	424	+1
14.	Lutomia Dolna	813	809	-4
15.	Lutomia Górna	1047	1032	-15
16.	Lutomia Mała	75	75	0
17.	Makowice	243	242	-1
18.	Miłochów	218	221	+3
19.	Modliśzów	180	179	-1
20.	Mokrzyszów	1048	1035	-13
21.	Niegoszów	117	106	-11
22.	Opoczka	255	256	+1
23.	Panków	245	241	-4
24.	Pogorzała	274	267	-7
25.	Pszenno	1744	1837	+93
26.	Słotwina	1097	1114	+17
27.	Stachowice	168	172	+4
28.	Stachowiczki	68	67	-1
29.	Sulistawice	99	100	+1
30.	Wieruszów	128	123	-5
31.	Wilków	330	333	+3
32.	Wiśniowa	196	197	+1
33.	Witoszów Dolny	1512	1566	+54
34.	Witoszów Górny	311	311	0
35.	Zawiszów	105	99	-6
Ogółem:		16 864	16955	+91

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Blisko $\frac{3}{4}$ obszaru gminy zajmują użytki rolne (14 574 ha; 70,1% powierzchni gminy). Znaczącą część powierzchni stanowią również grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (4 909 ha; 23,6%). Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują 1 107 ha; 5,3%). Tereny mieszkaniowe to 189 ha (17,1%), natomiast tereny przemysłowe 58 ha (5,2%) oraz tereny rekreacji 49 ha (4,4%). Pozostałe tereny zabudowane stanowią (34 ha; 3,1%), to użytki kopalne (7 ha; 0,6%) oraz tereny niezabudowane (6 ha; 0,5%). Wśród użytków rolnych dominują grunty orne (11 899 ha; 81,6% powierzchni użytków rolnych).

Foto: Pszenno to największa miejscowość w gminie Świdnica. W 2020 roku odnotowano wzrost liczby mieszkańców w porównaniu z rokiem 2019 o 93 osoby. Nowe osiedle mieszkaniowe, foto z lotu ptaka

Foto: Witoszów Dolny w 2020 r. uplasował się na II miejscu pod względem przyrostu liczby mieszkańców (+54).

2. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU

2.1. Organizacja systemu zarządzania gminą

Mieszkańcy gminy Świdnica tworzą z mocy prawa **lokalną wspólnotę samorządową**. Organami samorządu gminy jest **Rada Gminy** (15 Radnych) – organ stanowiący i kontrolny wykonujący swoje zadania przy pomocy 6 statutowych komisji oraz **Wójta Gminy** pełniącego rolę organu wykonawczego. Kontakty władz samorządowych z mieszkańcami zapewniane są zarówno w sposób zinstytucjonalizowany, poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, szkołami, m.in., jak również poprzez bezpośrednie spotkania władz z mieszkańcami, przyjmowanie wniosków i skarg, dyżury pełnione przez radnych oraz wyspecjalizowane służby Urzędu Gminy, a także za pośrednictwem mediów.

Organ uchwałodawczy. Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym na terenie Gminy Świdnica. W ramach swoich kompetencji rada podejmuje uchwały o charakterze prawnym, w tym przepisy gminne, budżet gminy, uchwały o wyborze członków organów gminy. Do właściwości rady należą wszystkie sprawy będące w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Organizację wewnętrzną i tryb pracy rady i jej organów określa statut gminy.

Radni Gminy Świdnica VIII kadencji 2018-2023:

– Regina Adamska – Przewodnicząca Rady Gminy Świdnica	– Eligiusz Janasik
– Daniel Wieczorek – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	– Kazimierz Korta
– Arkadiusz Piaseczny – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	– Lucyna Mroczek
– Teresa Bąk	– Piotr Okoniewski ¹
– Andrzej Chmiel – wybrany 14.04.2019 w wyborach uzupełniających do Rady Gminy Świdnica (Zarządzenie Nr 34 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 29.01.2019 r.	– Beata Szyszka
– Bronisław Dratwa	– Łukasz Świeczko
– Paweł Dziurdzia	– Jadwiga Wicher
– Roman Jadach	– Tadeusz Żuberek

Komisje Rady Gminy Świdnica: Komisja Rewizyjna, Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, Komisja Budżetu i Finansów, Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki, Komisja Gospodarki Komunalnej, Przestrzennej i Budownictwa, Komisja Rolnictwa, Zdrowia i Ochrony Środowiska.

Organ wykonawczy. Wójt Gminy stanowi organ wykonawczy Rady Gminy. Zgodnie z ustawą wykonuje on uchwały rady oraz zadania gminy określone przepisami prawa, m.in.: gospodarowanie mieniem gminy, wykonywanie budżetu, zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Obecnie w organem wykonawczym jest Wójt Gminy – Teresa Mazurek, która nadzoruje zadania realizowane przez przydzielone im działy Urzędu Gminy i pośrednio podporządkowane gminne jednostki organizacyjne oraz wydzielone stanowiska.

¹ Wygaśnięcie mandatu radnego Rady Gminy Świdnica na podstawie Postanowienia Nr 1/2019 Komisarza Wyborczego w Wałbrzychu I z dnia 17 stycznia 2019 r.

Jednostki organizacyjne Gminy Świdnica:

- Szkoła Podstawowa w Bystrzycy Górnej
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Grodziszczu
- Szkoła Podstawowa w Lutomi Dolnej
- Szkoła Podstawowa w Mokrzyszowie
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Pszennie
- Szkoła Podstawowa im. Ludwiki Wawrzyńskiej w Witoszowie Dolnym
- Przedszkole w Bystrzycy Dolnej
- oraz Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.
- Przedszkole „Bajkowa Dolinka” w Pszennie
- Przedszkole w Witoszowie Dolnym
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lubachowie
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji
- Gminny Zespół Oświaty w Świdnicy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Biblioteka Publiczna

2.2. Dokumenty strategiczne i programowe

Zgodnie z przyjętą do realizacji w 2014 roku **Strategią Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014-2020**, rozwój gminy Świdnica koncentruje się na aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców w obszarze rolnictwa i turystyki. Z zachowaniem zasady lokalnego partnerstwa jego kierunki wyznaczają strategiczne wyzwania i priorytety oraz sposoby ich realizacji. Określają więc podstawowe wartości, na których opiera się polityka władz samorządowych gminy. Formułując wiązkę celów rozwojowych dla gminy Świdnica skoncentrowano się przede wszystkim na wskazaniu komplementarnych celów strategicznych, których realizacja zapewni niwelację pozornych sprzeczności oraz harmonijny, długookresowy i zrównoważony rozwój.

W 2020 roku na obszarze gminy Świdnica obowiązywały następujące dokumenty strategiczne i programowe:

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca	Realizacja 2019
DOKUMENTY STRATEGICZNE	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014 – 2020	Uchwała nr LXIII/557/2014 Rady Gminy Świdnica z dnia 24 października 2014 r.	✓ Rozdziały 3-16, w tym inwestycje i działania
OCHRONA ŚRODOWISKA	Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021	Uchwała nr XIII/90/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 10 września 2015 r.	✓ Rozdział 3 i 12, w tym inwestycje i działania
	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 r.	✓ Rozdziały 3, 4 i 12, w tym inwestycje i działania
	Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała nr XXI/209/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 27 lutego 2020 r.	✓ Rozdział 3 i 12, w tym inwestycje i działania
	Program wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomości o charakterze mieszkalnym	Uchwała nr XXI/210/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 27 lutego 2020 r.	✓ Rozdział 3 i 12, w tym inwestycje i działania

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi na terenie gminy Świdnica na 2020	Uchwała nr XXII/235/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 30 kwietnia lutego 2020 r.	✓ Rozdział 3, w tym inwestycje i zadania
OŚWIATA I WYCHOWANIE	Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020	Uchwała nr LVII/482/2014 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 maja 2014 r.	✓ Rozdział 6, w tym inwestycje i zadania
OCHRONA ZDROWIA	Program polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Świdnica”	Uchwała nr XXVII/303/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 30 lipca 2020 r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i zadania
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na 2020 rok	Uchwała nr XVII/186/2019 Rady Gminy Świdnica z dnia 19 grudnia 2019 r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i zadania
POMOC SPOŁECZNA	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020	Uchwała nr XXVI/208/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 kwietnia 2016 r.	✓ Rozdział 10, w tym inwestycje i zadania
	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020	Uchwała nr LIV/484/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 r.	✓ Rozdział 9 i 10, w tym inwestycje i zadania
PLANOWANIE PRZESTRZENNE	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica – edycja 2015	Uchwała nr XI/65/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 18 czerwca 2015 r.	✓ Rozdział 14, w tym inwestycje i zadania
WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	Program współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w m.in. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok	Uchwała nr XVI/180/2019 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 listopada 2019 r.	✓ Rozdział 15, w tym inwestycje i zadania
REWITALIZACJA	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022	Uchwała nr XLVII/427/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 22.09.2017 r.	✓ Rozdziały 3-16, w tym inwestycje i działania
GOSPODARKA FINANSOWA	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Świdnica	Uchwała nr LI/469/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 r. z późn. zm.	✓ Rozdział 16, w tym inwestycje i zadania

2.3. Uchwały Rady Gminy

W roku 2020 Rada Gminy Świdnica odbyła 18 sesji, w tym 10 sesji z trybie nadzwyczajnym na których podjęto 161 uchwał. Dla porównania w 2019 r. odbyło się 15 sesji, na których podjęto 165 uchwał.

TABELA 2. Wykaz podjętych uchwał Rady Gminy Świdnica w 2020 r. wraz ze stanem realizacji

Lp.	Numer i nazwa uchwały	Stan realizacji 2020
1.	Uchwała nr XIX/196/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
2.	Uchwała nr XIX/197/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
3.	Uchwała nr XIX/198/2020 w sprawie powierzenia Świdnickiemu Gminnemu Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. w Bystrzycy Dolnej zadań własnych Gminy Świdnica	Wykonana
4.	Uchwała nr XIX/199/2020 zmieniająca Uchwałę Rady Gminy Świdnica w sprawie ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcia pasa drogowego dróg gminnych	Wykonana Realizacja w toku
5.	Uchwała nr XIX/200/2020 w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
6.	Uchwała nr XIX/201/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziału w nieruchomości zabudowanej stanowiącej współwłasność Gminy Świdnica, położonej w obrębie Pszenno, stanowiącej działkę nr 238/12	Wykonana Realizacja w toku
7.	Uchwała nr XIX/202/2020 w sprawie przyjęcia planów pracy stałych Komisji Rady Gminy Świdnica	Wykonana
8.	Uchwała nr XIX/203/2020 w sprawie nadania tytułu „Zasłużony dla Gminy Świdnica” (Pani Janina Czerniak)	Wykonana
9.	Uchwała nr XX/204/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
10.	Uchwała nr XX/205/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
11.	Uchwała nr XXI/206/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
12.	Uchwała nr XXI/207/2020 w sprawie celowości wniesienia przez Gminę Świdnica wkładu pieniężnego do Świdnickiego Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. i objęcia udziałów	Wykonana
13.	Uchwała nr XXI/208/2020 w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Świdnickiemu z przeznaczeniem na realizację zadania publicznego związanego z budową chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica	Wykonana
14.	Uchwała nr XXI/209/2020 w sprawie szczegółowych warunków udzielania dotacji celowej w 2020 r. na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze, w celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świdnica	Wykonana
15.	Uchwała nr XXI/210/2020 w sprawie przyjęcia „Regulaminu udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Świdnica na dofinansowanie wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym położonych na terenie Gminy Świdnica”	Wykonana Realizacja w toku
16.	Uchwała nr XXI/211/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Boleścín, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
17.	Uchwała nr XXI/212/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Burkatów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
18.	Uchwała nr XXI/213/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Bystrzyca Dolna, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
19.	Uchwała nr XXI/214/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Bystrzyca Górna, gmina Świdnica	Wykonana
20.	Uchwała nr XXI/215/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Gogołów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
21.	Uchwała nr XXI/216/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Grodziszczce, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
22.	Uchwała nr XXI/217/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Komorów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
23.	Uchwała nr XXI/218/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Krzczonów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
24.	Uchwała nr XXI/219/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Lubachów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
25.	Uchwała nr XXI/220/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Lutomia Dolna, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
26.	Uchwała nr XXI/221/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Lutomia Górna, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
27.	Uchwała nr XXI/222/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Makowice, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
28.	Uchwała nr XXI/223/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Miłochów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
29.	Uchwała nr XXI/224/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu	Wykonana

	zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Opoczka, gmina Świdnica	Realizacja w toku
30.	Uchwała nr XXI/225/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Pogorzała, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
31.	Uchwała nr XXI/226/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Słotwina, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
32.	Uchwała nr XXI/227/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Wilków, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
33.	Uchwała nr XXI/228/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Witoszów Dolny, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
34.	Uchwała nr XXI/229/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Witoszów Górny, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
35.	Uchwała nr XXI/230/2020 w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Statutu Gminy Świdnica	Wykonana
36.	Uchwała nr XXII/231/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
37.	Uchwała nr XXII/232/2020 w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Dolnośląskiemu w zakresie realizacji zadania pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w zakresie budowy chodnika wraz z odwodnieniem w m. Grodziszczce”	Wykonana Realizacja w toku
38.	Uchwała nr XXII/233/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie opłaty targowej, ustanowienia inkasentów opłaty targowej oraz wysokości wynagrodzenia za inkaso	Wykonana
39.	Uchwała nr XXII/234/2020 zmieniająca uchwałę nr VII/33/2007 Rady Gminy Świdnica z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie utworzenia samorządowej instytucji kultury pod nazwą Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Świdnicy i nadania jej statutu	Wykonana
40.	Uchwała nr XXII/235/2020 w sprawie uchwalenia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Świdnica w 2020 r.”	Wykonana
41.	Uchwała nr XXII/236/2020 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2020 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
42.	Uchwała nr XXII/237/2020 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2020 roku na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
43.	Uchwała nr XXII/238/2020 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2020 roku na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
44.	Uchwała nr XXII/239/2020 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2020 roku na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
45.	Uchwała nr XXII/240/2020 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2020 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
46.	Uchwała nr XXII/241/2020 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2020 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Uchylona Uchwałą Nr XXIX/316/2020 z dnia 21 września 2021 r.
47.	Uchwała nr XXII/242/2020 zmieniająca uchwałę nr XIX/200/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
48.	Uchwała nr XXII/243/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Pszenno, gmina Świdnica	Wykonana Procedura w toku
49.	Uchwała nr XXII/244/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Mokreszów, gmina Świdnica	Wykonana Procedura w toku
50.	Uchwała nr XXII/245/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Słotwina, gmina Świdnica	Wykonana Procedura w toku
51.	Uchwała nr XXII/246/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Witoszów Dolny, gmina Świdnica	Wykonana Procedura w toku
52.	Uchwała nr XXII/247/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Opoczka, gmina Świdnica	Wykonana Procedura w toku
53.	Uchwała nr XXII/248/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Bystrzyca Górna, gmina Świdnica	Wykonana
54.	Uchwała nr XXIII/249/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
55.	Uchwała nr XXIII/250/2020 w sprawie emisji obligacji	Wykonana
56.	Uchwała nr XXIII/251/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie opłaty targowej, ustanowienia inkasentów opłaty targowej oraz wysokości wynagrodzenia za inkaso	Wykonana Realizacja w toku
57.	Uchwała nr XXIV/252/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
58.	Uchwała nr XXIV/253/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
59.	Uchwała nr XXV/254/2020 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Świdnica wotum zaufania	Wykonana
60.	Uchwała nr XXV/255/2020 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2019 rok	Wykonana
61.	Uchwała nr XXV/256/2020 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Świdnica absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Świdnica za 2019 rok	Wykonana
62.	Uchwała nr XXV/257/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana

63.	Uchwała nr XXV/258/2020 w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
64.	Uchwała nr XXV/259/2020 w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów	Wykonana Realizacja w toku
65.	Uchwała nr XXV/260/2020 w sprawie pozostawienia petycji bez rozpatrzenia	Wykonana
66.	Uchwała nr XXVI/261/2020 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020-2027	Wykonana
67.	Uchwała nr XXVI/262/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
68.	Uchwała nr XXVI/263/2020 w sprawie ustalenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Świdnica na rok szkolny 2020/2021	Wykonana Realizacja w toku
69.	Uchwała nr XXVI/264/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Świdnica, a Gminą Żarów w sprawie przekazania przez Gminą Świdnica Gminie Żarów zadań w zakresie zapewnienia uczniowi niepełnosprawnemu, zamieszkałemu na terenie gminy Świdnica, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Nowym Siodle	Wykonana Realizacja w toku
70.	Uchwała nr XXVI/265/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Gogołowie, stanowiącej działkę nr 220	Wykonana
71.	Uchwała nr XXVI/266/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pogorzale, stanowiącej działkę nr 201/3	Wykonana Realizacja w toku
72.	Uchwała nr XXVI/267/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pogorzale, stanowiącej działkę nr 201/4	Wykonana
73.	Uchwała nr XXVI/268/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/65	Wykonana Realizacja w toku
74.	Uchwała Nr XXVI/269/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/66	Wykonana Realizacja w toku
75.	Uchwała nr XXVI/270/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/67	Wykonana Realizacja w toku
76.	Uchwała nr XXVI/271/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/68	Wykonana Realizacja w toku
77.	Uchwała nr XXVI/272/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/69	Wykonana Realizacja w toku
78.	Uchwała nr XXVI/273/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/70	Wykonana Realizacja w toku
79.	Uchwała nr XXVI/274/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/71	Wykonana Realizacja w toku
80.	Uchwała nr XXVI/275/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/72	Wykonana Realizacja w toku
81.	Uchwała nr XXVI/276/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/73	Wykonana Realizacja w toku
82.	Uchwała nr XXVI/277/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/74	Wykonana Realizacja w toku
83.	Uchwała nr XXVI/278/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/75	Wykonana Realizacja w toku
84.	Uchwała nr XXVI/279/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/76	Wykonana Realizacja w toku
85.	Uchwała nr XXVI/280/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/77	Wykonana Realizacja w toku
86.	Uchwała nr XXVI/281/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/78	Wykonana Realizacja w toku
87.	Uchwała nr XXVI/282/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/79	Wykonana Realizacja w toku
88.	Uchwała nr XXVI/283/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/82	Wykonana
89.	Uchwała nr XXVI/284/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/83	Wykonana
90.	Uchwała nr XXVI/285/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/84	Wykonana
91.	Uchwała nr XXVI/286/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/85	Wykonana
92.	Uchwała nr XXVI/287/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/86	Wykonana Realizacja w toku
93.	Uchwała nr XXVI/288/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/87	Wykonana
94.	Uchwała nr XXVI/289/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/88	Wykonana
95.	Uchwała nr XXVI/290/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 65/89	Wykonana
96.	Uchwała nr XXVI/291/2020 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej	Wykonana

	niezabudowanej, położonej w Bystrzycy Dolnej, stanowiącej działkę nr 177	Realizacja w toku
97.	Uchwała nr XXVI/292/2020 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w Bystrzycy Dolnej, stanowiącej działkę nr 176/4	Wykonana
98.	Uchwała nr XXVI/293/2020 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości niezabudowanej położonej w Lubachowie, stanowiącej działkę nr 90/4	Wykonana Realizacja w toku
99.	Uchwała nr XXVI/294/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Lubachowie, stanowiącej działkę nr 90/5	Wykonana Realizacja w toku
100.	Uchwała nr XXVI/295/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej Modliszowie, stanowiącej działkę nr 77/6	Wykonana
101.	Uchwała nr XXVI/296/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Witoszowie Dolnym, stanowiącej działkę nr 1124/7	Wykonana Realizacja w toku
102.	Uchwała nr XXVI/297/2020 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Wójta Gminy Świdnica	Wykonana
103.	Uchwała nr XXVII/298/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
104.	Uchwała nr XXVII/299/2020 w sprawie celowości wniesienia przez Gminę Świdnica wkładu pieniężnego do Świdnickiego Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. i objęcia udziałów	Wykonana
105.	Uchwała nr XXVII/300/2020 w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik	Wykonana Realizacja w toku
106.	Uchwała nr XXVII/301/2020 w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości	Wykonana Realizacja w toku
107.	Uchwała nr XXVII/302/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie na wykonanie zadań z zakresu utrzymania wód stanowiących własność Skarbu Państwa i ponoszenie kosztów utrzymania tych wód w 2020 r.	Wykonana
108.	Uchwała nr XXVII/303/2020 w sprawie przyjęcia programu polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Świdnica”	Niezrealizowana
109.	Uchwała nr XXVII/304/2020 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2019	Wykonana
110.	Uchwała nr XXVII/305/2020 w sprawie wyrażenia zgody na użyczenie gruntów stanowiących własność Gminy Świdnica z przeznaczeniem na realizację parkingu dla rowerów oraz samoobsługowych stacji napraw rowerów	Wykonana
111.	Uchwała nr XXVII/306/2020 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w Bystrzycy Górnej, stanowiącej działkę nr 170/14	Wykonana
112.	Uchwała nr XXVII/307/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Lutomi Górnej, stanowiącej działkę nr 432/2	Wykonana Realizacja w toku
113.	Uchwała nr XXVII/308/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Lutomi Górnej, stanowiącej działkę nr 432/3	Wykonana Realizacja w toku
114.	Uchwała nr XXVII/309/2020 w sprawie przyjęcia planów pracy stałych Komisji Rady Gminy Świdnica	Wykonana
115.	Uchwała nr XXVIII/310/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
116.	Uchwała nr XXVIII/311/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
117.	Uchwała nr XXVIII/312/2020 zmieniająca uchwałę nr XXV/258/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
118.	Uchwała nr XXVIII/313/2020 zmieniająca uchwałę nr XXV/259/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów	Wykonana Realizacja w toku
119.	Uchwała nr XXIX/314/2020 z sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
120.	Uchwała nr XXIX/315/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
121.	Uchwała nr XXIX/316/2020 uchylająca uchwałę Rady Gminy Świdnica w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2020 roku na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
122.	Uchwała nr XXIX/317/2020 zmieniająca uchwałę Rady Gminy Świdnica w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2020 roku na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
123.	Uchwała nr XXIX/318/2020 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Witoszów Górny, gmina Świdnica	Wykonana
124.	Uchwała nr XXIX/319/2020 w sprawie rozpatrzenia wezwania do usunięcia naruszenia prawa	Wykonana
125.	Uchwała nr XXIX/320/2020 w sprawie nadania nazwy ulicy „Na Wzgórzu” w obrębie Makowice	Wykonana
126.	Uchwały nr XXIX/321/2020 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność kierowników gminnych jednostek organizacyjnych	Wykonana
127.	Uchwała nr XXIX/322/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
128.	Uchwała nr XXIX/323/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
129.	Uchwała nr XXX/324/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego dotyczącego współdziałania gmin mającego na celu podjęcie uchwały wyznaczającej obszar i granice aglomeracji Świdnica	Wykonana

130.	Uchwała nr XXX/325/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Witoszów Dolny, gmina Świdnica	Wykonana
131.	Uchwała nr XXXI/326/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
132.	Uchwała nr XXXI/327/2020 w sprawie nadania nazwy ulicy „Agrestowa” w obrębie Pszenno	Wykonana
133.	Uchwała nr XXXI/328/2020 w sprawie nadania nazwy ulicy „Porzeczkowa” w obrębie Pszenno	Wykonana
134.	Uchwała nr XXXI/329/2020 w sprawie nadania nazwy ulicy „Poziomkowa” w obrębie Pszenno	Wykonana
135.	Uchwała nr XXXI/330/2020 w sprawie nadania nazwy ulicy „Winogronowa” w obrębie Pszenno	Wykonana
136.	Uchwała nr XXXI/331/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej będącej własności Gminy Świdnica położonej w Makowicach, stanowiącej działkę nr 244/5	Wykonana
137.	Uchwała nr XXXI/332/2020 w sprawie wyrażenia zgody na użyczenie gruntów stanowiących własność Gminy Świdnica z przeznaczeniem na realizację wiaty rowerowej	Wykonana
138.	Uchwała nr XXXII/333/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
139.	Uchwała nr XXXII/334/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
140.	Uchwała nr XXXII/335/2020 w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Świdnickiemu	Wykonana
141.	Uchwała nr XXXII/336/2020 w sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych	Wykonana Realizacja w toku
142.	Uchwała nr XXXII/337/2020 w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości	Wykonana Realizacja w toku
143.	Uchwała nr XXXIII/338/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
144.	Uchwała nr XXXIII/339/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
145.	Uchwała nr XXXIII/340/2020 w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021 rok”	Wykonana Realizacja w toku
146.	Uchwała nr XXXIII/341/2020 w sprawie celowości wniesienia przez Gminę Świdnica wkładu pieniężnego do Świdnickiego Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. i objęcia udziałów	Wykonana
147.	Uchwała nr XXXIV/342/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
148.	Uchwała nr XXXIV/343/2020 zmieniająca uchwałę Rady Gminy Świdnica w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu ich rozliczenia i dotacji	Wykonana
149.	Uchwała nr XXXIV/344/2020 w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody w miejscowości Grodziszczce	Wykonana
150.	Uchwała nr XXXIV/345/2020 w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody w miejscowości Krzyżowa	Wykonana
151.	Uchwała nr XXXIV/346/2020 w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody w miejscowości Lutomia Dolna	Wykonana
152.	Uchwała nr XXXV/347/2020 w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
153.	Uchwała nr XXXV/348/2020 Uchwała Budżetowa Gminy Świdnica na rok 2021	Wykonana Realizacja w toku
154.	Uchwała nr XXXV/349/2020 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 r.	Wykonana Realizacja w toku
155.	Uchwała nr XXXV/350/2020 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023	Wykonana Realizacja w toku
156.	Uchwała nr XXXV/351/2020 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Świdnica na lata 2021-2025	Wykonana Realizacja w toku
157.	Uchwała nr XXXV/352/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
158.	Uchwała nr XXXV/353/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Mokrzeszów, gmina Świdnica	Wykonana Procedura w toku
159.	Uchwała nr XXXVI/354/2020 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
160.	Uchwała nr XXXVI/355/2020 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2020 rok	Wykonana
161.	Uchwała nr XXXV/356/2020 w sprawie dopłat do taryfowych grup odbiorców zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków	Wykonana Realizacja toku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biura Rady Gminy Świdnica.

Lp.	Nazwa Komisji	Ilość odbytych posiedzeń
		2020
1.	Komisja Budżetu i Finansów	22 posiedzenia
2.	Komisja Gospodarki Komunalnej, Przestrzennej i Budownictwa	17 posiedzeń
3.	Komisja Rewizyjna	8 posiedzeń
4.	Komisja Rolnictwa, Zdrowia i Ochrony Środowiska	15 posiedzeń
5.	Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki	9 posiedzeń
6.	Komisja, Skarg, Wniosków i Petycji	8 posiedzeń

2.4. Promocja gminy

Promocja gminy Świdnica obejmuje m.in. rozpowszechnianie, propagowanie i reklamowanie walorów: turystycznych, gospodarczych, kulturalnych, oświatowych i społecznych poprzez podejmowanie takich aktywności jak:

- Publikacje własne: ulotki, Biuletyn Informacyjny „Więści z Gminy”, plakaty informacyjne, ogłoszenia drukowane,
- Publikacje obce: słowo wstępne do albumów przewodników turystycznych, albumów poświęconych jubileuszowym wydarzeniom w gminie, regionie oraz w województwie, honorowe patronaty nad wydaniem okolicznościowych publikacji albumowych
- Prasa: dzienniki, tygodniki, miesięczniki
- Konkursy i rankingi gmin
- Media: lokalne i ogólnopolskie. Portale internetowe, portal facebook, radio, telewizja
- Komunikatory sms i aplikacje mobilne: SISMS, BLISKO
- Udział przedstawicieli mediów w uroczystych otwarciach zakończonych inwestycji, czy konferencji tematycznych
- Wydarzenia plenerowe: dożynki – Święto Plonów Gminy Świdnica, festyny rodzinne, jarmarki wielkanocne i bożonarodzeniowe, konferencje tematyczne, konferencje, wystawy
- Współpraca z sąsiednimi samorządami, organizacjami NGO, przedstawicielami duchowieństwa przy organizacji eventów, konferencji oraz badań profilaktycznych
- Koncerty muzyki organowej i poważnej na terenie obiektów sakralnych w gm. Świdnica
- Promocja lokalnych i ekologicznych wyrobów na EKO Targowisku w

Pszennie, a także ich promocja podczas eventów i targów turystycznych na terenie powiatu i województwa.

- Promowanie zasług na rzecz gminy w postaci nadawania tytułów: Honorowy Obywatel Gminy Świdnica i Zasłużony dla Gminy Świdnica
- Członkostwo w stowarzyszeniach i LGD
- Organizacja szkoleń dla grup tematycznych
- Rozwijanie współpracy partnerskiej i promocji turystycznej w ramach partnerstwa miast i gmin: Niemcy-Lampertheim, Belgia-Maldegem, Włochy – Adria, Francja – Ermont, Polska-Żukowo, gmina Świdnica –Polska, pow. lubuski

Foto: 1 miejsce w konkursie na najładniej oświetlony dom w gminie Świdnica

- Nośniki reklamy: gadzety promocyjne, banery, ulotki, bilbordy, prasa drukowana, media elektroniczne i społecznościowe

Z uwagi na liczne ograniczenia spowodowane pandemią koronawirusa, zdecydowana większość działań promocyjnych w 2020 roku prowadzona była za pośrednictwem komunikatorów SISMS, aplikację BLISKO, portal społecznościowy facebook oraz liczne portale serwisów radiowych i tv. W 2020 roku wspólnie z Fundacją Dobrej Muzyki zorganizowano cykl Koncertów Ziemi Świdnickiej, promujących dostęp do muzyki poważnej dla społeczności gminy Świdnica, a tym samym promowano walory architektury sakralnej i obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Świdnica. Dla mieszkańców gminy ogłoszono także konkurs na najładniej oświetlony dom w gminie Świdnica.

3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

3.1. Tło geograficzne

Położenie geograficzne i budowa geologiczna. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym² gmina Świdnica zlokalizowana jest u podnóża Sudetów. Środkowa i północna część gminy położona jest na Przedgórzu Sudetów Środkowych w obrębie Równiny Świdnickiej i Obniżenia Podsudeckiego, natomiast niewielka południowa część usytuowana jest w obrębie Sudetów, w części Pogórza Wałbrzyskiego i Gór Sowich. Podłoże terenu na przeważającym obszarze gminy, zlokalizowanym w obrębie Przedgórza Sudeckiego, pod grubym płaszczem osadów trzecio i czwartorzędnych (tzw. Wał Przedsudecki), odznacza się niezwykle skomplikowaną budową geologiczną, łączącą elementy różnowiekowych orogenez z zróżnicowanym składzie litologicznym. Z różnorodnością formacji geologicznych związane są występujące na terenie gminy surowce naturalne: kruszywa naturalne (piaski i żwiry), gnejs, kaolin i magnezyty, które w chwili obecnej nie są eksploatowane z uwagi na masowe ich wydobywanie na terenach ościennych gmin.

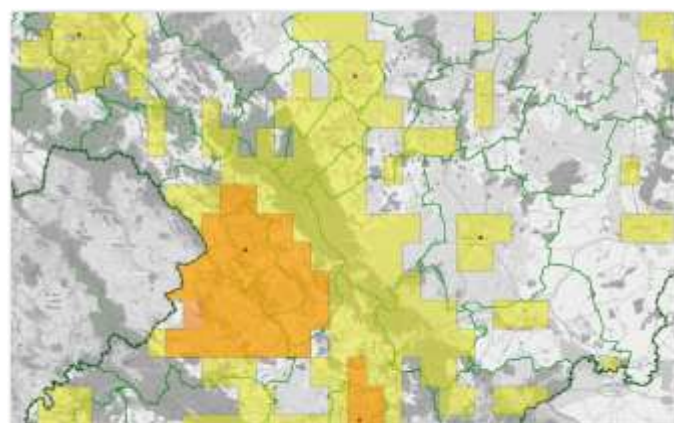
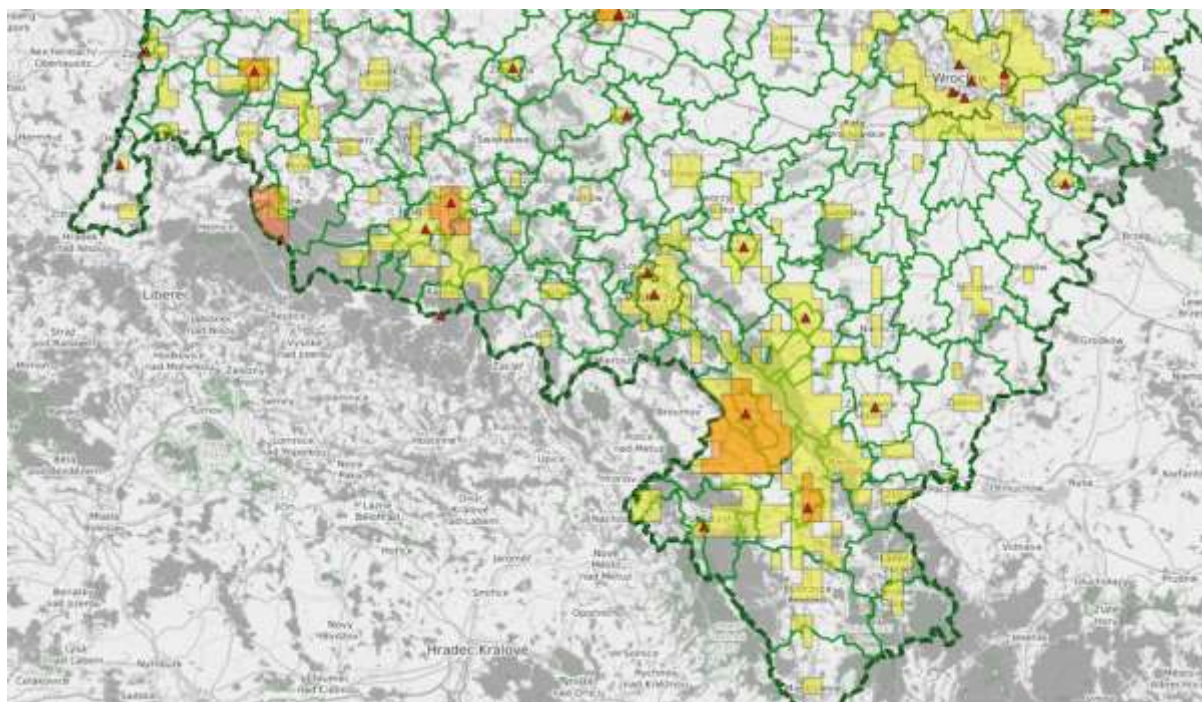
Wody podziemne i powierzchniowe. Gmina Świdnica leży na terenie potężnego, podziemnego systemu rzecznoego w kopalnej dolinie Bystrzycy. Wody te są odizolowane od wód powierzchniowych, dlatego też oznaczają się niezwykle dobrą jakością i korzystają z niej miejskie i wiejskie wodociągi. Ponadto w obszarach górskich występują wody szczelinowe i rumoszowe związane ze spękaniem krystalicznego podłoża i zwartych skał osadowych. Gmina położona jest w dorzeczu Odry, a głównym ciekim odwadniającym jej teren jest rzeka Bystrzyca, lewobrzeżny dopływ Odry, z największymi dopływami: Piławą, Bystrzycą i Witoszowskim Potokiem.. Na obszarze gminy wyznaczone zostały obszary szczególnego i potencjalnego zagrożenia powodziowego, jako obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, oraz obszary wymagające ochrony przed zalaniem wzdłuż rzek Bystrzycy i Piławy. Ochronie przed gwałtownymi przyborami wody służą zbiorniki retencyjne zlokalizowane w granicach gminy: zbiornik Komorów na rzece Miła oraz poza granicami gminy: zbiorniki Witoszówka I i Witoszówka II na rzece Witoszowski Potok, zbiornik Jezioro Mietkowskie i Jezioro Bystrzyckie na rzece Bystrzycy.

Środowisko przyrodnicze gminy Świdnica jest wyraźnie zróżnicowane z uwagi na jej usytuowanie w obrębie dwóch jednostek geograficznych: Podgórze Sudeckiego i Sudetów. Część środkowa i południowa gminy, rozciągająca się w obrębie Równiny Świdnickiej i Obniżenia Podsudeckiego, stanowi rozległy areał terenów równinnych lub lekko pofalowanych, o wysokich walorach rolniczych z racji żyznych gleb. Część południowa, w granicach Pogórza Wałbrzyskiego i Gór Sowich, dysponuje atrakcyjnymi walorami naturalnego górskiego krajobrazu, dużymi obszarami leśnymi z okazami rzadkiego starodrzewu – pomnikami przyrody. Naturalne formacje na obszarze gminy Świdnica zostały radykalnie przekształcone w wyniku gospodarki rolnej i wielowiekowego osadnictwa, a struktura przyrodnicza uległa daleko posuniętemu uproszczeniu (przeważają pola rolne z jednorocznymi uprawami). **Formami ochrony przyrody** objęte jest około 15% powierzchni gminy (3 249 ha), w tym 2 610 ha stanowią obszary chronionego krajobrazu, a 639 ha parki krajobrazowe. Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody na terenie gminy ustanowiono: Rezerwat przyrody „Jezioro Daisy” (1998), Książański Park Krajobrazowy (1981), Ślężański Park Krajobrazowy (1988), Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Sowich i Bardzkich (1981) oraz- 18 pomników przyrody. Wśród nich jest 5 pojedynczych drzew, 6 alei, 4 grupy drzew i 3 pomniki przyrody nieożywionej.

² Geografia regionalna Polski, J. Kondracki, Warszawa 2002.

Zlokalizowane są równomiernie na terenie gminy, w miejscowościach: Burkatów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Gogołów, Grodziszcze, Komorów, Krzyżowa, Lubachów, Lutomia, Makowice, Mokry Las, i Mokrzeszów. Ponadto na obszarze gminy utworzone zostały obszary siedliskowe NATURA 2000: Ostoja nietoperzy Gór Sowich oraz Modraszki koło Opoczki.

Jakość powietrza. Podobne jak w latach ubiegłych, największym problemem dla całego regionu, jak i gminy, są zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀ oraz bezno(a)18koło b³. Powyżej poziomu dopuszczalnego w strefie dolnośląskiej kształtowały się również stężenia ozonu i arsenu. Główną przyczyną występowania przekroczeń jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków oraz zanieczyszczeń z transportu drogowego i terenów przemysłowych.

SCHEMAT 2. Obszary przekroczeń poziomów substancji w powietrzu w województwie dolnośląskim w [2020].

- ▲ stacja pomiarowa jakości powietrza
- obszar przekroczeń poziomów średniego stężenia w aglomeracji wrocławskiej w 2017 r. - średnia roczna
- obszar przekroczeń poziomu PM₁₀ w 2017 r. - średnia roczna
- obszar przekroczeń poziomu PM₁₀ w 2017 r. - średnia 24-godzinna / średnia dobowa
- obszar przekroczeń poziomu arsenu (PM₁₀) w 2017 r. - średnia roczna
- obszar przekroczeń poziomu benzo(a)pirenu (PM₁₀) w 2017 r. - średnia roczna
- obszar przekroczeń poziomu ozonu w 2017 r. - średnia 8-godzinna / średnia dobowa (3 lata)
- granica gminy
- granica województwa

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, <https://www.wroclaw.pios.gov.pl>.

³ Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2019 rok, Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2019.

Na obszarze gminy przeważają indywidualne i tradycyjne systemy grzewcze, co w rezultacie powoduje zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego spowodowanego emisją pyłów wytwarzanych w procesie spalania paliw w paleniskach i kotłowniach domowych. W ramach realizacji ograniczania niskiej emisji na obszarze gminy w 2020 roku likwidowanych zostało 76 wysokoemisyjnych źródeł ciepła. Na działania te z budżetu gminy Świdnica przeznaczono kwotę 525,9 tys. zł.

TABELA 3. Realizacji programu ograniczania niskiej emisji [2018-2020].

Nazwa	Jednostka	2018	2019	2020
likwidacja palenisk węglowych	szt.	5		
likwidacja kotłowni węglowych	szt.	2	40	76
montaż odnawialnych źródeł energii	szt.	8		
wydatkowana kwota	PLN	1 639 470	277 128,05	525 995,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Jakość wód. Zagrożenie dla stanu rzek stwarza prowadzona gospodarka rolna, która w znaczący sposób wpływa na stan sanitarny zarówno wód podziemnych jak i płynących. W granicach gminy znajduje się znacząca część zlewni Bystrzycy. Według danych WIOŚ w Wałbrzychu, jedynie powyżej Głuszycy (a więc poza terenami gminy), rzeka ta prowadzi wody czyste I i II klasy. Poniżej Lubachowa posiada już III klasę ze względu na zawartość fosforu i azotu azotynowego. Natomiast pod względem zanieczyszczeń biologicznych, już od oczyszczalni w Jugowicach prowadzi wody pozaklasowe. Również większe dopływy Bystrzycy, a szczególnie rzeka Piława wnoszą wody nieodpowiadające normom.

3.2. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021	Uchwała nr XIII/90/2015 z dnia 10 września 2015 r.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 roku w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica
Program wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym	Uchwała nr XXI/210/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie regulaminu udzielenia dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Świdnica na dofinansowanie wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym położonym na terenie Gminy Świdnica.
Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała nr XXI/209/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania dotacji celowej w 2020 roku na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze, w celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świdnica

3.3. Inwestycje i działania 2020

W zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej w gminie w 2020 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 4. Najważniejsze inwestycje w zakresie ochrony środowiska zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Modernizacja oświetlenia w Gminie	Boleścin, Miłochów, Słotwina, Komorów, Niegoszów, Wiśniowa, Zawiszów, Panków, Opoczka, Bystrzyca Górna, Lutomia Górna, Pogorzała, Makowice, Jakubów, Lubachów, Krzyżowa, Witoszów Dolny, Bojanice	<p>Budowa oświetlenia w m. Boleścin, Miłochów, Słotwina, Komorów, Niegoszów, Wiśniowa, Zawiszów, Panków - Zabudowa słupów oświetleniowych wraz z oprawami oświetleniowymi – 53 szt. wraz z budową linii.</p> <p>Wykonanie oświetlenia przy przejściu dla pieszych w Pogorzale i Bystrzycy Górnej</p> <p>Montaż opraw oświetleniowych na terenie gminy.</p> <p>Opracowanie dokumentacji projektowej i kosztorysowej budowy sieci oświetlenia ulicznego na działce nr 253/25 w Boleścinie</p>	336 315,97	<p>Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020</p> <p>Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021</p> <p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica</p>
2	Przyłącza do sieci kanalizacyjnej	Wilków	26 dotacji celowych do podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej w Wilkowie	49 420,95	Uchwała nr XI/99/2019 Rady Gminy Świdnica z dnia 4 lipca 2019 roku
3	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	Krzczoneń, Miłochów, Niegoszów, Modliszów, Panków, Gogołów, Pogorzała, Stachowice, Sulistawice, Wieruszów, Wiśniowa, Makowice	<p>Udzielenie 17 dotacji celowych na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.</p> 	196015,30	<p>Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020</p> <p>Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021</p> <p>Program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych w miejscowościach, w których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona</p>

4	Utrzymanie zieleni	Gmina Świdnica	W ramach bieżącego zadania posadzono 134 drzewa różnych gatunków, wykonano korektę oraz wycinkę drzew.	199 557,86	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
					
5	Wymiana ogrzewania		Udzielenie 76 dotacji na dofinansowanie wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym.	525 995,04	Uchwała nr XXI/210/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie regulaminu udzielenia dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Świdnica na dofinansowanie wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym położonym na terenie Gminy Świdnica.
					

TABELA 5. Najważniejsze działania w zakresie edukacji ekologicznej zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Akcja Eko edukacja	Gmina Świdnica	W ramach akcji edukacyjnej zorganizowano warsztaty ekologiczne, do prowadzenia, których wykorzystano drewniane elementy oraz artykuły plastyczne. Zorganizowano również konkurs wśród mieszkańców Gminy Świdnica pn. „Eko zabawka”. Zakupiono również nagrody na ten konkurs. Środki własne 27 401,54 zł.	Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
2	Ochrona zwierząt	Gmina Świdnica	Działania związane z ochroną zwierząt na terenie gminy obejmowały m.in. przekazanie dotacji dla Stowarzyszenia Przyjaciół Zwierząt AZYL (75 000,00 zł), zapewnienie opieki nad bezpańskimi zwierzętami na terenie gminy (usługi weterynaryjne w kwocie 32 077 zł).	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi na terenie gminy Świdnica na 2020 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Foto; Prace plastyczne w konkursie EKO edukacja

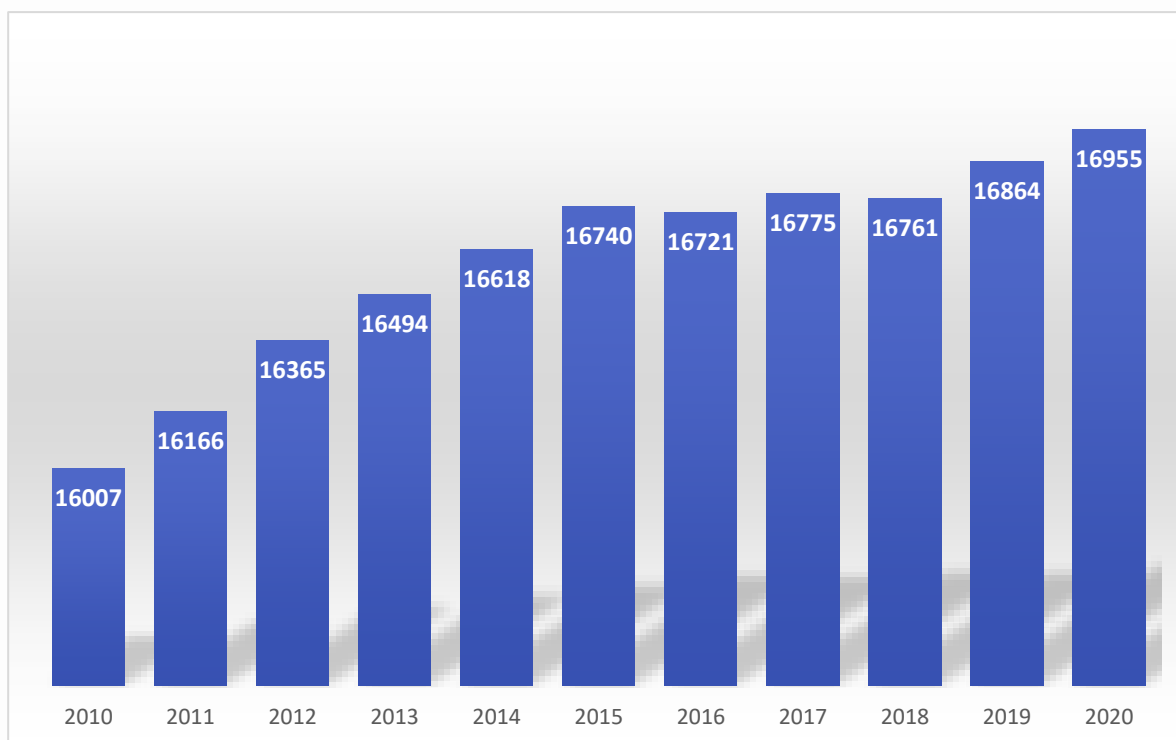
4. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO

4.1. Ludność

Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe, względem roku poprzedniego, w roku 2020 wzrosła o 91. (w 2019 r. – 16 864 mieszkańców, w 2020 r. – 16 955 mieszkańców). Wśród w/w 16 955 osób zameldowanych w gminie Świdnica jest 8 620 kobiet (o 72 więcej niż w roku poprzednim) oraz 8 335 mężczyzn (o 19 więcej niż w roku poprzednim).

Miejscowością, którą w 2020 roku najczęściej wybierano na miejsce swojego stałego zamieszkania, jest Pszenno (tutaj przybyło aż 93 mieszkańców). Druga najchętniej zamieszkała miejscowość to Witoszów Dolny (o 51 więcej mieszkańców). Na trzecim miejscu znajdują się Burkatów i Słotwina (w obu miejscowościach o 17 mieszkańców więcej). Największą migrację ludności odnotowano natomiast w Grodziszczu i Niegoszowie (w obu miejscowościach o 21 osób mniej).

WYKRES 1. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały [2010-2020].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 6. Liczba mieszkańców: pobyt stały i czasowy [2012-2020].

Pobyt [os.]:	2018	2019	2020	Zmiana 2019-2020
stały	16 761	16 864	16 955	+91
czasowy	258	345	204	-141
ogółem	17 019	17 209	17 159	-50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 7. Zmiana liczby stałych mieszkańców gminy na przestrzeni 10 i 20 lat [2000-2020].

Badany okres czasowy	Zmiana liczby mieszkańców w latach	Okres
Rok 2000-2010	+1069	10 lat
Rok 2000-2020	+1659	20 lat

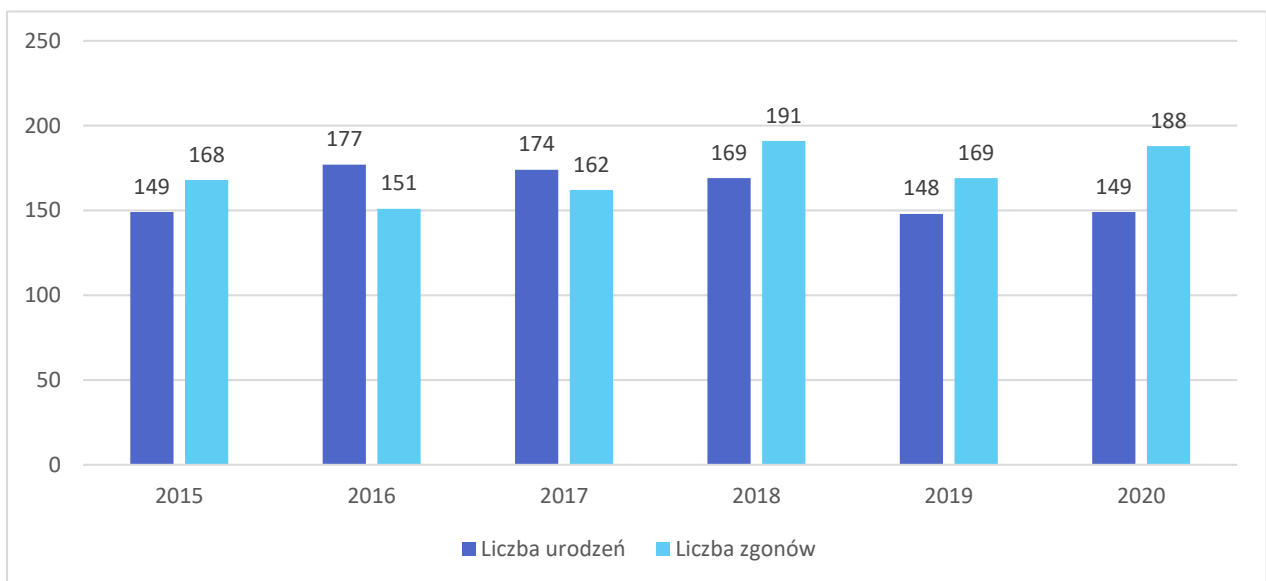
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 8. Liczba urodzeń i zgonów w latach [2007-2020].

Rok	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Zmiana
2007	158	136	22
2008	182	171	11
2009	182	157	25
2010	191	145	46
2011	156	154	2
2012	184	175	9
2013	165	148	17
2014	162	173	-11
2015	149	168	-19
2016	177	151	26
2017	174	162	12
2018	169	191	-22
2019	148	169	-21
2020	149	188	-39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

WYKRES 2. Liczba urodzeń i zgonów [2015- 2020].

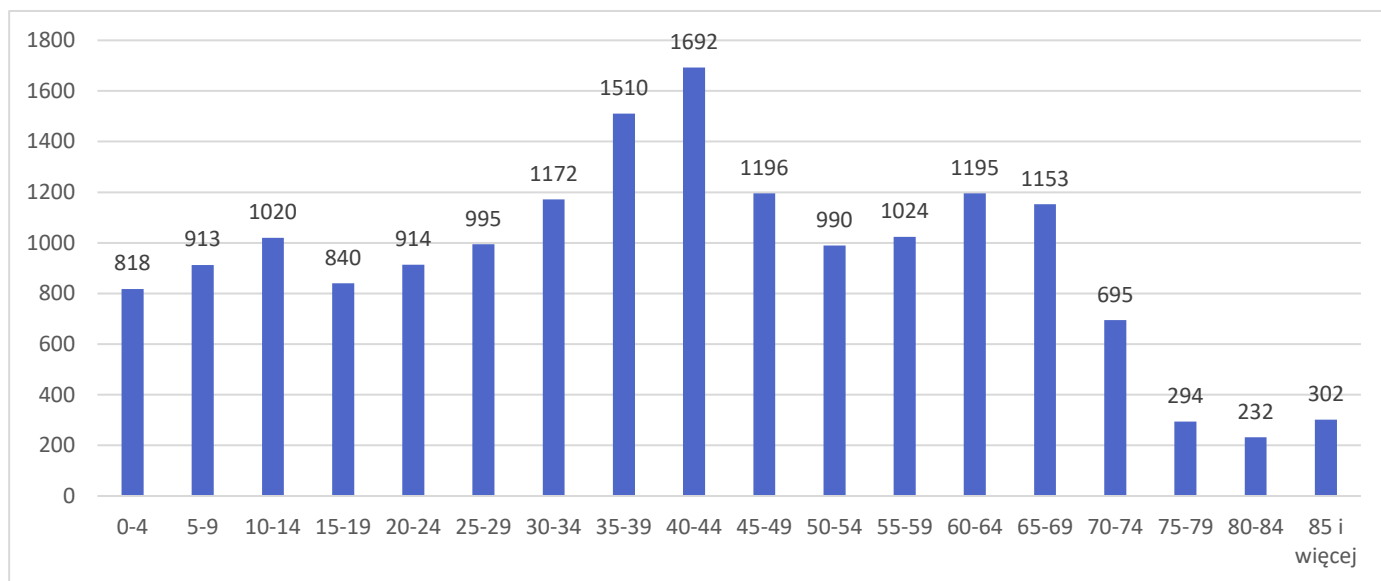
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

W 2020 roku, na świat przyszło 149 nowych mieszkańców gminy Świdnica. Największą liczbą noworodków poszczycić się może **Pszemno (23 dzieci)**. Drugie miejsce na „podium” zajmuje **Mokreszów (10 dzieci)**, a trzecie

Bystrzyca Górna, Jakubów i Witoszów Dolny (w każdej z miejscowości **9** dzieci). Imionami, które były najczęściej nadawane niemowlakom w 2020 roku są wśród dziewcząt: **Zuzanna, Zofia, Hanna**; wśród chłopców: **Szymon, Jan, Antoni**. Również często występującymi imionami są Lena, Julia, Maja, Alicja, Laura, Maria, Antonina oraz Filip, Aleksander, Kacper, Franciszek, Mikołaj, Leon i Jakub. Warto zaznaczyć, że pomimo ujemnego przyrostu naturalnego w gminie Świdnica, zarówno w roku 2019 (-1,24) jak i w 2020 (-2,3) w każdym z ww. okresów odnotowano przyrost liczby mieszkańców.

WYKRES 3. Struktura wieku mieszkańców [2019, 2020].

Rok	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 i więcej
2019	836	989	971	816	926	1109	1247	1581	1352	1165	966	1114	1259	1082	590	293	264	304
2020	818	913	1020	840	914	995	1172	1510	1692	1196	990	1024	1195	1153	695	294	232	302

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W 2020 roku ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 68% populacji gminy, (spadek o 0,4% w porównaniu z rokiem 2019). Udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym (16,2%) i poprodukcyjnym (15,88%) wzrósł o 0,8%.

TABELA 9. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem [2019, 2020, prognoza 2030].

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2019	16,6%	68,4%	15,0%
2020	16,2%	68,0%	15,8%
Prognoza 2030	17,60%	58,70%	23,70%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica

4.2. Mieszkalnictwo

Komunalny zasób mieszkaniowy gminy Świdnica w 2020 roku obejmował 134 mieszkań o powierzchni użytkowej 6003 m². Gmina dysponowała 41 lokalami socjalnymi o powierzchni 1619 m². Nadmienić należy, zdekapitalizowane zasoby gminne wymagają przeprowadzenia wielu remontów i modernizacji.

KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE:

134 mieszkań komunalnych o powierzchni **6 003 m²**
41 lokali socjalnych o powierzchni **1 619 m²**

że

TABELA 10. Komunalne zasoby mieszkaniowe [2019-2020].

Mieszkania komunalne	2019	2020	Zmiana 2019-2020
mieszkania	140	134	4,5%↓
powierzchnia użytkowa [m ²]	6272	6003	4,5%↓
pustostany	4	2	50%↓
Lokale socjalne			Zmiana 2019-2020
lokale	38	41	22,6%↑
powierzchnia użytkowa [m ²]	1 537	1 619	11,5%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

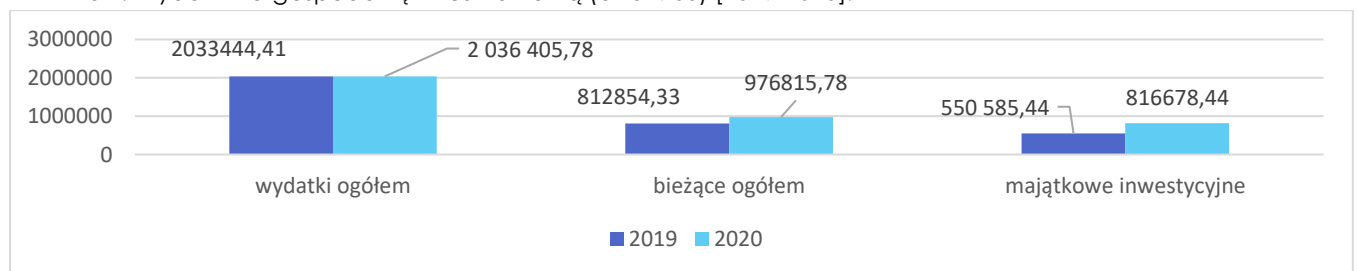
4.3. Finansowanie

W 2020 roku wydatki na gospodarkę mieszkaniową wykonane zostały na kwotę 2 036 405,78 zł. Na obsługę gospodarki mieszkaniowej przeznaczono ogółem 1 793 494,44 zł, w tym na wydatki bieżące w kwocie 976 815,78 zł obejmujące eksploatację oraz remonty budynków komunalnych. Na przebudowę mieszkań socjalnych poniesiono wydatki inwestycyjne w wysokości 816 678,44 zł z przeznaczeniem na zadania pn.:

- modernizacja systemów grzewczych w budynkach komunalnych,
- remonty i eksploatacja mieszkań.

Natomiast na gospodarkę gruntami i nieruchomościami zrealizowano wydatki bieżące w kwocie 228 631,56 zł.

WYKRES 4. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2019-2020].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 11. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2019-2020].

Wydatki [zł]:	2019	2020	Zmiana 2019-2020 w zł
ogółem	2 033 444,41	2 036 405,78	+ 2961,3
bieżące ogółem	812 854,33	976 815,78	+163 961,45
majątkowe inwestycyjne	550 585,44	816 678,44	+266 093
gospodarka gruntami i nieruchomościami	670 004,64	228 631,56	-441 373,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

4.4. Inwestycje i działania 2020

W zakresie mieszkalnictwa, w tym komunalnego, w gminie w 2019 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 12. Najważniejsze inwestycje w zakresie mieszkalnictwa, w tym komunalnego, zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Modernizacja systemów grzewczych w budynkach komunalnych	Pszенno, Mokrzeszów, Bystrzyca Dolna	Modernizacja systemu ogrzewania w 24 lokalach mieszkalnych. Zakres robót obejmował demontaż istniejących kotłów i kuchni węglowych, wykonanie instalacji gazowej w budynku i lokalach, wykonanie instalacji c.o. wraz z montażem kotłów dwufunkcyjnych c.o. i c.u.w. oraz montaż kuchenek gazowo-elektrycznych w lokalach, wykonanie instalacji ciepłej wody użytkowej.	Wkład własny 303 713,34 Dotacja z UE 435 241,40	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
					
2	Przebudowa i termomodernizacja budynków mieszkalnych z zasobu Gminy	Pszенno, Mokrzeszów, Bystrzyca Dolna	Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej termomodernizacji budynków mieszkalnych - Wrocławska 1 Pszenno, Mokrzeszów 28, Bystrzyca Dolna 2	77 723,7	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
3	Remonty i eksploatacja mieszkań	Pszенno, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Pogorzała, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Mokrzeszów, Opoczka, Stółwina, Bojanice, Gogotów, Komorów, Makowice, Lubachów, Krzyżowa	Remonty w branży budowlanej, elektrycznej i sanitarnej lokali mieszkalnych, nadzory, przeglądy techniczne i kominiarskie, dokumentacje projektowe, awarie.	445 249,79	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

5. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

5.1. Bezrobocie

Bezrobocie. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 roku w gminie Świdnica zarejestrowanych było jedynie 375 osób bezrobotnych, a 50,13 % z nich stanowiły kobiety. Liczba osób pozostających bez pracy w gminie w porównaniu do 2019 roku zwiększyła się o 94 osoby. Należy również podkreślić, że zarejestrowani bezrobotni stanowią jedynie 3,5% ludności w wieku produkcyjnym w gminie. Na przestrzeni ostatnich 8 lat w gminie Świdnica odnotowano spadek liczby bezrobotnych do 25 roku życia – aż o 130 osób w porównaniu do 2012 roku. Obecnie ich liczba wynosi jedynie 34 osoby. Znaczącą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 roku życia, których udział w ogóle bezrobotnych wynosi 26,13% (98 os.). W przypadku osób pozostających długotrwale bez pracy również odnotowano pozytywne tendencje. Ich liczba od 2012 roku zmniejszyła się o 107 osób, a obecnie ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wynosi 40,5%.

BEZROBOTNI:

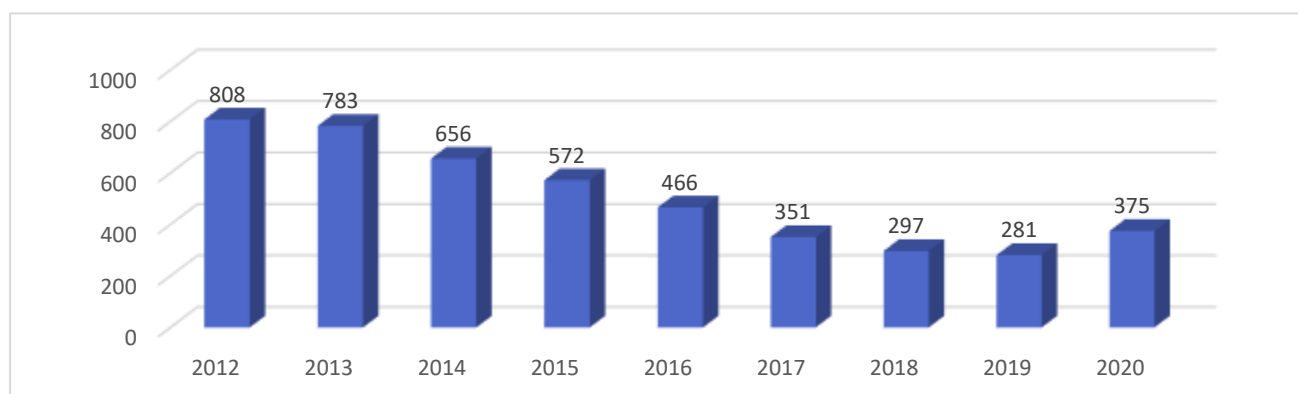
375 zarejestrowanych bezrobotnych, (wzrost o +94 osoby w porównaniu do roku 2019) w tym:

50,1% kobiety (spadek o 0,7% w porównaniu z rokiem 2019)

40,53% długotrwale bezrobotni (spadek o 0,87% w porównaniu z rokiem 2019)

26,13% osoby powyżej 50. roku życia (spadek o 5,57 % w porównaniu z rokiem 2019)

WYKRES 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem [2012-2020].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2020].

Liczba bezrobotnych [osób]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2019-2020
ogółem	808	783	656	572	466	351	297	281	375	33,4%↑
kobiety	403	400	310	291	240	197	174	143	188	31,46%↑
do 25 roku życia	164	135	90	69	64	36	23	32	34	6,25%↑
powyżej 50 roku życia	226	226	231	206	175	137	93	89	98	10,11%↑
długotrwale bezrobotni	259	345	284	246	186	150	126	117	152	29,91%↑
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]:										
ogółem	7,3	7,1	5,9	5,2	4,2	3,2	2,9	2,6	3,5	34,62pkt%↑
kobiety	7,8	7,8	6,0	5,7	4,7	3,9	3,6	2,9	3,8	31,03pkt%↓

2012-2020 – stan na koniec grudnia, 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.2. Przedsiębiorczość

Poziom przedsiębiorczości. W 2020 roku do rejestru REGON w gminie Świdnica wpisanych było ponad 1,8 tys. podmiotów gospodarczych (wzrost o 75 w porównaniu z rokiem 2019). W przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie działalność prowadziło więc 1059 podmiotów gospodarczych (wzrost o 32 z rokiem 2019). W przypadku nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON przypadająca na 10 tys. ludności odnotowano spadek w porównaniu z rokiem 2019 o 28.

PODMIOTY GOSPODARCZE:

- 1843** podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON
- 1059** podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności
- 172,6** podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- 74** nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze na 10 tys. ludności

TABELA 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON [2019-2020].

	2019	2020	Zmiana 2019-2020
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1768	1843	4,24%↑
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1027	1059	3,12%↑
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	164,9	172,6	4,67%↑
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	102	74	-27,45%↓

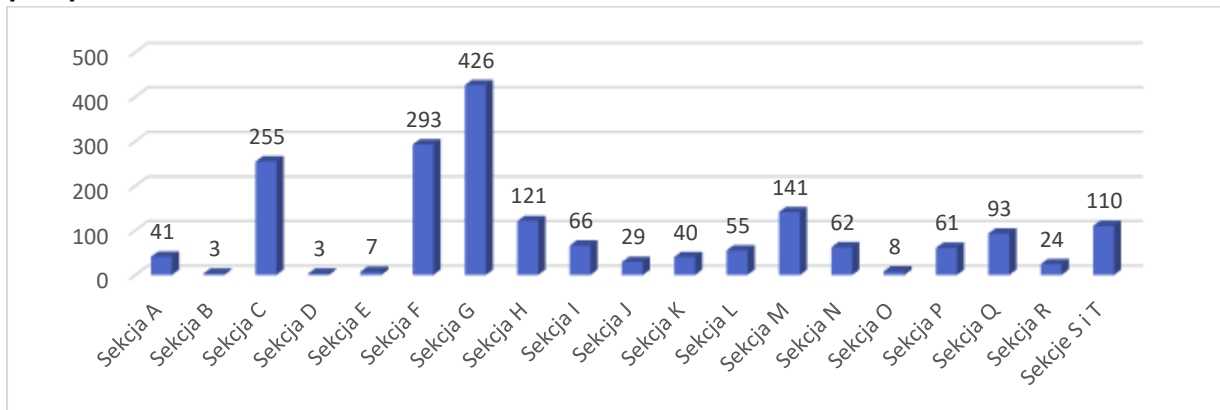
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura branżowa. Pod względem rodzaju prowadzonej działalności wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Świdnica, podobnie jak w kraju, przeważają przedsiębiorstwa związane z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów (sekcja G: 428 podmiotów gospodarczych, **23,11%** podmiotów ogółem zarejestrowanych w gminie, rok wcześniej 428). Podmioty prowadzące działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym stanowią **13,84%** (sekcja C: 255 podmiotów- rok wcześniej 239), a **15,90%** związane jest z budownictwem (sekcja F: 293 – rok wcześniej 279 podmioty). Podmioty prowadzące działalność związaną z rolnictwem, w liczbie 41 (rok wcześniej 44), stanowią **2,2%** podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie. W gminie intensywnie rozwijają się również usługi związane z opieką zdrowotną i pomocą społeczną. W porównaniu z rokiem 2019 odnotowano wzrost z 90 do 93 podmiotów.

STRUKTURA BRANŻOWA:

- 23,11%** handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G)
- 13,84%** przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)
- 15,90 % budownictwo (sekcja F)

WYKRES 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności (PKD) [2020].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 15. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON [2019-2020].

Sekcja	Nazwa	Liczba podmiotów w 2020		Liczba podmiotów w 2019	Zmiana 2019-2020
		szt.	%	szt.	szt.
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	41	2,22%	46	-5
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	3	0,16%	3	0
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	255	13,84%	239	16
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0,16%	3	0
Sekcja E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	0,38%	8	-1
Sekcja F	Budownictwo	293	15,90%	233	60
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	426	23,11%	409	17
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	121	6,57%	108	13
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	66	3,58%	62	4
Sekcja J	Informacja i komunikacja	29	1,57%	20	9
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	40	2,17%	36	4
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	55	2,98%	48	7
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	141	7,65%	113	8
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	62	3,36%	38	24
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	0,43%	8	0
Sekcja P	Edukacja	61	3,31%	57	4
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	93	5,05%	76	21
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	24	1,30%	20	4
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	110	5,97%	82	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wielkość przedsiębiorstw. Pod względem wielkości przedsiębiorstw na terenie gminy Świdnica, podobnie jak w całym kraju, w 2019 roku dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – 1790 podmiotów gospodarczych stanowiących 97,12% przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie. Działalność prowadziło tu również 50 podmiotów gospodarczych zatrudniających od 10 do 49 osób (2,7% podmiotów ogółem) oraz 3 przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 pracowników.

KLASY WIELKOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW:
97,12% do 9 pracowników
(ROK 2019 = 96,9%)
2,7 % od 10 do 49 pracowników
(ROK 2019 = 2,9%)
0,16% od 50 do 249 pracowników
(ROK 2019 = 0,2%)

TABELA 16. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości [2019-2020].

Zatrudnienie:		2019	2020	Zmiana 2019-2020
0 – 9	Liczba podmiotów ogółem:	1710	1790	+4,68%↓
10 – 49		51	50	-1,96%
50 – 249		2	3	50%↑
250 – 999		0	0	0%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Indywidualną działalność gospodarczą na terenie gminy prowadzi 1509 osób (wzrost o 63 osoby w odniesieniu do roku 2019). Tę najbardziej popularną w kraju i najprostszą formę prowadzenia działalności gospodarczej w gminie Świdnica prowadzi średnio 87 osób na 10 tys. ludności.

Indywidualna działalność gospodarcza w gminie Świdnica prowadzona była najczęściej w zakresie handlu i naprawy pojazdów (23,11%, wzrost o 4,15% w porównaniu z rokiem 2019), budownictwa (15,90%, wzrost z porównaniu z rokiem poprzednim o 25,75%) oraz przetwórstwa przemysłowego (13,84%, wzrost w porównaniu z rokiem 2019 o 9,44%). Działalność związaną z rolnictwem prowadziło 2,2% jednoosobowych przedsiębiorstw.

**INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ
GOSPODARCZA:**

1 509 osób prowadzących indywidualną działalność gospodarczą, związaną z:
23,11 % handlem i naprawą pojazdów samochodowych
15,9% budownictwem
13,84% przetwórstwem przemysłowym

TABELA 17. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [2019-2020].

	2019	2020	Zmiana 2019-2020
ogółem	1446	1509	4,37%↑
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	84	87	3,57%↑
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	13,49	14,13	4,74%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

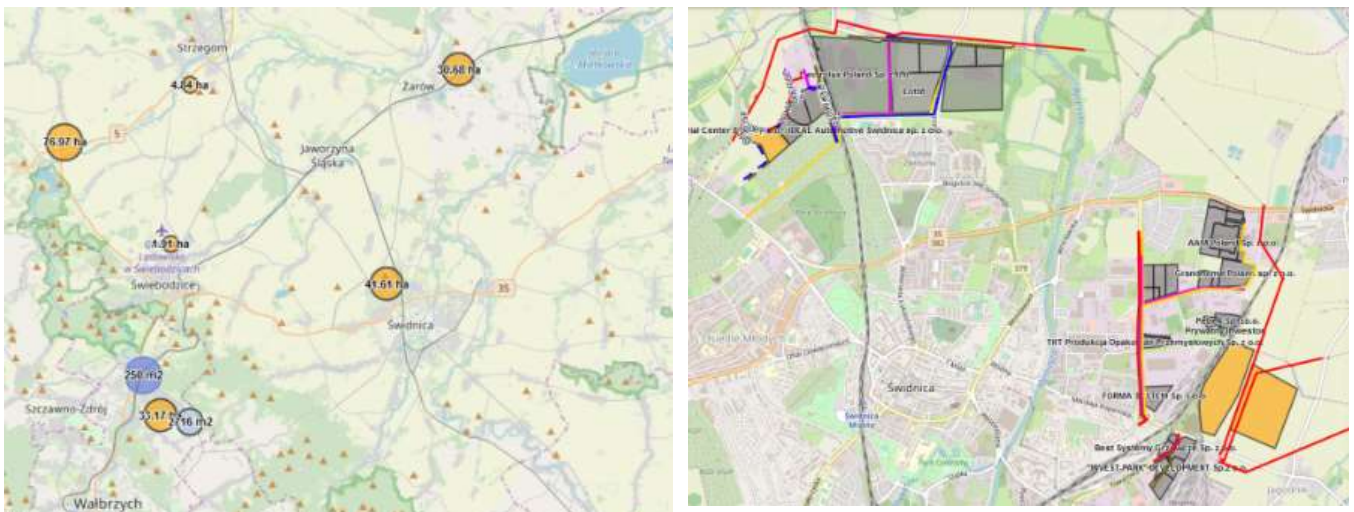
5.3. Atrakcyjność inwestycyjna

Instytucje otoczenia biznesu. Przedsiębiorcy na terenie gminy Świdnica mogą korzystać z usług Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB), prowadzących działalność na terenie miasta Świdnica i zapewniających wsparcie w początkowych stadiach działalności gospodarczej. INVEST-PARK Development Sp. z o. o. (IPD), spółka której celem statutowym jako IOB jest działanie na rzecz rozwoju regionalnego, m.in. poprzez stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Głównym obszarem działalności spółki jest m.in. tworzenie atrakcyjnej oferty przestrzeni produkcyjno-magazynowych i biurowych w formie parków przemysłowych i inkubatorów przedsiębiorczości uzupełniających tereny typu greenfield. Na terenie miasta Świdnica funkcjonuje również Inkubator Przedsiębiorczości Regionu Sudeckiego działający przy Sudeckiej Izbie Przemysłowo-Handlowej w Świdnicy. Jego głównym celem jest wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw oraz osób chcących założyć działalność gospodarczą. Przedsiębiorcy mogą również korzystać z usług innych instytucji biznesowych i spółek biznesowych na terenie miasta, które zapewniają dostęp do wiedzy i umiejętności poprzez doradztwo, szkolenia oraz przekazywanie informacji⁴. Ich działalność obejmuje między innymi organizację szkoleń, warsztatów i doradztwa, m.in. z zakresu prawa, finansów i rachunkowości, funduszy unijnych. Dzięki nim przedsiębiorcy mają również ułatwiony dostęp do środków finansowania działalności nowo powstających oraz już działającym firm oraz usług finansowych.

Klasy. W mieście Świdnica działalność prowadzi Dolnośląski Klaster Energii Odnawialnej (DKEO), którego celem jest dążenie do poprawy stanu środowiska oraz integracja przedsiębiorstw, ośrodków naukowo-badawczych i badawczo-rozwojowych, jednostek edukacyjnych instytucji i organizacji wspierających rozwój energii odnawialnej.

Strefy aktywności gospodarczej. Potencjalną atrakcyjność inwestycyjną gminy Świdnica zwiększają również funkcjonujące w jej sąsiedztwie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK, w tym przede wszystkim podstrefa Świdnica.

SCHEMAT 3. Podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK, w tym podstrefa Świdnica [2020].

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.invest-park.com.pl

⁴ Do instytucji tych zaliczyć należy między innymi takie organizacje gospodarcze jak: Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych (SSIG), Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa w Świdnicy (SIPH), Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich (SPIKŚ), Stowarzyszenie Unia Przedsiębiorców Dolnego Śląska, Świdnicka Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej (ŚR FSNT NOT), Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość (SWP) – Centrum Wspierania Biznesu, Polsko-Czeska Izba Przemysłowo Handlowa, Świdnickie Stowarzyszenie Kupców, Restauratorów i Przedsiębiorców „KADUCEUSZ, Dolnośląskie Stowarzyszenie Ochrony Bezrobotnych, Klub Rotary Świdnica – Wałbrzych.

6. OŚWIATA I WYCHOWANIE

6.1. Wychowanie przedszkolne

W 2020 roku na terenie gminy Świdnica działały 3 przedszkola samorządowe, 2 przedszkola niepubliczne, jeden niepubliczny punkt przedszkolny oraz 4 oddziały przedszkolne w trzech szkołach podstawowych.

Wychowaniem przedszkolnym na obszarze gminy w 2020 roku w placówkach samorządowych oraz niepublicznych objętych było ogółem 481 dzieci.

Gmina Świdnica w roku szkolnym 2019/2020 była organem prowadzącym dla trzech przedszkoli, w których działało łącznie 14 oddziałów przedszkolnych ponadto w szkołach podstawowych działały 4 oddziały przedszkolne - łącznie do placówek gminnych uczęszczało 406 dzieci, tj. o 42 więcej niż w roku poprzednim.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE W GMINIE:

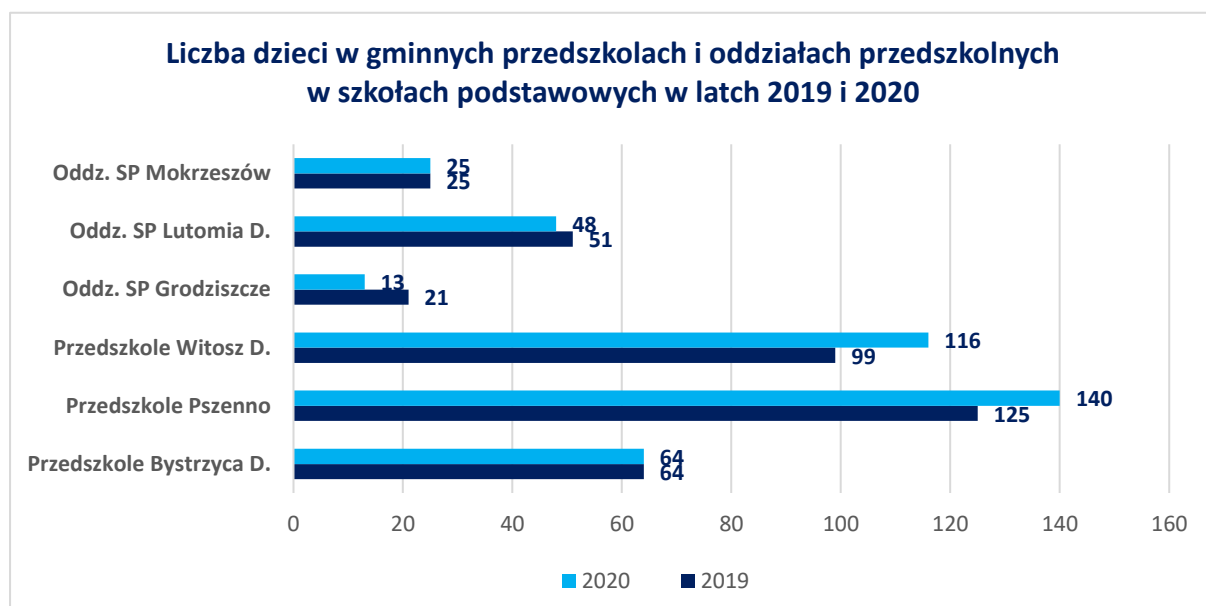
9 placówek, (**475** miejsc), w tym:

5 przedszkoli (**350** miejsc)

4 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (**100** miejsc)

1 punkt przedszkolny (**25** miejsc)

WYKRES 7. Liczba dzieci w gminnych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w roku 2019 i 2020

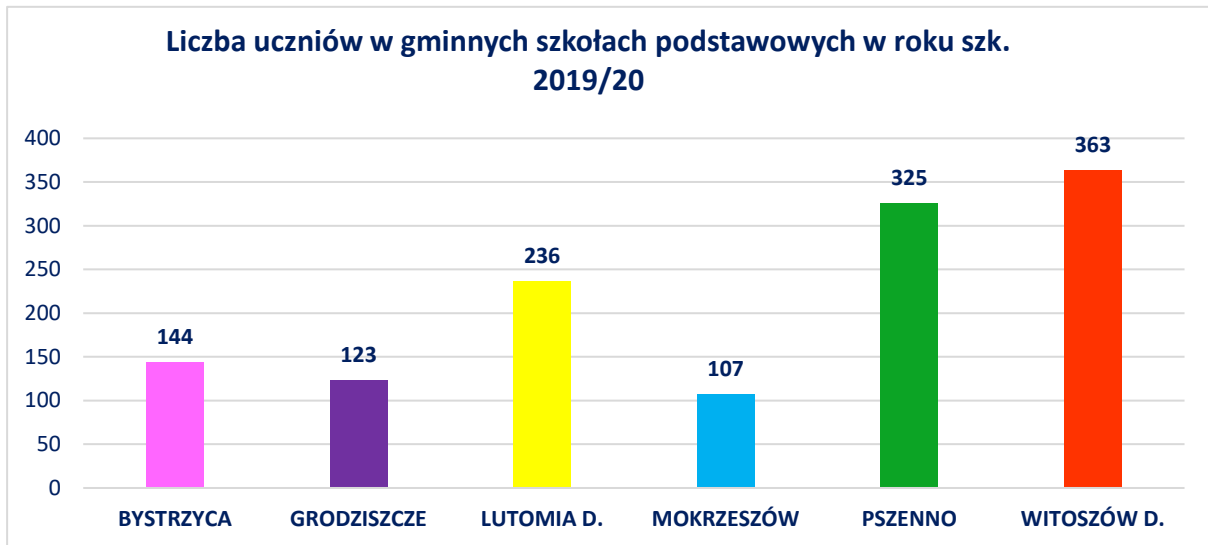
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

Na terenie gminy działają dwa niepubliczne przedszkola (Boleścin, Krzyżowa) i jeden punkt przedszkolny (Lutomia Górna), do których ogółem w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało średniorocznie ok. 75 dzieci.

6.2. Szkolnictwo podstawowe

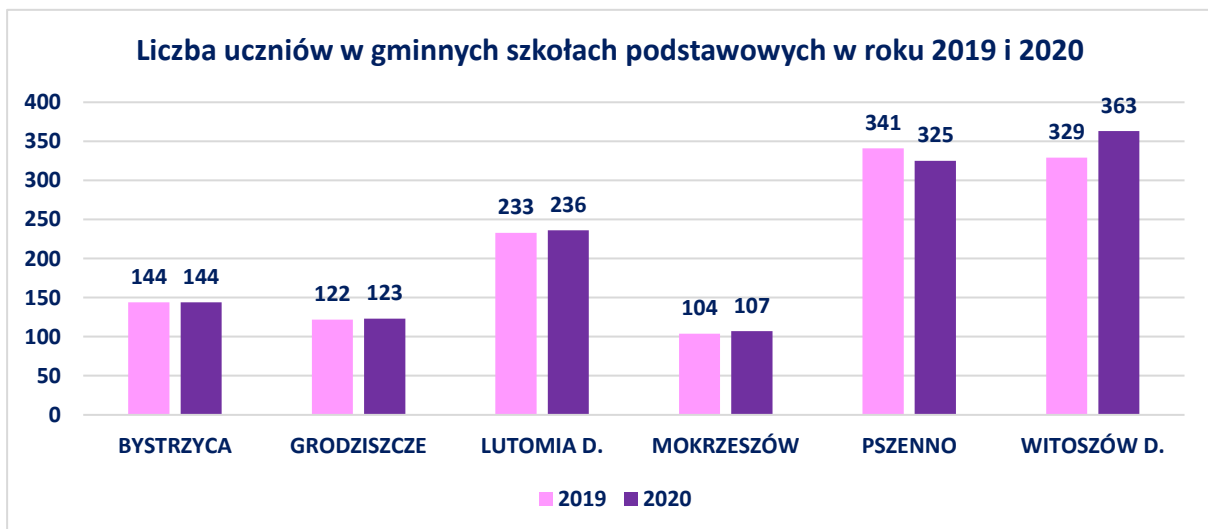
Szkoły podstawowe. Gmina Świdnica jest organem prowadzącym dla sześciu szkół podstawowych. Ogółem do klas I-VIII w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 1298 uczniów, tj. o 25 uczniów więcej niż w roku poprzednim.

WYKRES 8. Uczniowie szkół podstawowych (kl. I-VIII) w roku szkolnym 2019/20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 9. Uczniowie szkół podstawowych (kl. I-VIII) w roku 2019 i 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

Wyniki egzaminów uczniów klas ósmych i egzaminów gimnazjalnych:

Egzamin ósmoklasistów, ze względu na pandemię koronawirusa COVID-19 oraz zdalne nauczanie w szkołach, nie odbył się w zaplanowanym terminie, tj. w kwietniu, lecz dopiero w czerwcu. Egzamin był przeprowadzany przez trzy kolejne dni:

- pierwszego dnia – egzamin z języka polskiego, który trwał 120 minut,
- drugiego dnia – egzamin z matematyki, który trwał 100 minut,
- trzeciego dnia – egzamin z języka obcego nowożytnego, który trwał po 90 minut.

W arkuszu egzaminacyjnym z każdego przedmiotu znajdowały się zarówno zadania zamknięte (tj. takie, w których uczeń wybierał jedną odpowiedź z kilku podanych), jak i zadania otwarte (tj. takie, w których uczeń samodzielnie formułował odpowiedź).

Wyniki egzaminów uzyskane przez ósmoklasistów gminnych szkół podstawowych obrazuje tabela i wykres:

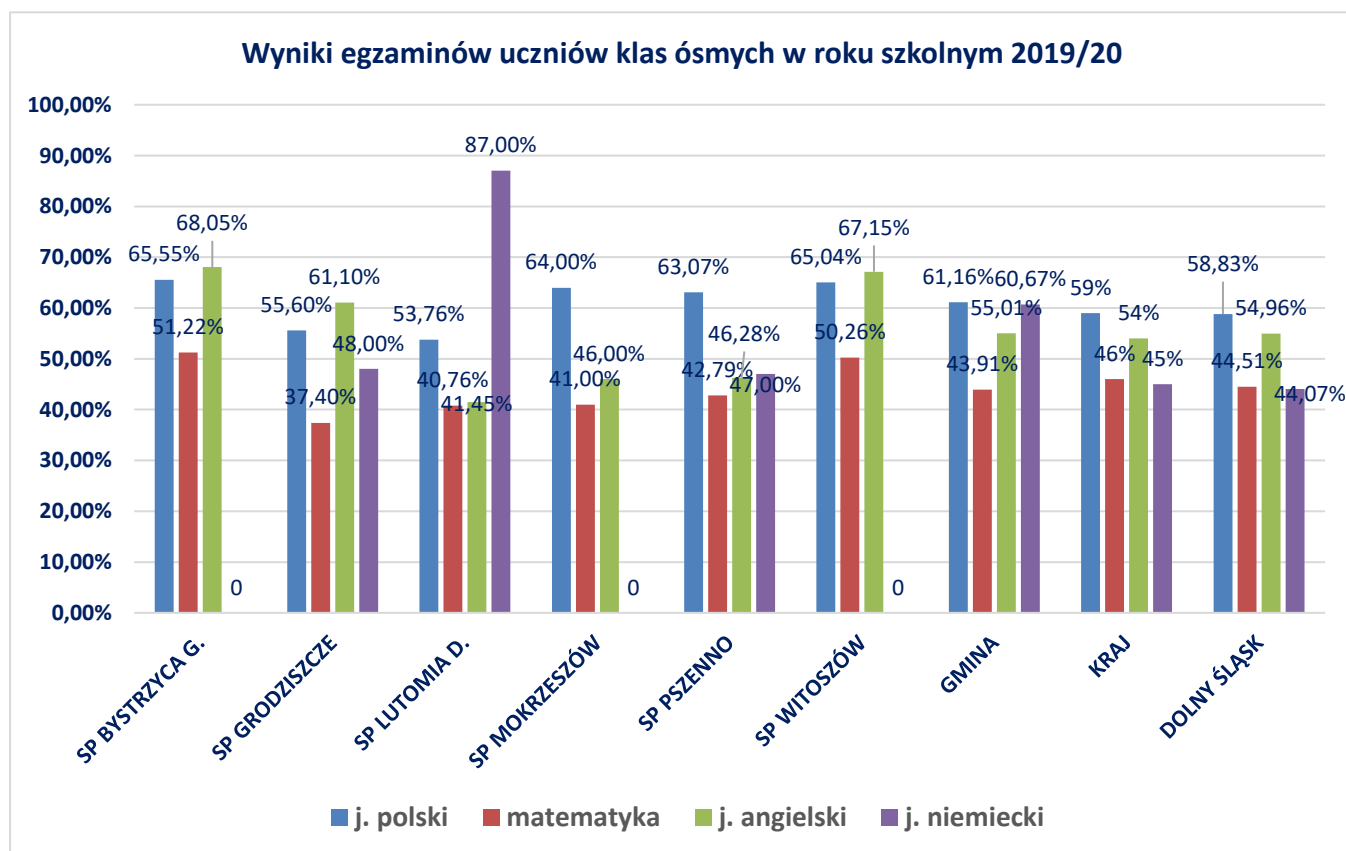
Wyniki egzaminów uzyskane przez ósmoklasistów gminnych szkół podstawowych obrazuje tabela i wykres:

TABELA 18. Wyniki egzaminów klas ósmych w roku szk. 2019/20

PLACÓWKA	J. POLSKI	MATEMATYKA	J. ANGIELSKI	J. NIEMIECKI
SP BYSTRZYCA G.	65,55%	51,22%	68,05%	-
SP GRODZISZCZE	55,60%	37,40%	61,10%	48,00%
SP LUTOMIA D.	53,76%	40,76%	41,45%	87,00%
SP MOKRZESZÓW	64,00%	41,00%	46,00%	-
SP PSZENNO	63,07%	42,79%	46,28%	47,00%
SP WITOSZÓW	65,04%	50,26%	67,15%	-
GMINA	61,16%	43,91%	55,01%	60,67%
KRAJ	59	46	54	45
DOLNY ŚLĄSK	58,83	44,51	54,96	44,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 10. Wyniki egzaminów klas ósmych w roku szkolnym 2019/20

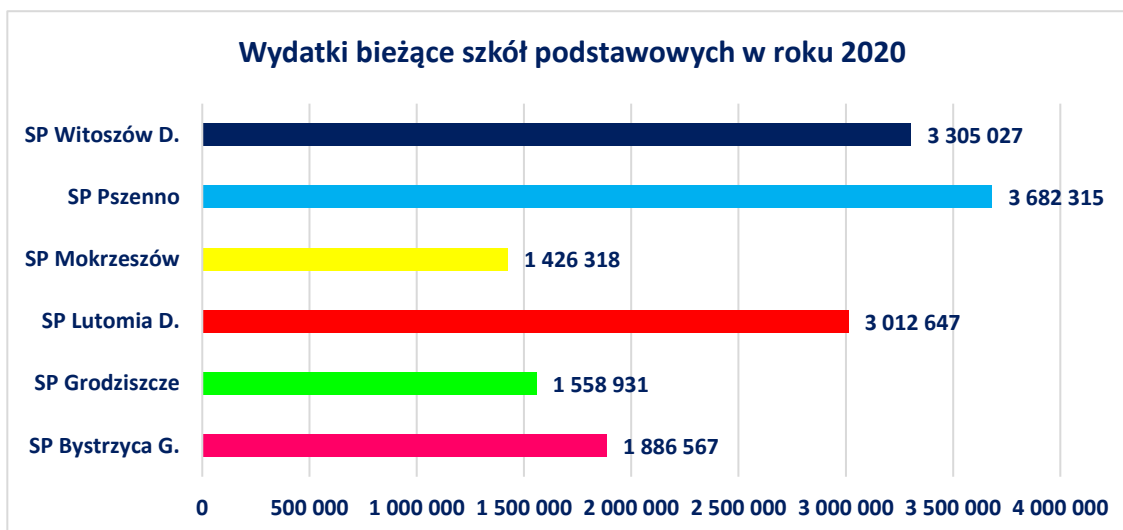

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

6.3. Finansowanie oświaty

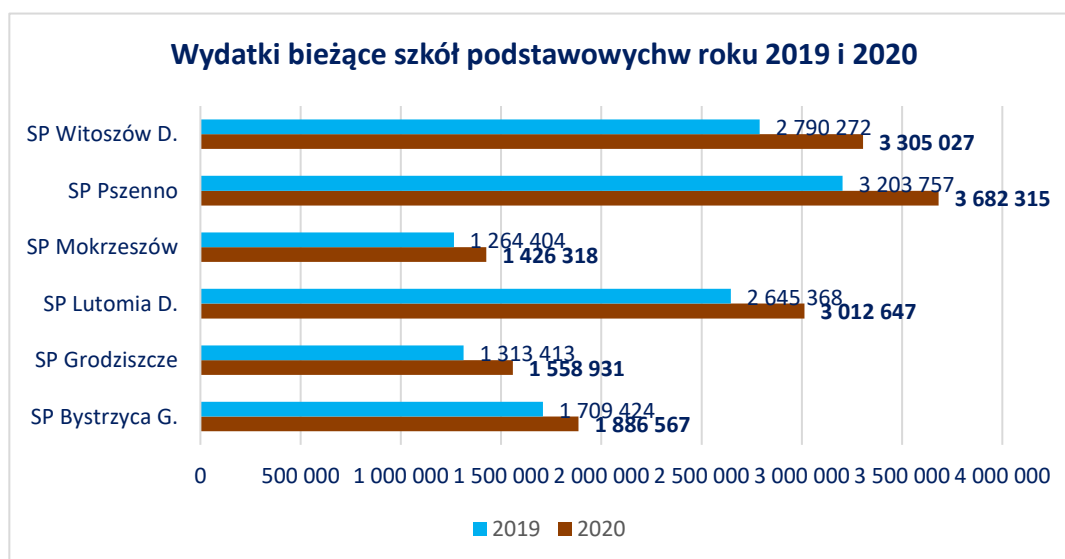
Wydatki budżetowe na oświatę i wychowanie w roku 2020 wyniosły 23 379 392,87 zł. Na funkcjonowanie szkół podstawowych przeznaczono 14 922 545,20 zł, w tym kwotę 14 871 805,79 zł na wydatki bieżące szkół oraz kwotę 50 739,41 zł na wydatki inwestycyjne. W ramach wydatków bieżących sfinansowano wynagrodzenia osobowe nauczycieli i pracowników szkół wraz z pochodnymi, dodatkowe wynagrodzenie roczne, wynagrodzenia bezosobowe, zakup materiałów i wyposażenia, zakup pomocy dydaktycznych, energii elektrycznej, gazu, wody, usług remontowych, wywóz nieczystości, naprawy bieżące, usługi bhp, monitoring obiektów szkolnych, czy odpisy na ZFŚS. W ramach wydatków inwestycyjnych dla zadania pn.: „Budowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie Gminy Świdnica” została wykonana oraz zaktualizowana dokumentacja kosztorysowa planowanych inwestycji oraz wykonano trafostację w Witoszowie Dolnym dla potrzeb kompleksu szkolnego.

WYKRES 11. Wydatki bieżące szkół podstawowych w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 12. Wydatki bieżące szkół podstawowych w roku 2019 i 2020

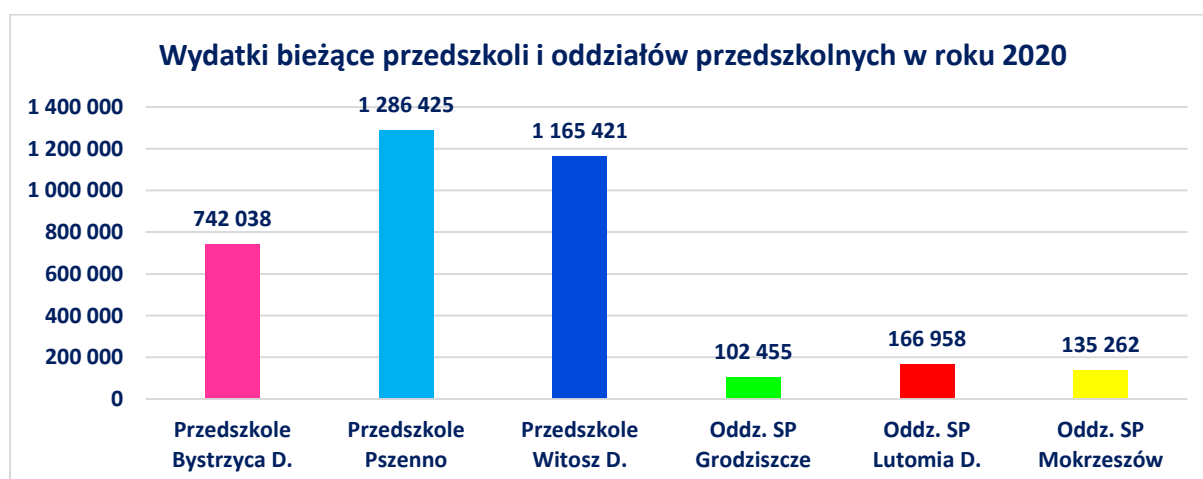

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

Wzrost wydatków bieżących na szkoły podstawowe w roku 2020 w stosunku do roku 2019 spowodował przede wszystkim wyższe wydatki na wynagrodzenie nauczycieli i pracowników obsługi wynikające z podwyżki oraz wzrostu wynagrodzeń minimalnych, a także wyłączenia z wynagrodzenia minimalnego dodatków stażowych. Na oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych w roku 2020 wydatkowano kwotę o 48 755,91 zł niższą niż w roku poprzednim, tj. kwotę 404 676,38 zł, a na przedszkola wydatkowano 4 442 563,02 zł, tj. o 905 710,15 zł mniej niż w roku 2019, z czego wydatki trzech gminnych przedszkoli stanowiły kwotę 3 193 884,91 zł. Niższe wydatki przedszkoli ogółem w 2020 roku w stosunku do 2019 roku wynikały przede wszystkim w dużych wydatków inwestycyjnych w 2019 roku na modernizację budynku Przedszkola w Witoszowie Dolnym. Jednak zdecydowanie wzrosły wydatki bieżące przedszkoli, głównie ze względu na podwyżki wynagrodzeń nauczycieli i pracowników obsługi, ale także z powodu zwiększenia liczby oddziałów przedszkolnych w Pszennie i Witoszowie Dolnym oraz z uwagi na przejście pełnego finansowania Przedszkola w Bystrzycy Dolnej, którego funkcjonowanie w okresie wcześniejszym było finansowane głównie w ramach projektu unijnego.

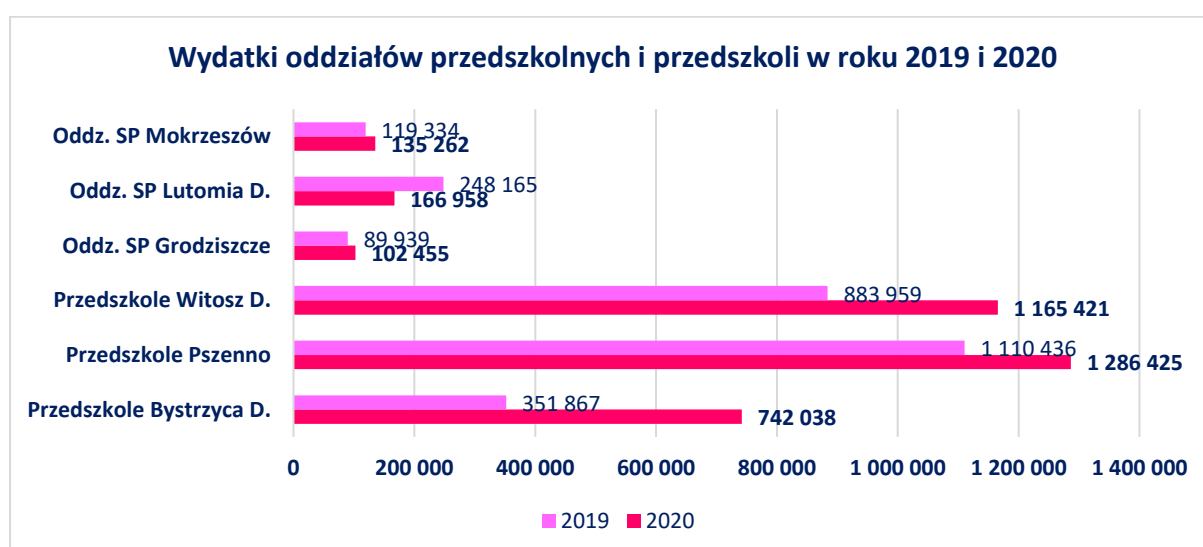
Wzrosły także wydatki gminy na dotacje dla przedszkoli niepublicznych oraz zwroty kosztów dotacji dla innych gmin dotujących przedszkola niepubliczne, do których uczęszczają dzieci z Gminy Świdnica – w sumie wydatkowano kwotę 1 248 678,11 zł, tj. o 248 854,65 zł więcej niż w roku poprzednim.

WYKRES 13. Wydatki oddziałów przedszkolnych i przedszkoli w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 14. Wydatki oddziałów przedszkolnych i przedszkoli w roku 2019 i 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

W ramach wydatków na oświatę znaczącą kwotę stanowią wydatki na dowożenie uczniów do szkół – w 2020 roku była to kwota 523 018,75zł, podczas gdy w roku 2019 na dowozy uczniów wydatkowano kwotę 1 026 744,20 zł – tak duża różnica w wydatkach na ten cel wynika z tego, że od marca 2020 roku, z powodu epidemii koronawirusa COVID-19 szkoły były zamknięte, a uczniowie przez kilka miesięcy realizowali zdalne nauczanie i dowóz uczniów realizowany był w niewielkim zakresie, głównie dla uczniów klas I-III i dzieci przedszkolnych. Od września 2020 przez półtora miesiąca wszyscy uczniowie uczęszczali do szkół, ale od połowy października do końca 2020 roku tylko uczniowie klas I-III dojeżdżali do szkół, a pozostali uczniowie realizowali zajęcia zdalnie.

Wydatki oświatowe obejmowały również doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli na kwotę 36 639,24 zł, które również były o połowę mniejsze niż w roku 2019, gdyż wiele szkoleń i innych form doksztalcania nie było realizowanych z powodu pandemii. Na funkcjonowanie stołówki szkolnej w SP Lutomia Dolna wydatkowano kwotę 195 698,99 zł. Znaczącą kwotę w wydatkach oświatowych stanowią wydatki na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych – 343 879,96 zł, dla uczniów w szkołach podstawowych – 1 285 915,00 zł.

Wydatki w ramach edukacyjnej opieki wychowawczej z ogólnej kwoty 1 243 198,18 zł przeznaczono na:

- świetlice szkolne – 611 312,74 zł,
- pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym – 82 697,75 zł,
- pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym – 60 050,00 zł,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lubachowie – 465 740,09 zł.

6.4. Działania i projekty zrealizowane w gminnych placówkach oświatowych w 2020 r.

W zakresie edukacji i wychowania w gminie w 2019 roku zrealizowane zostały m.in. następujące projekty i działania:

Najważniejsze działania i projekty w zakresie edukacji i wychowania zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
1.	Rozwój kompetencji kluczowych drogą do sukcesów w Gminie Świdnica	SP Bystrzyca Górna, SP Grodziszczce, SP Lutomia Dolna, SP Mokrzeszów, SP Pszenno, SP Witoszów Dolny	Projekt o wartości 1 842 050,57 zł realizowany w ramach RPO WD na lata 2014-2020, poddziałanie 10.02.04. Obejmuje 778 uczniów ze szkół podstawowych w Lutomi Dolnej, Mokrzeszowie, Bystrzycy Górnej, Grodziszczu, Witoszowie Dolnym oraz Pszenno, a także 121 nauczycieli. Celem głównym projektu jest podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz zniwelowanie deficytów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, poprzez realizację zajęć dodatkowych i specjalistycznych. Dodatkowo w projekcie zaplanowano podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli poprzez organizację cyklu szkoleń. Szkoły zostaną wyposażone w sprzęt TIK oraz pomoce dydaktyczne do realizacji podstawy programowej. W 2020 r. wydatkowano 967 944,18 zł Okres realizacji 02.09.2019 – 30.07.2021.
2.	Zdalna szkoła	SP Bystrzyca Górna, SP Grodziszczce, SP Lutomia Dolna, SP Mokrzeszów, SP Pszenno, SP Witoszów Dolny	Projekt realizowany w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej Oś I Powszechny dostęp do szybkiego internetu, Działanie 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach, Gmina Świdnica złożyła wniosek o przyznanie grantu na zakup laptopów dla potrzeb uczniów, w szczególności z rodzin wielodzietnych oraz dla nauczycieli. Zakupiono 22 laptopy dla gminnych szkół podstawowych, które zostały użyczone uczniom i nauczycielom do realizacji zajęć dydaktycznych w formie zdalnego nauczania. Kwota wydatkowana 69 999,82 zł
3.	Zdalna szkoła+	SP Bystrzyca Górna, SP Grodziszczce, SP Lutomia Dolna, SP Mokrzeszów,	Konkurs Grantowy Zdalna Szkoła+ w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej Oś I Powszechny dostęp do szybkiego internetu, Działanie 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach, Gmina Świdnica złożyła wniosek o przyznanie grantu na zakup drugiej transzy laptopów dla potrzeb uczniów, w szczególności z rodzin wielodzietnych

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
		SP Pzenno, SP Witoszów Dolny	oraz dla nauczycieli. Zakupiono 33 laptopy dla gminnych szkół podstawowych, które zostały użyczone uczniom i nauczycielom do realizacji zajęć dydaktycznych w formie zdalnego nauczania. Kwota dofinansowania 94.980,00zł
4.	WzMOCnij swoje otoczenie	Przedszkola: Bystrzyca Dolna, Pzenno, Witoszów Dolny, Oddziały przedszkolne w: Grodziszczu, Lutomi Dolnej, Mokrzyszowie	W ramach programu dobrosąsiedzkiego „WzMOCnij swoje otoczenie”, którego organizatorem były Polskie Sieci Elektroenergetyczne, Gmina Świdnica uzyskała grant w wysokości 19 985,00 zł na zakup 6 szt. laptopów wraz z oprogramowaniem operacyjnym i biurowym, które zostały przekazane do trzech gminnych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy trzech szkołach podstawowych do realizacji zajęć zdalnych w związku z ograniczeniami spowodowanymi przez pandemię. Koszt 6 laptopów przekroczył kwotę darowizny otrzymanej od PSE – całość należności to kwota 21 830,04 zł, wkład własny gminy wyniósł 1 845,04 zł. Kwota otrzymanego grantu 19 985,00zł
5.	Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych	Gmina Świdnica	Wydatki w tym rozdziale sfinansowane w całości z dotacji celowej otrzymanej z budżetu państwa (zadanie zlecone) przeznaczono na zakup podręczników, materiałów ćwiczeniowych i edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych. Wydatkowano w 2020 roku na ten cel 147 525,81zł.

Foto: Realizacja projektu Rozwój kompetencji kluczowych drogą do sukcesu w Gminie Świdnica.

Foto: Realizacja projektu WzMOCnij swoje otoczenie i Umieć pływać

Ze względu na światową pandemię COVID-19, która spowodowała, że od 12 marca 2020 wszystkie placówki oświatowe zostały zamknięte, a uczniowie realizowali zajęcia w formie zdalnego nauczania. Wszyscy, zarówno nauczyciele, jak i uczniowie oraz ich rodzice, musieli zmienić sposób kształcenia i komunikacji. Szkoły zrezygnowały z zaplanowanych zewnętrznych form doskonalenia zawodowego nauczycieli na rzecz poszukiwania sposobów i narzędzi nauczania zdalnego oraz wsparcia nauczycieli w korzystaniu z nich, m.in.: uczestnictwo w warsztatach prowadzonych online, szkolenia rady pedagogicznej stacjonarnie i online w zakresie sposobów organizacji pracy szkoły z wykorzystaniem technik kształcenia na

odległość, wprowadzania nowych narzędzi kształcenia na odległość. Realizując zdalne zajęcia z uczniami nauczyciele korzystali przede wszystkim z dziennika elektronicznego, e-maili, ale także z edukacyjnych stron internetowych, portali społecznościowych, m.in. typu Facebook. Za pośrednictwem aplikacji Messenger lub WhatsApp tworzone były grupy klasowe, za pomocą których prowadzono grupowe wideospotkania online. Ponadto zostały wdrożone dodatkowe rozwiązania wspomagające zdalną komunikację i naukę, np.: Microsoft office 365, e-twinning, aplikacje matlandia, quizlet, wordwall, eduelo oraz inne formy.

Inne działania i projekty realizowane przez gminne placówki oświatowe w roku 2020:

- Program „Umiem pływać” – uczniowie klas młodszych (I-III) mieli możliwość nauki pływania na basenie w Witoszowie Dolnym – ze względu na ograniczenia związane z pandemią nie wszystkie zaplanowane zajęcia zostały zrealizowane;
- Nauka pływania dla wszystkich chętnych uczniów w ramach realizacji zajęć pozalekcyjnych SKS na basenie w Witoszowie Dolnym;
- Program „Sprawny Dolnoślązaczek” – doskonalenie sprawności ruchowej w zakresie sześciu dyscyplin: lekkoatlety, gimnastyka, badmintonisty, koszykarza, pływaka i rowerzysty;
- Program SKS- ogólnopolski program upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzież;
- Program „Mały Mistrz” dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej – rozwijanie zainteresowań sportem i kulturą fizyczną;
- Realizacja programów zdrowotnych, m.in.: Mleko z klasą, Owoce w szkole, Śniadanie daje moc, 5 porcji warzyw i owoców, Trzymaj formę, Ruch to zdrowie, Żyj smacznie i zdrowo, Zdrowo jem, więcej wiem, Zdrowa przyszłość w moich rękach;
- Udział w ogólnopolskiej akcji edukacyjnej „Dzieci uczą rodziców” promującej tematykę bezpieczeństwa, ekologii, kultury i historii;
- Realizacja działań i programów ekologicznych, m. in.: Sprzątanie świata, Tydzień Edukacji Globalnej, "Nie śmiećmy - sprzątamy - zmieniamy", Kubusiowi Przyjaciele Natury, Listy dla Ziemi.

TABELA 19. Najważniejsze inwestycje w zakresie edukacji i wychowania zrealizowane w 2020 roku

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Przebudowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie Gminy Świdnica	Grodziszcze	Wykonanie aktualizacji projektu ze zmianą sposobu ogrzewania pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Grodziszczu	40 000,00	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GZO

W związku z ogłoszeniem pandemii COVID-19 zaplanowane pobyty od 12 marca do 31 maja 2020 r. nie odbyły się, natomiast w kolejnym okresie większość grup zrezygnowało z organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży ze względu na wprowadzone ograniczenia. Z tego względu w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. schronisko przyjęło 698 gości (co stanowi ok. 1/3 liczby gości przyjętych w 2019 r.) i udzieliło 1895 noclegów (2,5 razy mniej niż w 2019r.).

W 2020 roku po raz szósty Schronisko w Lubachowie zdobyło złote wyróżnienie w 59 Ogólnopolskim Konkursie Współzawodnictwa Schronisk Młodzieżowych.

6.5. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020	Uchwała nr LVII/482/2014 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 maja 2014 r.

7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

7.1. Kultura

Jednostkami prowadzącymi działalność na terenie gminy w zakresie kultury jest **Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji** oraz **Gminna Biblioteka Publiczna**. Aktywność ośrodka przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców gminy kulturą, sztuką profesjonalną i amatorską, tradycjami i obrzędami, ułatwiła również rozwój ich talentów i uzdolnień. Ma również na celu umożliwiać też ciekawe zorganizowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży czy dorosłych, poprzez zajęcia zespołów pieśni i tańca, formacji tanecznych czy grup śpiewaczych. Gminna Biblioteka Publiczna z/s w Pszennie wraz z 3 filiami w: Lutomi Dolnej, Bystrzycy Górnej i Grodziszczu dysponuje księgozbiorem w postaci 34 922 woluminów. Na 1 placówkę biblioteczną przypada obecnie 4 238 mieszkańców gminy. Istotną rolę w życiu kulturalnym pełni również **Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego** – organizacja promująca działalność międzynarodowego centrum spotkań i wymiany młodzieżowej oraz popularyzację dziedzictwa z Kręgu Krzyżowej, mająca swoją siedzibę na terenie gminy Świdnica. Prowadzone przez nią Międzynarodowe Centrum Spotkań Młodzieży organizuje spotkania młodzieży, seminaria historyczne oraz imprezy kulturalne.

Foto: Fundacja Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego wraz ze stałą wystawą Odwaga i Pojednanie

W 2020 roku w gminie Świdnica zorganizowanych zostało 12 **impres kulturalnych**, w tym: koncert noworoczny zespołu Universe, „Kolędowanie w Leśniczówce” w Witoszowie Dolnym, XXIII Gminny Przegląd Zespołów Kolędniczych, V lecie Klubu Starszaka w Grodziszczu, koncert online „Dla Ciebie Mamo”, V jubileusz Koła Przyjaciół Makowic i Opoczki, czytanie bajek przez sołtysów i radnych gminy Świdnica z okazji Dnia Dziecka (online), I i II edycja wakacyjnego kina na leżakach, warsztaty rękodzieła dla dzieci, X-lecie stowarzyszenia Przyjaciół Bystrzycy Górnej Trzy Sosny, Dożynki Gminne, I Gminna Senioriada (w tym: koncert zespołu Universe, piknik z Andrzejem Polanem).

Foto: I Gminna Senioriada

Foto: Dożynki Gminne w kościele parafialnym w Pszennie

TABELA 20. Imprezy kulturalne zorganizowane na terenie gminy [2016-2020]

Nazwa	2016	2017	2018	2019	2020
liczba imprez kulturalnych zorganizowanych na terenie gminy [szt.]	7	7	9	11	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji.

Foto:
od góry: Jubileusz 5. lecia Klubu Starszaka w Grodziszczu, 10. lecia Stowarzyszenia Trzy Sosny z Bystrzycy Górnej oraz uczestnicy muzycznych warsztatów wokalnych w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie

Na terenie gminy Świdnica działa szereg **zespołów** ludowych, śpiewaczych oraz pieśni i tańca m.in.: zespół śpiewaczy „Ale Babki”, zespół śpiewaczy „Kądziołeczka”, dziecięcy zespół „Stokrotki”, zespół śpiewaczy „A to Heca”, teatrzyk obrzędowy „Pogwarki”, Ludowo Estradowy Zespół „Mokrzyszów”, ZpiT „Bystrzyca”. W gminie działają również formacje taneczne „Mażorettek” w Pszennie oraz w Witoszowie Dolnym.

W 2020 r. z uwagi na ograniczenia związane z pandemią covid-2019 nie odbyły się corocznie prowadzone wakacyjne warsztaty muzyczne dla uczniów szkół w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie. Dotychczas po warsztatach wydawana była płyta CD z piosenkami i utworami muzycznymi nagrami podczas warsztatów. W roku 2020 uczestnicy poprzednich edycji warsztatów wzięli udział w koncercie online „Dla Ciebie Mamo”. Na terenie gminy działają m.in.: Koła Gospodyń Wiejskich w: Bojanicach, Burkatowie, Gogołowie, Komorowie, Krzyżowej, Lutomi Dolnej, Mokrzyszowie, Pogorzale, Pszennie, Witoszowie Dolnym, Wilkowie. Kluby Seniora w: Bystrzycy Górnej, Bystrzycy Dolnej, Pszennie, Grodziszczu, Lutomi Dolnej oraz Koło Przyjaciół Makowice - Opoczka

7.2. Zabytki

Na obszarze gminy zlokalizowane są liczne zespoły i obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne. Wśród obiektów zabytkowych w gminie Świdnica wymienić należy przede wszystkim zespoły pałacowe:

- Boleścin – zespół pałacowy wybudowany na przełomie XVIII i XIX wieku,
- Burkatów – zespół pałacowy wzniesiony w latach 40. XIX wieku oraz w roku 1895 roku, wraz z parkiem o charakterze krajobrazowym,
- Bystrzyca Dolna – zespół pałacowo-parkowy z XVI wieku,
- Bystrzyca Górna – pałac oraz zabudowania folwarczne z początku XIX wieku,
- Gogołów – zespół dworski składający się z dworu, folwarku oraz niewielkiego krajobrazowego parku,
- Grodziszczce – zespół pałacowy,
- Jakubów – pałac,
- Komorów – pałac,
- Krzyżowa – neobarokowy zespół pałacowo-folwarczny z XVII-XIX w., wielokrotnie przebudowywany, odbudowany w latach 1990–1998, od 11 czerwca 1998 teren pałacu jest wykorzystywany przez „Fundację Krzyżowa” jako Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży, na terenie Fundacji znajduje się fragment sławnego Muru Berlińskiego,
- Makowice – zespół pałacowy,
- Mokrzeszów – zespół pałacowo-parkowy z drugiej połowy XIX wieku, na starszych fundamentach, prawdopodobnie z przełomu XVII i XVIII wieku, przebudowany w latach 60. XX wieku,
- Wilków – wzniesiony w XVIII w., przebudowany w latach 70. lub 80. XIX wieku,
- Wiśniowa – pałac z XIX w., wzniesiony w stylu neorenesansu francuskiego, przebudowany w latach 1874 i 1899,
- Witoszów Dolny – zespół pałacowy.

Foto: Pałac w Makowicach z lotu ptaka

Wśród ważniejszych obiektów sakralnych na obszarze gminy wymienić należy przede wszystkim:

- Bojanice – najwcześniejsze informacje o kościele w Bojanicach, obecnie p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej, pochodzą z listu czynszowego z 1370 roku. Kościół wymieniony został przez Georgius, aitarista in Ludwici villa w 1514 roku,
- Boleścín – obecna budowla Kościoła filialny pw. Św. Józefa w Boleścínie wzniesiona została w 1909 roku w miejscu ewangelickiego, drewnianego kościoła,
- Bystrzyca Górna – kościół parafialny Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, wzmiankowany po raz pierwszy w źródłach w 1376 roku,
- Gogołów – kościół p.w. św. Marcina wymieniony w 1219 roku w rejestrze nuncjusza Gotharda.
- Grodziszczce – wieś łańcuchowa nad Piławą, zaliczana do najstarszych na Śląsku, w XI-XII w. istniała tu kasztelania (przeniesiona później do Świdnicy), wymieniana w słynnej „srebrnej bulli” papieża Hadriana IV w 1155 roku, zachowane pozostałości grodziska w zakolu rzeki niedaleko centrum wsi,
- Krzyżowa – kościół filialny pw. Św. Michała Kościół w Krzyżowej wzmiankowany był po raz pierwszy w 1335 roku w rejestrze dziesięcin nuncjusza Gallhardusa de Caecenbus jako Capella Crissoviensis,
- Lutomia Dolna – Kościół parafialny Przemienienia Pańskiego, wzmiankowany w 1318 roku w rejestrze czynszowym Gabriela z Rimini,
- Lutomia Górna – kościół odebrany ewangelikom w 1654 roku. Lutomia,
- Makowice – kościół filialny Św. Katarzyny (dawniej parafialny Św. Marcina) wzmiankowany po raz pierwszy w 1372 roku, obecna budowla obecna wzniesiona została na przełomie XV i XVI wieku,
- Modliszów – kościół Św. Bartłomieja, wzniesiony w XIV w., przebudowany XVI w., restaurowany w XIX w., i remontowany w latach 1966-1968 r.,
- Mokrzeszów – kościół filialny p.w. Św. Jadwigi-Kapelle wzmiankowany po raz pierwszy w 1268 roku jako filialny kościoła w Pełcznicy,
- Psenno – kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja wzmiankowany w rejestrze nuncjusza Galharda w 1243 roku, najstarsze fragmenty budowli pochodzą z około połowy XIV w. (1335 r.), w 1491 roku kościół został przebudowany,
- Witoszów Dolny – najwcześniejsza informacja dotycząca kościoła parafialnego p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny (wcześniej pod wezwaniem św. Mikołaja i Katarzyny) w Witoszowie Dolnym pochodzi z 1268 roku, kiedy to książę Władysław podarował zakonowi klarysek z Wrocławia między innymi kościół w Witoszowie wraz z przyległościami.

Foto: Kościół filialny pw. św. Marcina w Gogołowie na pocztówce gminnej

**Kościół
w Bystrzycy Dolnej**

**Kościół
w Boleszynie**

**Kościół
w Witoszowie Dolnym**

**Kościół
w Modliszowie**

**Kościół
w Krzyżowej**

**Kościół
w Pszennie**

**Kościół
w Grodziszczu**

**Kościół
w Łuromi Dolnej**

**Kościół
w Mokrzeszowie**

**Kościół
w Bystrzycy Górnej**

**Kościół
w Makowicach**

**Kościół
w Bojanicach**

Na obszarze gminy zlokalizowane są również liczne krzyże pokutne. Natomiast spośród zabytków architektury przemysłowej na uwagę zasługują również zespół cukrowni w Pszennie- z Muzeum Cukru przy Cukrowni Świdnica, zespół elektrowni wodnej w Lubachowie oraz linia kolejowa Świdnica Kraszowice – Jedlina Zdrój.

7.3. Finansowanie

W 2020 roku wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego 3 869 265,12 zł. Na działalność ośrodków kultury, świetlic i klubów wydatkowano kwotę 1 917 464,04 zł i obejmowały one m.in. wydatki inwestycyjne w wysokości 1 591 189,08 zł.

Kwotę 273 828,01 zł przekazano dotacją podmiotową na działalność bibliotek na terenie gminy, natomiast na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami poniesiono wydatki w kwocie 100 000,00 zł.

TABELA 21. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa (dział 921) [2019-2020].

Wydatki [zł]:	2019	2020	Zmiana 2019-2020
ogółem	2 940 201,72	3 869 265,12	+929 063,4
bieżące ogółem	2 435 234,73	1 917 464,04	-517 770,69
majątkowe inwestycyjne	504 966,69	1 591 189,08	+1 086 222,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

7.4. Dokumenty

Nazwa dokumentu

Zasady i tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu ich rozliczania i kontroli

Uchwała przyjmująca

Uchwała nr XXII/193/2008 Rady Gminy Świdnica z dnia 24 stycznia 2008 roku w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu ich rozliczania i kontroli

Foto: Świetlica w Gogołowie

7.5. Inwestycje i działania 2020

W zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w gminie w 2020 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 22. Najważniejsze inwestycje w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2020 r.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Budowa świetlicy wiejskiej w Gogołowie	Gogołów	Wykonanie robót wykończeniowych i instalacyjnych świetlicy wiejskiej o pow. użytkowej 186,7 m ² wraz z przyłączem energetycznym i wodociągowym, kanalizacją sanitarną zewnętrzną (szambo bezodpływowe) oraz kanalizacją deszczową. Wykonanie tarasu z kostki betonowej. Demontaż istniejącego i montaż nowego ogrodzenia, energia elektryczna, wyposażenie świetlicy - sprzęt agd, meble kuchenne i gospodarcze, rolety, karnisze, firany, wyposażenie sanitariatów, stół do tenisa stołowego, tablica promocyjna, nadzór archeologiczny. Na powyższe zadanie Gmina pozyskała w 2020 r. środki z Unii Europejskiej w kwocie 314 119 zł	933 869,35	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022
2	Dostosowanie obiektu świetlicy wiejskiej w Pszennie do prowadzenia nowych form działalności kulturalnej przez Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Świdnicy	Pszennno	Przekazano dotację dla GOKS i R na II etap projektu – roboty ogólnobudowlane i instalacyjne w budynku świetlicy wiejskiej w Pszennie. GOKSIR złożył w 2020 r. wniosek o dofinansowanie z Unii Europejskiej wysokości 80% kosztów kwalifikowalnych projektu.	624 164,69	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022
3	Remont pomieszczeń w świetlicy wiejskiej w Komorowie na potrzeby utworzenia oddziału przedszkolnego	Komorów	Projekt i adaptacja pomieszczeń wraz z wymianą instalacji sanitarnej i grzewczej na potrzeby utworzenia oddziału przedszkolnego	39 401,66	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.
Foto świetlica w Pszennie.

TABELA 23. Najważniejsze działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	XXIII Gminny Przegląd Zespołów Kolędniczych	Cykliczna impreza promująca tradycję związaną z kolędowaniem oraz ukazywaniem w przedstawieniach jasełkowych tradycji bożonarodzeniowych
2	„Kolędowanie w Leśniczówce” w Witoszowie Dolnym	Cykliczna impreza skupiająca zespoły ludowe z okolicy, mająca na celu przybliżenie uczestnikom tradycyjnych kolęd i pastorałek
3	Koncert noworoczny zespołu UNIVERSE	Impreza promująca tradycję związaną z kolędowaniem, podczas której zespół prezentował kolędy i pastorałki
4	I Gminna Senioriada	Impreza organizowana dla seniorów z gminy oraz ich rodzin, połączona z organizacją koncertu, warsztatów kulinarnych prowadzonych przez profesjonalnego mistrza kuchni
5	Koncert online „Dla Ciebie Mamo”	Impreza online, podczas której uczestnicy ubiegłorocznych warsztatów wokalnych dla młodzieży, zaprezentowali twórczość artystów polskiej sceny muzycznej
6	Dożynki Gminne w Pszennie	Uroczystość o charakterze obrzędowym z korowodem dożynkowym przygotowana przez gospodarzy dożynek - Sołectwa Wilków oraz Niegoszów,
7	Czytanie bajek z okazji Dnia Dziecka (online)	Cykl kilku spotkań online z sołtysami i radnymi gminy Świdnica, podczas których czytali dzieciom bajki i baśnie
8	V lecie Klubu Starszaka w Grodziszczu	Spotkanie mające na celu podsumowanie i promowanie dotychczasowego dorobku klubu i aktywności w zakresie kultywowania działań związanych z tradycją wiejską
9	V jubileusz Koła Przyjaciół Makowic i Opoczki	Spotkanie mające na celu podsumowanie i promowanie dotychczasowego dorobku klubu i aktywności w zakresie kultywowania działań związanych z tradycją wiejską
10	X lecie stowarzyszenia Przyjaciół Bystrzycy Górnej Trzy Sosny	Spotkanie mające na celu podsumowanie i promowanie dotychczasowego dorobku klubu i aktywności w zakresie kultywowania działań związanych z tradycją wiejską
11	I i II edycja wakacyjnego kina na leżakach	Poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy wiejskiej
12	Warsztaty rękodzieła dla dzieci	Impreza organizowana dla najmłodszych dzieci oraz ich rodziców połączona z organizacją zajęć z ceramiki, florystycznych (las w stoiku) oraz wykorzystania naturalnych surowców w rękodzielnictwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOKSiR.

8. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

8.1. Atrakcyjność turystyczna

Dogodna lokalizacja u podnóża Gór Sowich i Gór Wałbrzyskich, dobra dostępność komunikacyjna oraz sąsiedztwo miasta Świdnica, oraz liczne szlaki turystyczne sprawiają, że na obszarze gminy Świdnica istnieją warunki do rozwoju usług turystycznych i rekreacyjnych. Wschodnia strona gminy graniczy ze Ślązańskim Parkiem Krajobrazowym, natomiast zachodnia z Książańskim Parkiem Krajobrazowym. Przez Gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 35 (Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), droga nr 382 (Legnica – Nysa) oraz droga nr 379 (Wałbrzych – Świdnica). Położona o około 10 km od gminy Świdnica Jaworzyna Śląska stanowi duży węzeł kolejowy na trasie Wrocław – Wałbrzych i dalej do Pragi Czeskiej, czy Wrocław – Jelenia Góra i dalej do Berlina. Przez gminę przebiegają również liczne trasy rowerowe i piesze stanowiące oraz obecnie rewitalizowany szlak kolejowy o walorach turystycznych: Świdnica – Jedlina Zdrój – Nowa Ruda – Kłodzko. Także sąsiedztwo miasta Świdnica – miasta o bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego, powinno sprzyjać rozwojowi usług turystycznych na terenie gminy Świdnica.

Baza noclegowa. W 2020 roku na terenie gminy Świdnica funkcjonowało 5 całorocznych obiektów noclegowych. Miejsca noclegowe na terenie gminy stanowiły 21,8% miejsc noclegowych w powiecie świdnickim. Należy jednak zwrócić uwagę, że 51,6% miejsc noclegowych na terenie gminy stanowią miejsca w schronisku młodzieżowym.

BAZA NOCLEGOWA:

5 całorocznych obiektów noclegowych

Ruch turystyczny. Dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby turystów ogółem wskazują, że w 2020 roku gminę Świdnica odwiedziło 4582 turystów (spadek o 8473 osób w porównaniu z rokiem 2019). Ujemną wartość odnotowano także w przypadku turystów zagranicznych, nie rezydentów (-2667 osób). Wśród turystów zagranicznych w 2020 roku na terenie gminy dominowali głównie obywatele Niemiec i Ukrainy.

TABELA 24. Liczba turystów ogółem i zagranicznych [2012-2020].

Liczba turystów	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2019-2020
ogółem	8 604	7 595	8 101	9219	9494	12061	12723	13055	4582	-8473
zagranicznych	4 058	3 822	4 063	4 366	4 020	4 344	4895	3527	905	-2667
ogółem	29 867	26 440	27 537	32708	33988	41161	41597	40919	14881	-26038
turystom zagranicznym	16 981	15 735	16 052	18 378	16 934	18 603	16844	15470	4318	-11152

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

8.2. Szlaki turystyczne

Przez obszar gminy prowadzą liczne piesze i rowerowe szlaki turystyczne, stanowiące potencjalny zasób generowania ruchu turystycznego. Przez geologiczno-leśny rezerwat przyrody nieożywionej – Jeziorko Daisy, wchodzący w skład Książańskiego Parku Krajobrazowego leżący na Pogórzu Wałbrzyskim, wiodą 2 piesze szlaki turystyczne:

- Szlak Zamków Piastowskich – (długość: 146 km, Zamek Grodno – Zamek Grodziec⁵), na trasie znajduje się 15 zamków i grodów piastowskich,
- Szlak turystyczny żółto-niebieski Szlak Ułanów Legii Nadwiślańskiej – (długość: 53,3 km, Świdnica – Strzegom⁶), szlak pieszy, górski.

Na terenie rezerwatu przebiega również trasa ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej „Jeziorko Daisy” (długość: 5,5 km, czas przejścia ok.: 2 h), która wytyczona została w celu zaprezentowania cennych pod względem przyrodniczym i historycznym walorów Książańskiego Parku Krajobrazowego oraz zachowania dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego regionu. Miejsca przystankowe na ścieżce lokalizowane są przy obiektach przyrodniczych, historycznych i kulturowych.

W 2019 r. na terenie gminy powstały 3 QUESTY - edukacyjne gry terenowe, łączące w sobie elementy zabawy i nauki, poszukiwań skarbu i radości odkrywania (w Bystrzycy Górnej, Grodziszczu i Lubachowie), kolejnych 9 powstało w 2020 r. (w Bolescinie, Burkatowie, Gogołowie, Lutomi Górnej, Komorowie, Makowicach, Mokreszowie, Opoczce, Pogorzale). Pełny wykaz edukacyjnych gier terenowych dostępny jest na <https://questy.org.pl>

Przez obszar gminy przebiegają również rowerowe szlaki turystyczne, w tym międzynarodowy szlak rowerowy EV 9 Euro-Velo Bałtyk-Adriatyk⁷, stanowiące potencjalny zasób generowania ruchu turystycznego.

8.3. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Mieszkańcy gminy Świdnica mają możliwość korzystania z kompleksu boisk sportowych „ORLIK” w Lutomi Górnej, hali sportowej oraz basenu w Witoszowie Dolnym, 25 boisk sportowych zlokalizowanych w miejscowościach: Bojanice, Bolescin, Burkatów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Gogołów, Grodziszcz, Jagodnik, Komorów, Krzczonów, Lutomia Górna, Makowice, Modliszów, Mokreszów, Niegoszów, Opoczka, Panków, Pogorzała, Psenno, Słotwina, Stachowice, Wieruszów, Wilków, Wiśniowa i Witoszów Dolny oraz 3 sal gimnastycznych w miejscowościach: Bystrzyca Górna, Lutomia Dolna i Psenno.

⁵ Szlak rozpoczyna się w Zamku Grodno w Zagórzu Śląskim (w którym znajduje się Muzeum Regionalne PTTK Zamek Grodno), następnie przechodzi przez największy zespół parkowo-zamkowy Zamek Książ, Zamek w Bolkowie – piastowski zamek Książąt Świdnicko-Jaworskich z XIII w., Zamek Bolczów (ruiny zamku z XIV w.), Jelenią Górę, Siedlęcina (książęca wieża mieszkalna z XIV w.), Wleń i kończy się na Pogórzu Kaczawskim, u podnóża góry Grodziec, gdzie usytuowany jest pochodzący z XV w. zamek Grodziec oraz gotycki kościół.

⁶ Szlak przebiega w okolicach Wałbrzycha, od strony Świdnicy prowadzi przez Witoszów, okolice Jeziorko Daisy, Lubiechów, Książ, Szczawienko (przy Kościele Św. Anny, gdzie znajduje się grób generała Józefa Benedykta Łączyńskiego), Podzamcze, Piaskową Górę, Szczawno-Zdrój, Czerwone Wzgórze (Pomnik ku czci Ułanów Legii Nadwiślańskiej), Strugę, Chwaliszów, Dobromierz i dalej w kierunku Strzegomia.

⁷ Przez obszar gminy Świdnica szlak przebiega na odcinku 17,7 km: granica gminy – Gogołów – Miłochów – Jagodnik – granica gminy; granica miasta – Makowice – Krzyżowa – Wieruszów – Lutomia Mała – Lutomia Dolna – Stachowice – granica gminy (powiatu).

TABELA 25. Wykaz obiektów sportowych na terenie gminy [2020].

Lp.	Rodzaj	Lokalizacja	Opis
1	Basen	Witoszów Dolny	Kryty basen przyszkolny połączony z torami do pływania, strefa do rekreacji wodnej oraz strefą saun
2	Hala Sportowa	Witoszów Dolny	Hala sportowa z boiskami do piłki nożnej, siatkowej, koszykowej posiada również ściankę wspinaczkową, kort do squash, salę do zajęć fitness i siłownię
3	Sala gimnastyczna	Lutomia Dolna	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Lutomi Dolnej
4	Sala gimnastyczna	Pszemno	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Pszennie
5	Sala gimnastyczna	Bystrzyca Górna	Sala gimnastyczna przy szkole Podstawowej w Bystrzycy Górnej
6	Kompleks boisk sportowych	Witoszów Dolny	Kompleks boisk sportowych ze sztuczna nawierzchnią przy Szkole Podstawowej w Witoszowie Dolnym
7	Boisko sportowe	Bojanice	Boisko do piłki nożnej
8	Boisko sportowe	Boleścin	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
9	Boisko sportowe	Burkatów	Boisko do piłki nożnej
10	Boisko sportowe	Bystrzyca Dolna	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
11	Boisko sportowe	Bystrzyca Górna	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
12	Boisko sportowe	Gogołów	Boisko do piłki nożnej
13	Boisko sportowe	Grodziszcze	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
14	Boisko sportowe	Jagodnik	Boisko do piłki nożnej
15	Boisko sportowe	Komorów	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
16	Boisko sportowe	Krzczonów	Boisko do piłki nożnej
17	Boisko sportowe	Lutomia Górna	Boisko do piłki nożnej oraz kompleks sportowy „ORLIK”
18	Boisko sportowe	Makowice	Boisko do piłki nożnej
19	Boisko sportowe	Modliszów	Boisko do piłki nożnej
20	Boisko sportowe	Mokrzyszów	Boisko do piłki nożnej
21	Boisko sportowe	Opoczka	Boisko do piłki nożnej
22	Boisko sportowe	Panków	Boisko do piłki nożnej
23	Boisko sportowe	Pogorzała	Boisko do piłki nożnej oraz do piłki plażowej
24	Boisko sportowe	Pszemno	Boisko do piłki nożnej
25	Boisko sportowe	Słotwina	Boisko do piłki nożnej
26	Boisko sportowe	Stachowice	Boisko do piłki nożnej
27	Boisko sportowe	Wieruszów	Boisko do piłki nożnej
28	Boisko sportowe	Wilków	Boisko do piłki nożnej
29	Boisko sportowe	Wiśniowa	Boisko do piłki nożnej
30	Boisko sportowe	Witoszów Dolny	Boisko do piłki nożnej
31	Boisko sportowe	Niegoszów	Boisko do piłki nożnej

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

Kluby sportowe. W 2020 roku w gminie Świdnica działało 17 klubów sportowych zrzeszających 494 członków, w tym 206 w wieku do 18 lat. Mieszkańcy mieli możliwość wyboru zajęć spośród 17 sekcji sportowych, w których zajęcia prowadzone były przez 16 trenerów i 5 instruktorów sportowych oraz 17 wolontariuszy.

Imprezy sportowe i rekreacyjne. W 2020 roku na terenie gminy zorganizowanych zostało 8 imprez sportowych i rekreacyjnych: I Dolnośląski Weekend z Questami, Klubowe Mistrzostwa Polski w biegach na orientację połączone z piknikiem charytatywnym dla mieszkańcy gminy Świdnica, I Gminny Rajd Rowerowy połączony z piknikiem charytatywnym dla mieszkańcy gminy Świdnica, VII Międzypokoleniowy Przełajowy Bieg Pojednania w Krzyżowej, I Rajd Gminnego Koła PTTK Teraz Sudety Liberec-Jested zorganizowany w ramach I Gminnej Senioriady, konkurs Odkrywca Gminy Świdnica, Spacery po Gminie Świdnica (nordic walking), turniej piłki plażowej w Bystrzycy Górnej.

Foto: Dolnośląski weekend z Questami w Burkatowie

TABELA 26. Imprezy sportowe i rekreacyjne zorganizowane na terenie gminy [2020].

Nazwa	2016	2017	2018	2019	2020
liczba imprez sportowych i rekreacyjnych zorganizowanych na terenie gminy [szt.]	9	9	9	8	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

8.4. Finansowanie

W 2019 roku na kulturę fizyczną wydatkowano 1 979 078,82 zł. Na obiekty sportowe przeznaczono 1 518 213,97 zł, w tym wydatki inwestycyjne w wysokości 123 549,86 zł w tym na:

- utrzymanie bieżące szatni i boisk sportowych ORLIK w Lutomi Górnej 9 164,14 zł
- wykonanie ogrodzenia wraz z bramami wjazdowymi na boisku sportowym w Mokrzeszowie 11 771,10 zł
- modernizacja szatni sportowej w Witoszowie Dolnym 3 025,80 zł
- wykonanie ogrodzenia boiska sportowego w Stachowicach 11 697,95 zł
- wymiana bramek piłkarskich na boiskach sportowych w miejscowości: Lutomia Górna, Mokrzeszów, Burkatów 19 038,27 zł
- korekta drzew przy boiskach sportowych w Bystrzycy Dolnej i Pankowie 7 475 zł
- korekta drzew przy placach zabaw w Pszennie, Miłochowie, Witoszów Dolny 9 044,95 zł

Zadania w zakresie kultury fizycznej obejmują również wydatki w wysokości 244 634,00 zł przeznaczone na dotację celową dla GLKS-u realizującego zadanie gminy w zakresie sportu pn. „Rozwój kultury fizycznej i sportu w Gminie w roku 2019”.

TABELA 27. Wydatki na kulturę fizyczną (dział 926) [2012-2020].

Wydatki (zł)	2019	2020	Zmiana 2019-2020
ogółem	1 979 078,82	1 824 103	-154 975,82
bieżące ogółem	1 855 528,96	1 288 050,41	-567 478,55
majątkowe inwestycyjne	123 549,86	335 302,59	+211 752,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOKSiR.

8.5. Inwestycje i działania 2020

W zakresie turystyki, sportu i rekreacji w gminie w 2020 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 28. Najważniejsze inwestycje w zakresie turystyki, sportu i rekreacji zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Odnowa Dolnośląskiej Wsi	Bystrzyca Górna	Wykonano plac zabaw. Zadanie zrealizowano z dofinansowaniem wysokości 30 000 zł w ramach "Odnowy Dolnośląskiej Wsi".	127 704,44	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 - 2021
2	Zagospodarowanie terenów sportowo - rekreacyjnych na terenie Gminy Świdnica	Niegoszów, Wilków, Wiśniowa	Budowa wiaty drewnianej na boisku w Wilkowie wraz z nawierzchnią z kostki brukowej. Uporządkowanie terenu rekreacyjnego w Niegoszowie wraz z modernizacją placu zabaw Dojście do placu zabaw w Wiśniowej wraz z rozbiórkami i uporządkowaniem terenu.	197 598,15	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 - 2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica

TABELA 29. Wykaz imprez sportowych i rekreacyjnych zorganizowanych na terenie gminy w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	I Dolnośląski Weekend z Questami	Złot questowiczów z całej Polski, wraz z promocją sołectw gminy, na terenie których zorganizowano edukacyjne gry terenowe. Podczas imprezy pobito rekord Polski w liczbie osób na wspólnym zdjęciu miłośników questowania
2	Klubowe Mistrzostwa Polski w biegach na orientację połączone z VIII Biegami po odnowę i piknikiem charytatywnym dla mieszkanki gminy Świdnica	Impreza sportowa dla zawodników z całego kraju, w której udział wzięły wszystkie grupy wiekowe (7 miesięcy – 85 lat). Na terenie gminy odbył się jeden etap. Pozostałe odbywały się w gminach sąsiednich. Równolegle odbył się cyklicznie organizowany Bieg po odnowę, którego VIII edycja została połączona z piknikiem charytatywnym dla chorej mieszkanki gminy.
3	I Gminny Rajd Rowerowy połączony z piknikiem charytatywnym dla mieszkanki gminy Świdnica	Impreza rowerowa dla mieszkańców gminy polegająca na rekreacyjnym przejeździe miłośników dwóch kółek pomiędzy miejscowościami gminnymi, zakończona piknikiem w Burkatowie
4	VII Międzypokoleniowy Przetajowy Bieg Pojednania w Krzyżowej	Cykliczna impreza sportowa dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych na terenie kompleksu Fundacji dla Porozumienia Europejskiego w Krzyżowej
5	I Rajd Gminnego Koła PTK Teraz Sudety Liberec-Jested	Zorganizowana w ramach I Gminnej Senioriady wycieczka turystyczna, w której wzięli udział seniorzy i ich rodziny.
6	konkurs Odkrywca Gminy Świdnica	Gry terenowe – Questy, podczas których uczestnicy poznają atrakcyjne tereny gminy Świdnica.
7	Spacery po Gminie Świdnica (nordic walking)	Dwie serie spacerów nordic walking po gminie Świdnica, zorganizowane w ośmiu miejscowościach, podczas których mieszkańcy połączyli aktywność ruchową z poznawaniem atrakcyjnych krajobrazowo terenów sąsiednich miejscowości
8	Turniej piłki plażowej w Bystrzycy Górnej	Impreza sportowa, w której udział wzięło 7 amatorskich drużyn. Wydarzenie miało na celu promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOKSiR

Foto: Od lewej Klubowe Mistrzostwa Polski w Biegach na Orientację połączone z Biegiem po Odnowę w Bystrzycy Górnej, Spacery z kijami nordic walking po gminie Świdnica, questy w Gogotowie.

9. OCHRONA ZDROWIA

9.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Do placówek świadczących usługi medyczne na rzecz mieszkańców gminy Świdnica należy SP ZOZ w Świdnicy, w skład którego wchodzi: Regionalny Szpital Specjalistyczny "Latawiec" w Świdnicy oraz Szpital Reumatologiczno-Rehabilitacyjny w Żarowie. W mieście Świdnica zlokalizowane jest również całodobowe Powiatowe Pogotowie Ratunkowe. Na obszarze gminy świadczenia zdrowotne na podstawie umowy zawartej z Dolnośląskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ we Wrocławiu świadczą 4 placówki⁸: NZOZ Wiejski Ośrodek Zdrowia w Lutonii Dolnej, NZOZ "Medi-Mex" w Pszennie, oraz 1 praktyka lekarska. Na 10 tys. ludności w gminie przypadają więc 2 przychodnie, co jest wynikiem poniżej średniej w powiecie świdnickim, regionie i kraju. Nadmienić należy jednak, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z aż 68 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej prowadzących działalność na obszarze powiatu świdnickiego (4,4% przychodni na Dolnym Śląsku). Gabinety stomatologiczne zlokalizowane są w Witoszowie Dolnym, Pszennie i Lutonii Dolnej, funkcjonujące przy szkołach podstawowych. Na obszarze gminy sprzedaż prowadzą 2 apteki ogólnodostępne, w których pracuje 2 magistrów farmacji. Na 1 tego typu obiekt przypada więc znacząca liczba 8 477 osób. Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania ze znaczącej liczby 62 aptek i punktów aptecznych dostępnych na obszarze powiatu świdnickiego. Ponadto od 2014 r. prowadzony jest program profilaktyki stomatologicznej w gminie Świdnica. Z profilaktycznych badań stomatologicznych, indywidualnej fluoryzacji prowadzonej pod nadzorem dentysty, lakowania bruzd I i II zębów trzonowych, lub I i II zębów przedtrzonowych, uzupełnienia braków położonego laku u dzieci, które miały wykonywany ten zabieg wcześniej, profilaktyki chorób przyzębia- usuwania płytki bakteryjnej oraz akcji informacyjnych skorzystało 244 uczniów w 2019 r. Łączny koszt zadania wyniósł 39 480 zł. **Z uwagi na obostrzenia w zakresie COVID-19 rok 2020 był pierwszym, w którym nie realizowano gminnego programu w zakresie profilaktyki stomatologicznej.**

Gabinet stomatologiczny
w Szkole Podstawowej w Lutonii Dolnej

Gabinet stomatologiczny
w Szkole Podstawowej w Pszennie

9.2. Finansowanie

W 2020 roku na ochronę zdrowia wydatkowano 217 837,96 zł, w tym na przeciwdziałanie alkoholizmowi 207 837,96 zł oraz programy polityki zdrowotnej 40 000 zł. W 2020 r. z uwagi na pandemię koronawirusa nie zrealizowano wydatków na programy polityki zdrowotnej w kwocie 46 136 zł. W ramach rozdziału 85195 poniesiono wydatki bieżące w wysokości 10 tys. zł. na wsparcie zadania pn. „Działania na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych oraz pomoc ich rodzinom”.

⁸ Na obszarze gminy nie prowadzi działalności przychodnia podległa samorządowi terytorialnemu.

TABELA 30. Wydatki na ochronę zdrowia (dział 851) [2019-2020].

Wydatki [zł]:	2019	2020	Zmiana 2019-2020
ogółem	246 908,95	217 837,96	-29 070,99
bieżące ogółem	246 908,95	217 837,96	-29 070,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Świdnicy.

9.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Świdnica”	Uchwała nr XXVII/303/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 30 lipca 2020 r.
Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na 2020 rok	Uchwała nr XVII/186/2019 Rady Gminy Świdnica z dnia 19 grudnia 2019 r.

9.4. Inwestycje i działania 2020

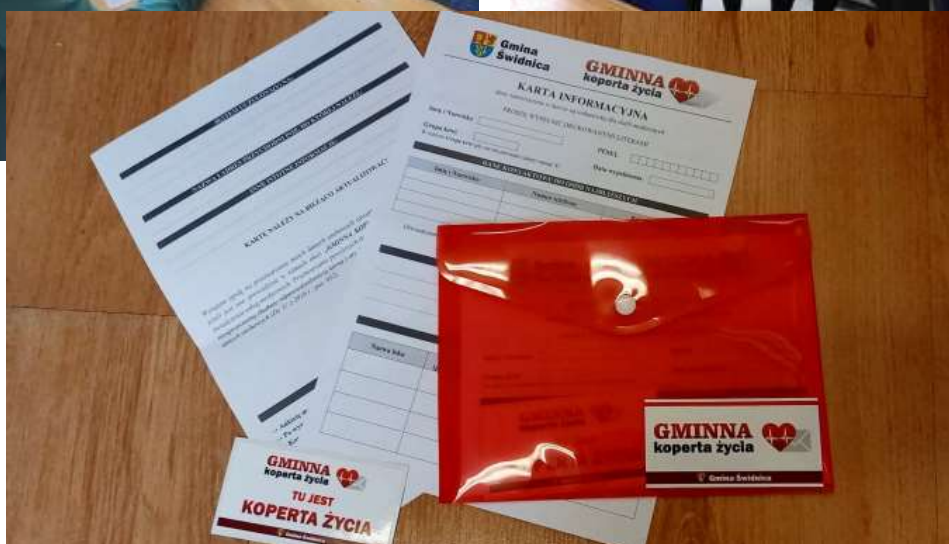
W zakresie ochrony zdrowia w gminie w 2020 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 31. Najważniejsze działania w zakresie ochrony zdrowia zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Zakup materiałów służących profilaktyce zdrowia. Zakup usługi służącej profilaktyce zdrowia.	Gmina Świdnica	Zakup teczek kopertowych z klipem w ramach akcji Gminna Koperta Życia. Zakup usługi wykonania naklejek informacyjnych w akcji Gminna Koperta Życia.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica .

Foto: poniżej Gminna Koperta Życia w Klubie Seniora w Bystrzycy Dolnej

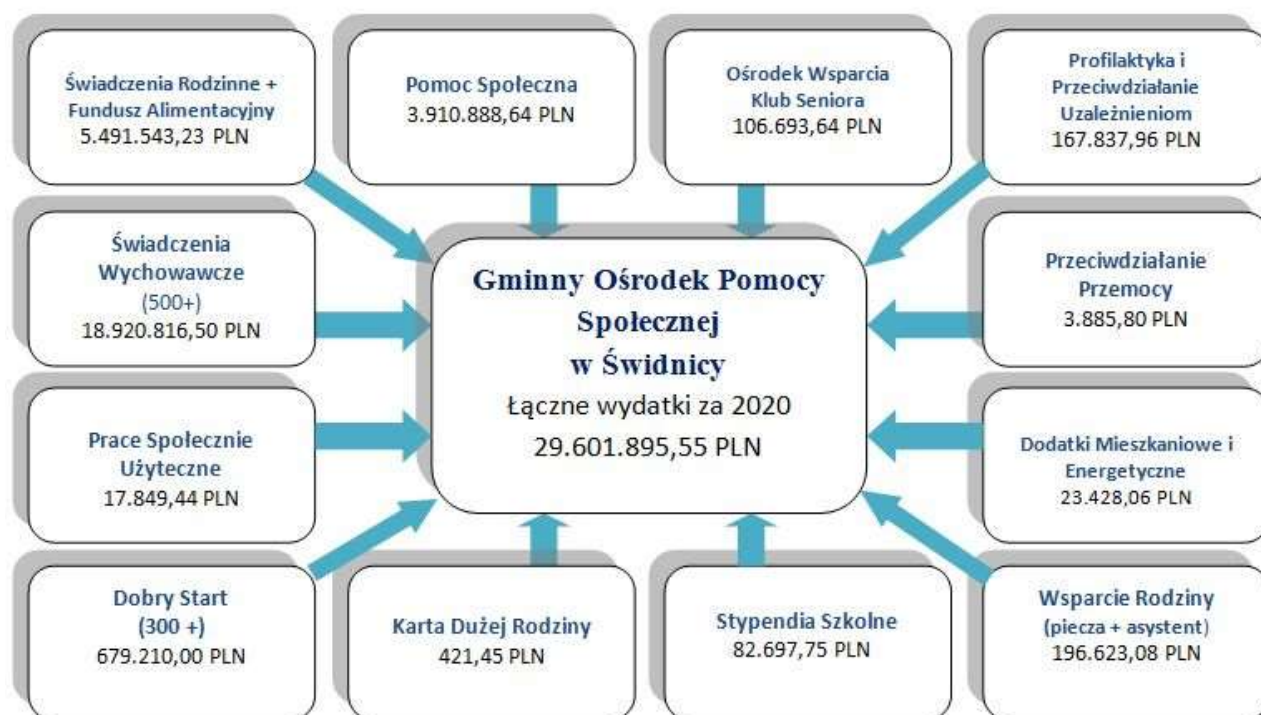
10. POMOC SPOŁECZNA

10.1. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zgodnie z polskim prawodawstwem większość działań pomocowych umiejscowionych na poziomie gminy realizują ośrodki pomocy społecznej. To one na poziomie lokalnym są głównym podmiotem polityki społecznej państwa, jak również są odpowiedzialne za koordynację działań z zakresu pomocy społecznej oraz za większość działań z zakresu polityki społecznej na szczeblu gminy. Ośrodki są podstawową jednostką organizacyjną pomocy społecznej. Ich powołanie i utrzymanie jest obowiązkiem gminy wynikającym z art. 110 ustawy o pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jako organizacyjnie wyodrębniona jednostka budżetowa utworzony został Uchwałą Nr 49/XI/90 Gminnej Rady Narodowej w Świdnicy z dnia 26 kwietnia 1990 roku. To on na poziomie lokalnym wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Świdnica.

Dzisiejsza pomoc społeczna już nie jest tylko związana z podstawowym aktem normatywnym pomocy społecznej – ustawą o pomocy społecznej, ale również z innymi ustawami i aktami prawnymi, które albo wprost nawiązują do pomocy społecznej, albo mimo że takich odniesień w nich nie ma, realizują cele pomocy społecznej. Można się nawet pokusić o stwierdzenie - analizując poniższy rysunek, że jeśli chodzi o wymiar zadań realizowanych wyłącznie w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, to stanowią one niewielki zakres działań realizowanych obecnie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

SCHEMAT 4. - Zadania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS).

W ostatnich latach do ośrodków pomocy społecznej trafiło wiele zadań spoza pomocy społecznej, przez co pojawiły się dodatkowe instrumenty wsparcia dla rodzin. Analizując wydatki, które przedstawiono poniżej można stwierdzić, że jeśli chodzi o wymiar finansowy to świadczenia realizowane wyłącznie w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, stanowią niewielki procent wszystkich wydatków realizowanych przez ośrodek.

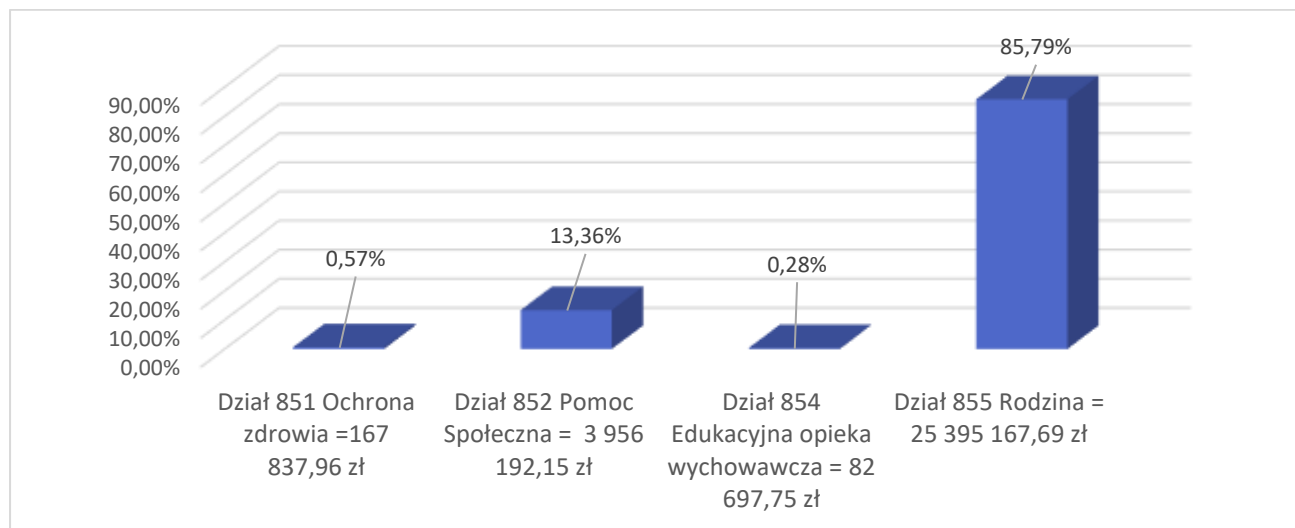
TABELA 32. Wydatki GOPS w działach: 851, 852, 854, 855 w latach 2019-2020

Nazwa działu	Wydatki w 2019 r. ogółem w zł	W tym: z budżetu gminy w zł	Wydatki w 2020 r. ogółem w zł	W tym: z budżetu gminy w zł
851 - Ochrona zdrowia	140.313,35	140.313,35	167.837,96	167.837,96
852 - Pomoc społeczna	3.927.006,21	3.016.003,05	3.956.192,15	3.104.360,19
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	108.103,20	23.110,20	82.697,75	19.021,75
855 - Rodzina	20.471.386,47	220.701,06	25.395.167,69	264.783,84
Ogółem:	24.646.809,23	3.400.127,66	29.601.895,55	3.556.003,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS).

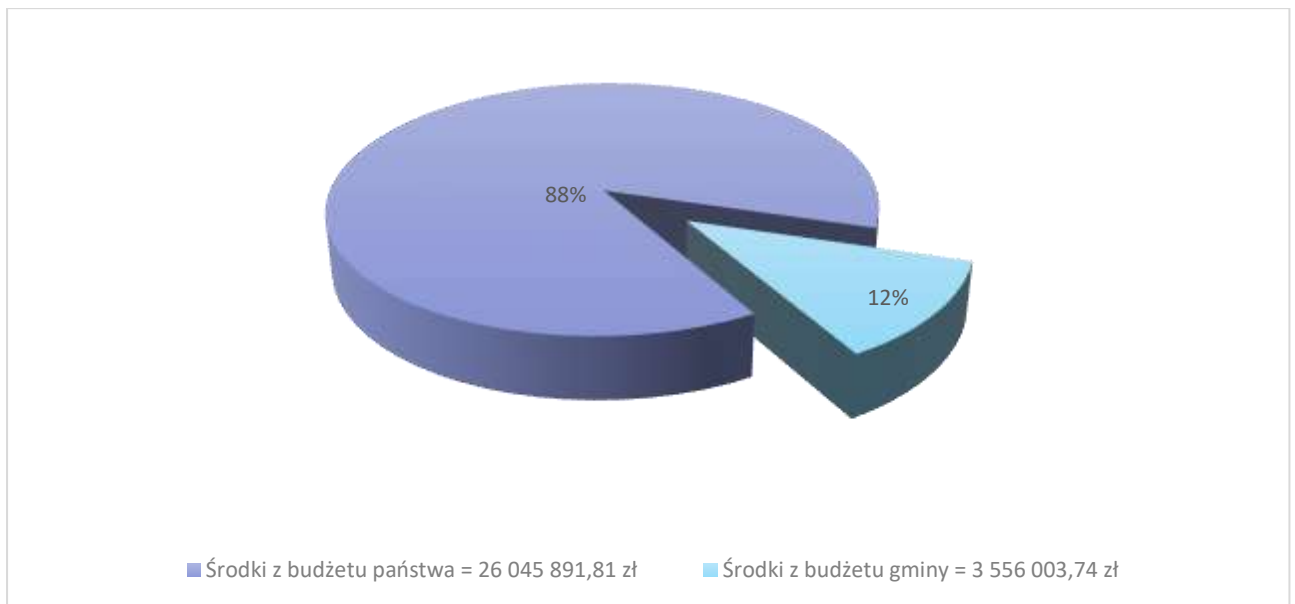
Środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2020 roku 29.601.895,55 zł. Poziom tych wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł niemal o 17%. Niemal 86% ogólnych wydatków stanowiły wydatki w dziale 855- Rodzina, 13% w dziale 852 – Pomoc społeczna, niespełna 0,6% wydatków stanowiły wydatki w dziale 851-Ochrona zdrowia, natomiast wydatki w dziale 854 – Edukacja i opieka wychowawcza to zaledwie 0,28% wszystkich wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy.

WYKRES 15. Procentowy udział wydatków w poszczególnych działach do ogółu wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS).

WYKRES 9: Źródła finansowania wydatków GOPS w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS).

Dystrybucja środków wydatkowanych przez instytucje pomocy społecznej od dawna wywołuje ożywione reakcje. Poniżej przedstawiono szczegółowe wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, które w 2020 roku wydatkowano na wypłatę świadczeń:

TABELA 33. Środki wydatkowane na świadczenia na rzecz rodziny w dziale [855]

2020 rok - wyszczególnienie	Liczba osób/dzieci uprawnionych/otrzymujących świadczenie ogółem	Wydatkowana kwota na świadczenia w 2020 roku w zł
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	412	1.452.856
Zasiłki pielęgnacyjne	329	801.370
Świadczenia pielęgnacyjne	81	1.681.990
Specjalne zasiłki opiekuńcze	11	59.520
Zasiłki dla opiekuna	1	7.440
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	102	103.000
Świadczenia rodzicielskie	70	482.567
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	2	8.000
Świadczenia alimentacyjne	79	392.512
Świadczenia wychowawcze 500+	3200	18.760.050
Świadczenia dobry start 300+	2191	657.300
Wspieranie rodziny, w tym :		
- pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych	28	130.430
- wsparcie asystenta rodziny	12	66.193
Karta Dużej Rodziny	689	421

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS).

TABELA 34. Środki wydatkowane na świadczenia z pomocy społecznej w dziale [852]

2020 rok - wyszczególnienie	Liczba osób/rodzin korzystających ze świadczeń ogółem	Wydatkowana kwota na świadczenia w 2020 roku w zł
Domy pomocy społecznej	41	1.171.842
Zasiłki stałe	64	333.771
Zasiłki okresowe	94	114.168
Zasiłki celowe	125	61.356
Posiłki w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	133	143.406
Schronienie	8	60.494
Usługi opiekuńcze	40	622.865
Dodatki mieszkaniowe	27	23.428
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tyt. Sprawowania opieki przyznane przez Sąd	2	18.588

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS).

Przywykliśmy już do tego w pomocy społecznej, że każdy rok niesie za sobą sporo zmian i przynosi nowości legislacyjne. Niektóre z nich są długo wyczekiwane, inne niosą za sobą niepewność, jeszcze inne spadają na pracowników pomocy społecznej nieoczekiwanie. Wszystkie zaś przynoszą najczęściej nowe obowiązki, bądź też zmianę przyjętych dotąd zasad postępowania. Największe zmiany zaobserwowano jednak w kategorii osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – są to coraz częściej osoby zależne, w wieku senioralnym, wymagające opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Stąd też nastąpił zauważalny wzrost wydatków na domy pomocy społecznej oraz usługi opiekuńcze. Wzrost wydatków na ten cel na przestrzeni ostatnich lat przedstawiono poniżej.

TABELA 35. Wzrost wydatków na domy pomocy społecznej i usługi opiekuńcze w latach 2012-2020

Nazwa	Jednostka	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Domy Pomocy Społecznej	Liczba osób	18	25	23	25	26	31	36	42	41
	PLN	364.456,00	420.621,00	493.103,00	482.289,00	604.732,00	722.107,00	846.717,00	1.130.997,21	1.171.841,91
Usługi opiekuńcze	Liczba osób	47	39	33	33	41	53	53	44	40
	PLN	438.590,00	390.398,00	372.596,00	482.289,00	604.732,00	626.657,00	656.394,00	712.785,47	622.864,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS).

Jak wynika z powyższego wydatki na domy pomocy społecznej na przestrzeni lat 2012-2020 wzrosły ponad trzykrotnie, natomiast w przypadku usług opiekuńczych odnotowano niemal dwukrotny wzrost wydatków. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy opierają się również na dokumentach programowych określających długofalowe działania w kierunku niwelowania problemów społecznych. Do powyższych dokumentów należą:

Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2014-2020	Uchwała nr LI/409/2013 Rady Gminy Świdnica z dnia 21 listopada 2013 roku
Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020	Uchwała nr XVII/186/2019 Rady Gminy Świdnica z dnia 19 grudnia 2019 roku
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020	Uchwała nr XXVI/208/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 kwietnia 2016 roku
Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020	Uchwała nr LIV/484/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 roku

TABELA 36 . Najważniejsze inwestycje i ważniejsze działania w zakresie pomocy społecznej zrealizowane w 2020 roku.

Nazwa	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
Utworzenie i utrzymanie Klubu "ABC SENIORA" w Bystrzycy Dolnej Nr 55	<p>Klub "ABC Seniora" w Bystrzycy Dolnej 55 działa od lipca 2019 roku. Klub "ABC SENIORA" jest odpowiedzią na ogromne zapotrzebowanie zgłaszane przez mieszkańców naszej gminy. Powstał z myślą o osobach, które ukończyły 60 lat i chciałyby aktywnie spędzać czas. Jego działanie ma na celu promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród seniorów. Na uruchomienie Klubu pozyskane zostały środki w ramach Programu Wieloletniego "Senior+" na lata 2015-2020 w kwocie: 124 790,00 zł, wkład własny do realizacji projektu wyniósł 31.200 zł. W 2020 roku GOPS pozyskał środki finansowe na dalsze funkcjonowanie Klubu w kwocie: 47.967,96 zł w ramach Programu Wieloletniego "Senior+" na lata 2015-2020, wkład własny wyniósł 72.000 zł.</p> <p>Na potrzeby Klubu zostały zaadaptowane i wyposażone między innymi w meble, sprzęt AGD, sprzęt sportowy trzy pomieszczenia na I piętrze budynku - nad Publicznym Przedszkolem w Bystrzycy Dolnej 55.</p> <p>Zgodnie z rządową dotacją w Klubie zagwarantowane są miejsca dla 20 seniorów.</p>	<p>Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020</p> <p>Umowa zawarta z DUW</p>
Gmina Świdnica Stawiam na Rodzinę	<p>Gmina Świdnica w roku 2020 postanowiła zrealizować własny program profilaktyczny pn. "Stawiam na Rodzinę". Celem przedsięwzięcia było wzmocnienie więzi rodzinnych, promowanie wartości rodzinnych i budowanie pozytywnego klimatu wokół rodziny.</p> <p>W programie wspieramy pozytywny obraz rodziny, bo to naprawdę skuteczna metoda chronienia młodych ludzi przed alkoholem i innymi używkami.</p> <p>Program „Postaw na rodzinę” realizuje działania włączone w Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Dzięki programowi podajemy ważne informacje profilaktyczne oraz realizujemy działania prorodzinne. Program jest długoterminowy. „Stawiam na rodzinę” to pozytywna profilaktyka, bez pouczania i moralizowania, za to z odwołania do najważniejszej wartości w życiu każdego z nas – Rodziny.</p> <p>Program pomaga w podkreślaniu ważności rodziny w działaniach dotyczących profilaktyki uzależnień. Nie od dziś wiadomo, że stawianie na rodzinę to najlepsza profilaktyka.</p> <p>W ramach projektu zrealizowano między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Koncert kolęd z zespołem UNIVERSE w dniu 17 stycznia 2020 roku. Koncert skierowany do wszystkich mieszkańców gminy, łączący pokolenia. Wspólne gminne, rodzinne kolędowanie. Koszt: 10.107,00 zł (w tym ZAIKS) ➤ Szkoła dla rodziców i wychowawców – warsztaty doskonalące kompetencje wychowawcze osób dorosłych opiekujących się dziećmi i młodzieżą. Termin realizacji: Warsztaty odbywały się w okresie od 13.01.-16.03.2020 roku w godz. 15.00 do 18.00 łącznie 10 spotkań. Koszt: 4.800,00 zł ➤ Kino plenerowe – dostosowując się do zaleceń i wytycznych dotyczących bezpieczeństwa uczestników imprez masowych, w związku z epidemią koronawirusa zorganizowaliśmy emisję filmów w plenerze. Program skierowany do wszystkich mieszkańców gminy, łączący pokolenia. Termin realizacji: 04.07.2020 rok Boisko sportowe w Burkatowie Koszt: 6.000,00 zł (w tym ZAIKS) ➤ I Gminna Senioriada - Dzień Seniora to szczególne święto, to nie tylko święto osób w jesieni życia, ale przede wszystkim możliwość zwrócenia uwagi społeczności lokalnej na osoby starsze, których nie brakuje w naszej gminie. Co roku w Gminie Świdnica staramy się uroczystie obchodzić ten dzień. W tym roku po raz pierwszy przygotowaliśmy I Gminną Senioriadę. Senioriada to nie tylko święto dojrzałych mieszkańców gminy, ale także wszystkich tych, którzy chcą w radosny, rodzinny i aktywny sposób spędzić czas. Tegoroczna - pierwsza edycja została zorganizowana pod honorowym patronatem Wójta Gminy Świdnica we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sołectwem Lubachów, Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym w Lubachowie. Atrakcji nie brakowało. Senior z seniorem czy senior z juniorem – każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Termin realizacji: 02.10.2020 rok Koncert zespołu UNIVERS, Aula ILO w Świdnicy, 3.10.2020 rok – gotowanie z gwiazdą – Andrzejem Polanem, Teren Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Lubachowie, 4.10.2020 rok – Rajd Turystyczny z Gminnym Kołem PTTK "Teraz Sudety", Świdnica-Liverec Koszt całkowity projektu: 16.000,00 zł ➤ Pijanym kierowcom mówimy NIE – zakup dowodowego analizatora wydechu: Alco-Sensor IVCM z drukarką termiczną dla PP w Słotwinie <p><i>Koszt zakupu: 5.246,00 zł</i></p>	<p>Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020</p>

<p>Nie mam czasu na nudę! - czyli ferie i wakacje z Gminą Świdnica</p>	<p>Wakacje oraz ferie to czas wypoczynku, przyjemności a przede wszystkim zabawy. Z powodu różnorodnych ograniczeń, między innymi pandemii nie wszystkie dzieci miały możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego na koloniach, dlatego też przygotowaliśmy ofertę wypoczynku wakacyjnego w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie w trzech turnusach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I turnus: artystyczno-profilaktyczny - 03.08.-07.08.2020 r. - pod hasłem "Artystą być" • II turnus: sportowo-profilaktyczny - 10.08.-14.08.2020 r. - pod hasłem "Zdrowo, bo na sportowo!" • III turnus: sportowo-profilaktyczny – 17.08.-21.08.2020 r. - pod hasłem "Zdrowo, bo na sportowo!" <p>Koszt całkowity projektu: 22.000,00 zł Zajęcia profilaktyczno-muzyczne w ramach Programu Profilaktycznego „Ferie z muzyką” odbyły się w okresie ferii zimowych w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie. Ich celem było kształtowanie zdolności muzycznych dzieci uczęszczających do placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy Świdnica. Termin realizacji: od 08.02. 2020 roku do 15.02.2020 roku Koszt: 16.975,69 zł + 6.642,00 zł (płyta CD)</p>	<p>Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020</p>
<p>Przeciwdziałanie COVID-19</p>	<p>Pandemia koronawirusa odbiła, jak już wspominaliśmy piętno na wszystkim. Do nowej rzeczywistości, życia z COVID musieliśmy przystosować się wszyscy, także i my i nasze otoczenie. Musieliśmy również dostosować Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok. Zgodnie z rekomendacjami część środków została wydatkowana na wsparcie działań i przeciwdziałanie COVID (zakup testów, termometrów, środków ochrony osobistej, środków dezynfekcyjnych).</p> <p>Poniesiony koszt: 16.600,00 zł</p>	<p>Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020</p>

Nie ulega wątpliwości, że dzisiejsza pomoc społeczna stanowi ważny element całego systemu wsparcia społecznego, jednakże nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, sektora bezpieczeństwa, organizacji pozarządowych, itp. Trudno dzisiaj przewidzieć jakie wyzwania czekają instytucje pomocy społecznej w kolejnych latach, ale jedno jest pewne lista zadań do realizacji z pewnością jeszcze się powiększy.

Foto: Zajęcia w Klubie ABC Seniora w Bystrzycy Dolnej

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

11.1. Policja i Straż Pożarna

Policja. W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców, od 2017 roku, w budynku świetlicy wiejskiej należącej do gminy Świdnica, funkcjonuje Posterunek Policji w Słotwinie. Swoje dyżury pełni tam 3 dzielnicowych, 6 funkcjonariuszy służby patrolowo-interwencyjnej oraz kierownik posterunku. Dyżur kierownika jednostki odbywa się w każdy poniedziałek w godz. 10.00-14.00. W jednostce służba nie jest pełniona całodobowo.

Nowy radiowóz dla Posterunku Policji w Słotwinie zakupiony dzięki dofinansowaniu z budżetu gminy Świdnica

Na terenie gminy Świdnica w 2020 roku popełnionych zostało 1858 przestępstw ogółem, w tym 27 kradzieże z uszkodzeniem mienia, 20 kradzieże z włamaniem, 4 bójki, pobic, uszkodzenia ciała oraz zatrzymano 69 nietrzeźwych kierowców. Wykrywalność przestępstw kształtowała się na poziomie 75,3%. Funkcjonariusze w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom uczestniczyli w 1858 interwencjach, dokonali 4125 wylegitymowań i odbyli 970 służb patrolowych i zatrzymali 154 osoby. W 2020 roku policjanci z

uwagi na pandemię SARS-CoV-2 i obostrzenia z tym związane nie realizowali bezpośrednich spotkań i pogadanek w szkołach. W ramach programu prewencyjnego „Bezpieczny Senior” realizowano spotkania z seniorami poprzez platformę internetową.

TABELA 37. Przestępstwa i wykrywalność [2019-2020].

Nazwa	2019	2020	Zmiana 2019-2020
liczba przestępstw ogółem [szt.]	165	191	+26
wykrywalność przestępstw [%]	71,11%	75,3%	+4,19%
przestępstwa kategorii wybrane, w tym:	98	51	-47
kradzieże i uszkodzenie mienia	33	27	-6
kradzieże z włamaniem	20	20	0
bójki, pobicia, uszkodzenia ciała, rozboje	5	4	-1
zatrzymania nietrzeźwych kierowców	40	69	+29
służby patrolowe [szt.]	590	970	+380
zatrzymani [szt.]	83	154	+71
wylegitymowania [szt.]	3061	4125	+1064
wykroczenia ogółem [szt.]	142	152	+10
czyny karalne - narkotyki [szt.]	20	27	+7
wypadki drogowe [szt.]	33	18	-15
interwencje [szt.]	2052	1858	-194

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Posterunku Policji w Słotwinie.

Straż pożarna. Straż pożarna. Do zabezpieczenia społeczeństwa i mienia, w ramach zadania własnego utrzymywanych jest 8 jednostek **Ochotniczych Straży Pożarnych** (OSP: Burkatów, Bystrzyca, Gogołów, Grodziszczce, Lutomia, Mokrzeszów, Panków i Witoszów), w tym 3 jednostki włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj. OSP Lutomia, OSP Burkatów, OSP Witoszów. W działaniach ratowniczych czynny udział bierze 135 strażaków ratowników w pełni

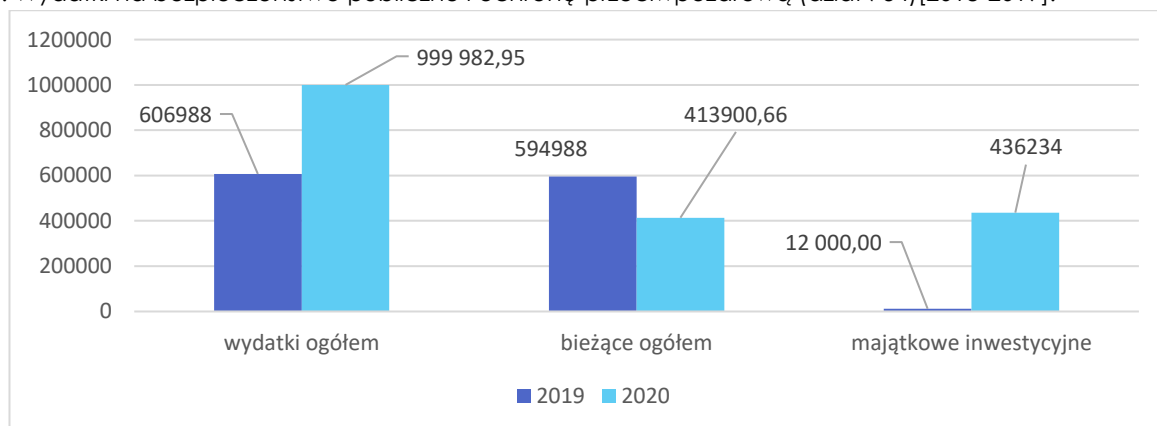
przeszkolonych w zakresie podstawowym, w tym 53 druhów strażaków z ukończonym kursem KWALIFIKOWANEJ PIERWSZEJ POMOCY. Jednostki OSP z terenu Gminy Świdnica dysponują 14 samochodami ratowniczo-gaśniczymi, w tym 3 pojazdy klasy ciężkiej, 8 klasy średniej oraz 3 klasy lekkiej. Ponadto wszystkie jednostki włączone do KSRG są wyposażone w zestawy ratownictwa drogowego. W 2020 roku jednostka OSP Witoszów pozyskała nowy średni pojazd ratowniczo-gaśniczy o wartości 875 514,00 złotych w tym:

1. Gmina Świdnica – 415 514,00 złotych
2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 260 000,00 złotych
3. Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej – 200 000,00 złotych

11.2. Finansowanie

W 2020 roku na **bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową** wydatkowano 999 982,95 zł. W ramach tej kwoty poniesiono wydatki m.in. na Komendę Wojewódzką Policji (64 149 zł) m.in. na zakup samochodu dla Posterunku Policji w Słotwinie oraz ochotnicze straże pożarne (850 134 zł), w tym dotacja – 415 514 zł. na zakup inwestycyjny samochodu pożarniczego dla OSP Witoszów.

WYKRES 17. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (dział 754)[2018-2019].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

12. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

12.1. Transport drogowy

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy zapewnia droga krajowa nr 35 (relacji: Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), drogi wojewódzkie nr: 379 (Wałbrzych – Świdnica) i 382 (Legnica – Nysa) oraz przebiegająca w odległości około 30 km autostrada A4, będąca częścią europejskiego szlaku komunikacyjnego E-40. Stan techniczny DK 35 na odcinku Świdnica – Świebodzice wymaga natychmiastowej przebudowy lub gruntownego remontu (stan zły), natomiast DW 379 na odcinku Świdnica – Julianów jest w trakcie **przebudowy**.

TABELA 38. Drogi krajowe i wojewódzkie na terenie gminy [2020].

Nazwa	Relacja	Długość [km]	Stan techniczny
Droga krajowa nr 35	Pszemno – Mokrzeszów	13,50	zły
Droga wojewódzka nr 379	Świdnica – Modliszów – Wałbrzych	7,0	w trakcie przebudowy
Droga wojewódzka nr 382	Boleścin – Grodziszczce	3,50	dobry
	Stołwina (stacja Orlen) – Świdnica Rondo Solidarności	3,0	bardzo dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

W związku z ewidencją dróg gminnych wykonaną w 2020 r. i pełną inwentaryzacją w zakresie długości i powierzchni dróg gminnych publicznych, dane w tabeli 41 uległy zmianie w stosunku do roku ubiegłego. Przez teren gminy przebiega 27 km dróg krajowych i wojewódzkich, 97 km dróg powiatowych oraz **82,711** km dróg gminnych **publicznych**. Około 58% dróg gminnych posiada nawierzchnię ulepszoną, na 42% długości występuje nawierzchnia gruntowa.

TABELA 39. Drogi gminne publiczne[2020].

	Jednostka	2013	2014	2015	2016	2018	2019	2020
ogólna długość	km	78,50	78,50	78,50	78,868	78,868	79,14	82,711
Nawierzchnia ulepszona:								
bitumiczna	km	39,30	42,30	44,194	44,562	48,798	49,07	45,923
betonowa	km	0	0	0	0	0	0	0
kostka	km	0	0	0	0	0	0	1,183
Nawierzchnia gruntowa:								
ogólna długość	km	31,20	28,43	28,43	28,43	25,275	25,315	34,366
wzmocniona żwirem	km	31,20	28,43	26,54	28,43	25,275	25,315	20,132
naturalna (z gruntu rodzimego	km	0	0	0	0	0	0	14,234
Powierzchnia utwardzonych poboczy, chodników i ścieżek rowerowych w ciągu dróg gminnych								
pobocza utwardzone	km	4,710	4,710	6,604	6,604	9,234	9,234	2
chodniki i ścieżki rowerowe	km	9,045	9,451	9,451	9,451	9,631	10,731	12,784

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

12.2. Transport kolejowy

Uzupełnienie sieci dróg stanowi transport kolejowy. **Wznowiono komunikację** Kolei Dolnośląskich na trasach Legnica – Kłodzko i Świdnica – Wrocław. Dużym węzłem kolejowym jest Jaworzyna Śląska położona ok. 10 km od Gminy Świdnicy, skąd można dojechać koleją do Wrocławia, Wałbrzycha i Jeleniej Góry. Przez gminę przechodzi szlak

kolejowy o walorach turystycznych relacji Świdnica – Jedlina Zdrój **poddany obecnie rewitalizacji. Trwają również prace na projekcie „Rewitalizacja linii kolejowej nr 285 na odcinku Wrocław Gł. - Świdnica Przedmieście wraz z linią nr 771 Świdnica Przedmieście – Świdnica Miasto”.**

Foto: Prace rewitalizacyjne linii kolejowej w miejscowości Burkatów- foto z lotu ptaka

12.3. Transport zbiorowy

Organizatorem transportu zbiorowego na terenie gminy Świdnica jest Urząd Miejski w Świdnicy. W 2020 roku komunikacja zbiorowa obsłużyła około 581 tys. pasażerów z obszaru gminy Świdnica.

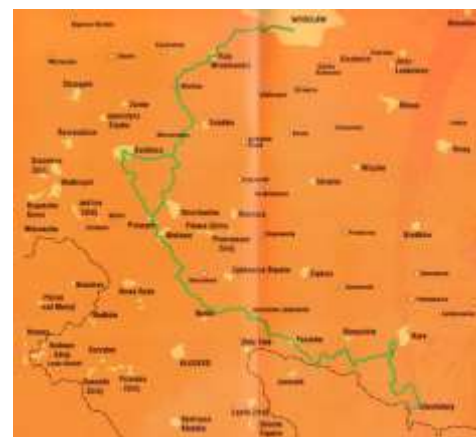
TABELA 42. Liczba pasażerów z terenu gminy Świdnica obsłużonych komunikacją miejską [2019-2020].

Nazwa	2019	2020
szacunkowa liczba obsłużonych pasażerów [tys. os.]	866	581

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

12.4. Drogi rowerowe

Przez obszar gminy prowadzi **międzynarodowy szlak rowerowy EV 9 Euro-Velo Bałtyk-Adriatyk⁹**, stanowiący część europejskiej sieci szlaków rowerowych, które mają sprzyjać rozwojowi turystyki rowerowej na całym kontynencie.

⁹ Trasa o całkowitej długości 1 930 km: Polska – Czechy – Austria – Słowenia – Włochy – Chorwacja:

Gdańsk (EV10) – Gniezno (EV2) – Poznań – Wrocław – Kąty Wrocławskie – Świdnica – Ołomuniec – Brno (EV4) – Brześć – Wiedeń (EV6) – Maribor – Lublana – Triest (EV8) – Pula. W granicach województwa dolnośląskiego trasa zapewnia rowerowy dostęp do Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy, Parku Krajobrazowego Doliny Bystrzycy, Obszaru Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich i Sowich, Parku Krajobrazowego Gór Sowich, Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego: Sułów – Trzebnica – Wrocław – Krzeptów – Kębłowice – Małkowice – Sadowice – Wszemiłowice – Kąty Wrocławskie – Nowa Wieś Kącka – Stróża – Wawrzeńczyce – Mietków – Maniów – Garncarsko – Sobótka Zachodnia – Sady – Mysłaków – Wiry – na odcinku Wiry-Pieszycze.

SCHEMAT 4. Przebieg Euro-Velo 9 Bałtyk- Adriatyk [2020].

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.eurovelo.org> i <http://cycling.waymarkedtrails.org>.

Budowane są one w oparciu o już istniejącą sieć lokalnych, regionalnych oraz krajowych ścieżek i tras rowerowych, łącząc je w jeden system. EuroVelo 9 w Polsce oznaczony jest jako Szlak Rowerowy R-9. Przez obszar gminy Świdnica szlak ten przebiega na odcinku 17,7 km: granica gminy – Gogołów – Miłochów – Jagodnik – granica gminy; granica miasta – Makowice – Krzyżowa – Wieruszów – Lutomia Mała – Lutomia Dolna – Stachowice – granica gminy (powiatu).

12.5. Finansowanie

Wydatki na transport i łączność w 2020 roku kształtowały się na poziomie 8,43 mln zł, w tym 1,05 mln zł przeznaczonych zostało na wydatki bieżące. Na publiczne drogi gminne wydatkowano 6,2 mln zł, natomiast na powiatowe 0,25 mln zł.

TABELA 41. Wydatki na transport i łączność (dział 600) [2019-2020].

Wydatki [zł]:	2019	2020
ogółem	8 184 940,12	8 432 690,76
wydatki bieżące ogółem	1 996 360,81	1 053 569,41
wydatki majątkowe ogółem	4 079 458,28	5 521 659,37
wydatki majątkowe inwestycyjne	4 079 458,28	5 521 659,37
drogi publiczne krajowe	0,00	0,00
drogi publiczne wojewódzkie	407 568,92	22 140
drogi publiczne powiatowe	601 757,09	249 994,02
drogi publiczne gminne	4 788 899,47	6 270 428,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

12.6. Inwestycje i działania 2020

W 2020 roku w zakresie transportu i komunikacji, w toku wdrażania *Strategii rozwoju gminy Świdnica na lata 2014-2020* oraz *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej*, zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 42. Najważniejsze inwestycje w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Budowa i modernizacja dróg i chodników w gminie, w tym zagospodarowanie terenu przy budynku Urzędu Gminy	Gmina Świdnica	<p>Wykonanie frezowania i ułożenie nowej nawierzchni asfaltowej na drodze gminnej oraz wykonanie zaruruowania rowu o długości 80 m rurami o średnicy 400 mm i wykonanie odcinak chodnika w w Stachowicach</p> <p>Kontynuacja „Przebudowy dróg wewnętrznych w miejscowości Pszenno, ul. Brzoskwiniowa”, - dz. nr 65/39. Wykonano nową nawierzchnię ul. Brzoskwiniowej o łącznej długości 290 mb i szerokości ok. 4,5 m wraz z kanalizacją deszczową wpustami ulicznymi, przepustem drogowym na włączeniu do dr. powiatowej i poboczami. Nawierzchnia wykonano z kostki betonowej na podbudowie z kruszyw łamanych, zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, wykonanie kanalizacji deszczowej, nawierzchni oraz poboczy kamiennych.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej nr111786D Witoszów Dolny - Stołwina. Wykonano przebudowę drogi gminnej na odcinku 195 mb, wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości ok. 4,5-5,0m wraz z poboczami i kanalizacją deszczową z wpustami. Nawierzchnię wykonano jako asfaltową, na podbudowie z kruszyw łamanych, zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, wykonanie nawierzchni, kanalizacji deszczowej wraz z wpustami oraz poboczy kamiennych.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej w Bystrzycy Górnej, dz. nr 285/1. Przebudowa odcinka drogi o długości ok. 90 m, obejmująca wykonanie nawierzchni z kostki betonowej o szer. 3,0 m oraz wykonanie odwodnienia w rejonie włączenia do dr. Powiatowej, utwardzenie drogi dz. nr.285/2</p> <p>Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej w Gogołowie - dz. nr 476. Wykonano przebudowę drogi gminnej o łącznej długości 115 mb i szerokości ok. 4,5 m, o nawierzchni tłuczniowej wraz z drenażem i studniami chłonnymi. Zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie studni chłonnych zasypań kruszywem, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy i nawierzchni z kruszyw łamanych.</p>	2 395 891,79	<p>Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020</p> <p>Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021</p>

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
			<p>„Przebudowa drogi gminnej nr 111896D w miejscowości Wiśniowa (przystanek autobusowy)” . Wykonanie odcinka chodnika z kostki betonowej o pow. 93 m2 wraz z przystankiem autobusowym w Wiśniowej.</p> <p>Budowa parkingu przed Urzędem Gminy o nawierzchni z kostki kamiennej. Parking o powierzchni 610,20 m2.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Komorów - dz. nr 185/2, 138. Wykonano przebudowę drogi gminnej o łącznej długości 256 mb i szerokości ok. 6,0 m wraz ze zjazdami i poboczami kamiennymi. Nawierzchnię wykonano jako asfaltową, na podbudowie z kruszyw łamanych, zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, wykonanie nawierzchni oraz poboczy kamiennych.</p> <p>„Przebudowa drogi w Witoszowie Dolnym - dz. nr 1067, 1076. Wykonanie ciągu pieszo jezdni z kostki betonowej o szerokości 1,5 m - poszerzenie nawierzchni asfaltowej na odcinku 280 mb (od zjazdu z drogi powiatowej do wjazdu przy basenie). Zakres robót obejmował wykonanie koryta, montaż opornika wzdłuż nawierzchni asfaltowej, wykonanie drenażu odwadniającego i kanalizacji deszczowej wraz z wpustami deszczowymi.</p> <p>Wykonanie nakładki asfaltowej na drodze w Boleszynie - dz. nr 177 na odcinku 175 m o szerokości 3,0-3,5 m wraz z montażem krawężników po jednej stronie drogi.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej na oś. Krokus w Witoszowie Dolnym - dz. nr 720/8. Wykonano przebudowę drogi gminnej wewnętrznej na odcinku 330 mb, wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości ok. 3,5-5,0m wraz z poboczami, przepustami drogowymi i rowami. Nawierzchnię wykonano jako asfaltową, na podbudowie z kruszyw łamanych, zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, wykonanie nawierzchni, przepustów drogowych oraz poboczy kamiennych.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Lutomia Górna - dz. nr 179. Wykonano przebudowę drogi gminnej na odcinku ok. 20 mb i szerokości ok. 4,5 m wykonując nawierzchnię z kostki betonowej ze ściekiem betonowym i studnią w wpustem deszczowym.</p>		

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
			<p>Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej w Witoszowie Dolnym - dz. nr 143/5, 981. Wykonano przebudowę drogi gminnej wewnętrznej na odcinku 240 mb, wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości ok. 4,5-5,0m wraz z pobocznymi, przepustami drogowymi i kanalizacją deszczową. Nawierzchnię wykonano jako asfaltową, na podbudowie z kruszyw łamanych, zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, wykonanie nawierzchni, przepustów drogowych, kanalizacji deszczowej wraz z wpustami oraz poboczy kamiennych. Wykonanie odcinka chodnika z kostki betonowej wraz z wjazdem na dz. nr 558/2 przy drodze w Witoszowie Dolnym</p> <p>Droga gminna wewnętrzna w Mokreszowie - dz. nr 853/34, 1143. Wykonano nakładkę asfaltową na drodze gminnej wewnętrznej na odcinku ok. 125 mb i szerokości ok. 4,0-5,0 m .</p> <p>Droga gminna wewnętrzna w Mokreszowie - dz. nr 853/7. Wykonano nakładkę asfaltową na drodze gminnej wewnętrznej na odcinku ok. 105 mb i szerokości ok. 6,0 m .</p> <p>„Przebudowa drogi gminnej nr 111807D w Burkatowie”. Wykonanie odwodnienia ze ścieków betonowych z wpięciem do kanalizacji deszczowej w obrębie przejazdu kolejowego.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Boleściny - dz. nr 176. Wykonano nakładkę asfaltową na drodze gminnej wewnętrznej na odcinku 110 mb i szerokości ok. 3,5 m.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej w Bystrzycy Górnej - dz. nr 285/2. Wykonano nawierzchnię tłuczniową na odcinku ok. 50 m.</p> <p>„Przebudowa drogi gminnej nr 111809D w Bojanicach. Wykonanie barier na przejeździe drogowym.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Lutomia Górna - dz. nr 477. Wykonano przebudowę drogi gminnej o łącznej długości 147 mb i szerokości ok. 3-4,5 m wraz z zjazdami i pobocznymi kamiennymi i kanalizacją deszczową. Wykonano również przebudowę mostu drogowego w rejonie bud. nr 20. Nawierzchnię wykonano jako asfaltową, na podbudowie z kruszyw łamanych, zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, wykonanie nawierzchni, kanalizacji deszczowej oraz poboczy kamiennych. Modernizacja mostu drogowego.</p>		

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
2	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 - dotacja z UM w Grodziszczu w zakresie budowy chodnika dla pieszych	Grodziszcze	Wykonanie dokumentacji kosztorysowo-projektowej wraz z mapą do celów projektowych.. Powyższe zadanie dofinansowane zostało z budżetu UMWD 9 963,00	22 140,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
3	Dotacja dla powiatu świdnickiego na inw. „Dotacja do budowy chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica”	Bystrzyca Górna, Pogorzata, Mokrzyszów, Grodziszcze	W ramach porozumienia Powiat Świdnicki wykonał: przejście dla pieszych w Bystrzycy Górnej dostosowane dla osoby niewidzącej, chodnik w Pogorzale od boiska do przestanku, zatokę autobusową i chodnik w Mokrzyszowie, chodnik w Grodziszczu przy kładce.	250 000,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
4	Przebudowa drogi gminnej Pzenno - Miłochów w ramach Funduszu Dróg Samorządowych	Pzenno, Miłochów	Przebudowa drogi gminnej na odcinku 1045 m (od skrzyżowania z ul. Akacją w Pzennie do wsi Miłochów). Wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 5,0 m wraz z pobocznymi utwardzonymi, przepustem, zjazdami i oznakowaniem poziomym i pionowym. Zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, odtworzenie rowów przydrożnych, wykonanie nawierzchni oraz poboczy kamiennych. Wdrożenie stałej organizacji ruchu. Powyższe zadanie otrzymało dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych wysokości 476 293,89	694 018,36	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
5	Budowa parkingu w Lubachowie	Lubachów	Budowa parkingu w Lubachowie - dz. nr 90/6. Wykonano parking z kostki betonowej o powierzchni ok. 550 m ² wraz z kanalizacją deszczową i wpustami ulicznymi. Nawierzchnię wykonano z kostki betonowej, na podbudowie z kruszyw łamanych, zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, wykonanie nawierzchni, montaż krawężników betonowych, wykonanie kanalizacji deszczowej wraz z wpustami. Niwelacja terenu.	212 349,5	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020
6	Niegoszów - Panków droga dojazdowa do gruntów rolnych	Niegoszów, Panków	Rozpoczęto wykonanie drogi długości 2,5 km o nawierzchni asfaltowej, szerokości 4,5 m. Dotacja z Urzędu Marszałkowskiego	343 175,28	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
7	Przebudowa i rozbudowa publicznej drogi gminnej nr 112503D w miejscowości Witoszów Dolny w ramach Funduszu Dróg Samorządowych	Witoszów Górny	Wykonano kanalizację sanitarną i deszczową oraz sieć wodociągową na odcinku ok. 500 m. Na odcinku tym wykonano również stabilizację podbudowy i dolną warstwę podbudowy z kruszyw łamanych. Zadanie współfinansowane z Funduszu Dróg Samorządowych kwotą 923 444,13	1 042 469, 64	
8	Bojanice droga dojazdowa do gruntów rolnych	Bojanice	„Bojanice droga dojazdowa do gruntów rolnych”, - dz. nr 303/2. Wykonano przebudowę drogi gminnej o łącznej długości 453 mb i szerokości ok. 3,0 m wraz z odwodnieniem liniowym ściekami betonowymi, wpustami ulicznymi, przepustem drogowym i poboczami, wymieniono bariery mostowe na dwóch mostach. Nawierzchnię wykonano jako asfaltową, na podbudowie z kruszyw łamanych, zakres robót obejmował: wykonanie koryta, wykonanie warstwy odsączającej, podbudowy z kruszyw łamanych, montaż ścieków betonowych wraz z obrzeżami, wykonanie nawierzchni oraz poboczy kamiennych. Dotacja z Urzędu Marszałkowskiego 88 200,00	346 460,03	
9	Wykonanie projektów w Gminie	Gmina Świdnica	Środki wydatkowano na wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej przebudowy dróg gminnych Burkatów, Witoszów Dolny, Bojanice, Niegoszów i Panków, Jakubów. Wykonanie projektu przebudowy dróg gminnych w obrębie przejazdów kolejowych w Bystrzycy Górnej,. Wykonanie dokumentacji przebudowy obiektów mostowych w Makowicach i w Burkatowie	178 494,5	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020
10	Zakup nowych wiat przystankowych	Stachowice, Mokreszów, Wiśniowa, Krzczonów	Zakup nowych wiat przystankowych.	26 035,11	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020

Foto: Droga dojazdowa do Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Witoszowie Dolnym

Foto: Droga gminna na odcinku Pszenno-Miłochów

Foto: Droga powiatowa Złoty Las-Dzieńmorowice

Foto: Droga gminna w Bojanicach

Foto: Droga gminna w Witoszowie Dolny

Foto: Droga gminna w Boleścinie

Foto: Przejście dla pieszych przy drodze powiatowej w Bystrzycy Górnej

Foto: Parking przy Urzędzie Gminy Świdnica

13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

13.1. Sieć wodociągowa

Zaopatrzenie w wodę. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Świdnica są wody podziemne występujące w trzech piętrach: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i krystalicznego podłoża. Piętro czwartorzędowe stanowi źródło zaopatrzenia w wodę w większości wsi obrębie gminy Świdnica, jest również eksploatowane na szerszą skalę poza granicą gminy, w Jaworzynie Śląskiej. Wydajność tych ujęć dla pojedynczych studni wynosi od kilku do kilkunastu m³/h. Piętro trzeciorzędowe jest natomiast najważniejszym zbiornikiem wód podziemnych w obszarze przedgórskim. Wydajność pojedynczych otworów jest bardzo zróżnicowana i wynosi od kilku do 100 m³/h. Na terenie gminy wody tego poziomu ujmowane są w Pszennie (wydajność ujęć łącznie około 630 m³/h). Piętro krystalicznego podłoża obejmuje górskie obszary gminy. Eksploatowane są tu wody szczelinowe i warstwowe w formie pojedynczych studni o wydajności od kilku do kilkunastu m³/h. W obszarze gminy Świdnica 2019 roku z ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w Miłochowie, Komorowie i Jagodniku, pobrano 746,80 tys. m³ wody. Na gminnej sieci wodociągowej znajduje się 18 lokalnych pompowni wody, 7 studni i 3 stacje uzdatniania wody.

Sieć wodociągowa. Przeważająca część gminy Świdnica posiada nowoczesną przesyłową i rozdzielczą sieć wodociągową oraz studnie o wydajności gwarantującej pokrycie w całości rosnących potrzeb mieszkańców. W 2020 roku woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 239,30 km sieci wodociągowej ogółem, w tym 90,20 km sieci magistralnej i 149,10 km sieci rozdzielczej, na której znajdowało się 3 360 przyłączy wodociągowych.

TABELA 43. Sieć wodociągowa ogółem [2016-2019].

	2016	2017	2018	2019	2020
długość sieci ogółem	228,00	231,45	231,84	237,20	239,30
sieć magistralna	88,50	90,16	90,16	90,16	90,20
sieć rozdzielcza	139,50	141,29	141,68	146,99	149,10
przeciętna liczba awarii przypadająca na 1 km sieci wodociągowej [awaria/km]	0,69	0,98	1,17	0,87	0,84
przeciętny czas usuwania awarii wodociągowej [h]	3,50	2,83	3,13	3,19	3,23
straty sieci wodociągowej w stosunku do produkcji wody [%]	21,40	20,53	22,72	18,23	19,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

W 2020 roku woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 3 360 przyłączy, a od 2012 roku ich liczba zwiększyła się o 745 sztuk. O 32,9% wzrosła tym samym liczba osób korzystających z sieci wodociągowej – z 12 646 osób w 2012 roku do 16 807 osób w 2020 roku. W 2019 roku do sieci podłączonych było 88,2% budynków mieszkalnych w gminie.

TABELA 44. Sieć wodociągowa rozdzielcza [2018-2020].

	2018	2019	2020	Zmiana 2019-2020
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3117	3218	3360	4,41%↑
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	16 643	16 716	16 807	0,54%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

Gmina zaopatrywana jest w wodę poprzez **stacje uzdatniania** wody w Miłochowie, Komorowie oraz Jagodniku. Aktualnie jedna wieś zaopatrywana jest z ujęć miejskich, eksploatowanych przez Świdnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. (ŚPWik) oraz jedna z wodociągu administrowanego przez Gminę Żarów. Podział gminy wg miejsc zaopatrzenia w wodę przedstawia się następująco:

- SUW Komorów miejscowości: Komorów, Słotwina, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Pogorzała, Modliszów, Mokrzeszów;
- SUW Miłochów miejscowości: Boleścin, Grodziszczce, Krzyżowa, Wieruszów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Lutomia Mała, Stachowice, Stachowiczki;
- SUW Jagodnik miejscowości: Jagodnik, Miłochów, Krzczonów, Gogołów, Pszenno, Wilków, Niegoszów, Sulistawice, Zawiszów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Burkatów, Lubachów, Opoczka, Makowice, Bojanice, Jakubów;
- wodociąg Żarów miejscowość: Panków.
- wodociąg ŚPWik w Świdnicy z ujęcia Pszenno miejscowość: Os. Nad Potokiem w Słotwinie oraz osiedle przy ul. Południowej w Witoszowie Dolnym.

Zużycie wody ogółem na potrzeby gospodarstw domowych w ciągu roku na terenie gminy Świdnica w 2020 roku wynosiło 467,9 dam³ i od 2012 roku zwiększyło się o 15,7%. **Przeciętnie na mieszkańca przypadało więc 27,6 m³ wody, podobnie jak na terenach wiejskich w regionie i powiecie świdnickim. Natomiast, średnio 1 korzystający z wodociągu w gminie, czyli gospodarstwo domowe, zużywał 27,8 m³ wody rocznie, co było ilością zbliżoną do średniej w kraju (34,6 m³), w województwie dolnośląskim (34,1 m³) i powiecie świdnickim (29,7 m³).**

TABELA 45. Zużycie wody [2017-2020].

	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2019-2020
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	429,7	443,1	452,2	467,9	3,5%↑
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca [m ³]	25,0	26,6	26,8	27,6	2,3%↑
na 1 mieszkańca	25,0	26,6	26,8	27,6	0,8%↑
na 1 korzystającego	28,5	33,6	27,1	27,8	2,6%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

13.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

Gmina obejmuje 35 wsi, z których skanalizowanych jest 13 – Grodziszczce, Krzyżowa, Jagodnik, Boleścín, Komorów, Słotwina, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Bystrzyca Dolna, Pszenno, Wilków, Mokreszów (częściowo), Makowice (częściowo) w kolejnych 11 miejscowościach – Gogołów, Modliszów, Panków, Stachowice, Wieruszów, Pogorzała, Sulisławice, Wiśniowa, Krzczonów, Miłochów i Niegoszów, wdrożono gminny program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. W roku 2020 w wyniku uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej zlikwidowano 1,75508 km sieci kanalizacyjnej w miejscowości Komorów. Na przełomie lat 2019-2020 wybudowano 1,22798 km sieci kanalizacji sanitarnej. Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej bez przykanalików to 84,9km, połączeń do sieci kanalizacji sanitarnej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania jest 1299 sztuk, a na sieci kanalizacyjnej znajdują się 35 przepompowni ścieków.

Długość **sieci kanalizacyjnej** na obszarze gminy w 2019 roku wynosiła 85,4 km. Inwestycje prowadzone w latach 2012-2019 pozwoliły na rozbudowanie sieci kanalizacyjnej o 35,2 km, czyli 70,1%. Zwiększyła się tym samym gęstość sieci rozdzielczej z 23,8 km/100 km² w 2012 roku do 41,1 km/100km² i obecnie przekracza ona nieznacznie średnią w regionie dla obszarów wiejskich (36 km/100 km²).

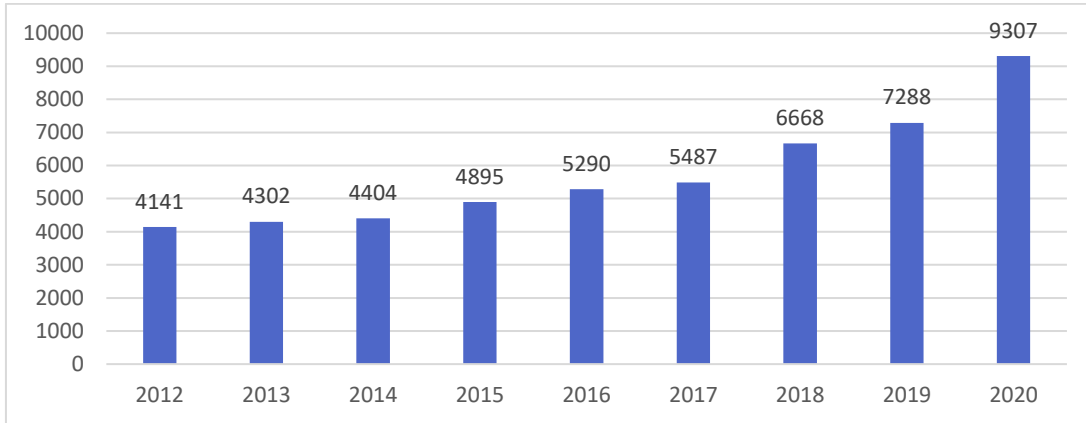
TABELA 46. Sieć kanalizacyjna [2017-2020].

	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2019-2020
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	77,6	77,6	85,4	84,9	---0,59%↓
cena brutto za 1 m ³ odebranych ścieków [zł/m ³]	7,95	7,99	8,77	9,27	5,7%↑
liczba awarii przypadająca na 1 km sieci kanalizacyjnej [awaria/km]	3,29	2,83	2,56	3,79	9,8%↑
przeciętny czas usuwania awarii kanalizacyjnej [h]	1,51	1,82	1,93	1,79	-7,25%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – z 757 w 2012 roku do 1299 w 2020 roku. Do sieci podłączonych było 32,4% budynków mieszkalnych, poniżej średniego udziału na wsi w Polsce wynoszącego około 40%. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2019 roku wynosiła 7 288 osób i w stosunku do 2012 roku, w którym 4141 osób korzystało z kanalizacji, liczba ta wzrosła o 76%. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wynosi aktualnie 43,2%, przy przeciętnym udziale na wsi w kraju i regionie. Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji wynosząca w 2019 roku 64,8%, była również wyższa niż średnio na obszarach wiejskich w Polsce i województwie dolnośląskim. Natomiast relacja długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w gminie Świdnica, wynosząca 36,0%, pozostawała niższa w stosunku do średniej w Polsce.

WYKRES 18. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [2012-2020].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 48. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej [2017-2020].

	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2019-2020
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 052	1 110	1 186	1299	9,5 %↑
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	5 487	6 668	7 288	9307	27,7 %↑
korzystający z instalacji w % ogółu ludności [%]	32,0	39,8	43,2	54,8	26,8 %↑
długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej [%]	54,69	33,2	36,0	35,4	1,7 %↓
różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji [%]	56,0	64,8	55,9	43,2	12,7 %↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2020 roku z **oczyszczalni** korzystało 9307 osób, a ich liczba od 2012 roku wzrosła o 2019 osób w porównaniu z rokiem 2019. Do oczyszczalni w 2020 roku odprowadzono i oczyszczono 341,9 dam³ ścieków ogółem. Przeciętnie na 1 mieszkańca w gminie siecią kanalizacyjną odprowadzano 0,020 dam³ ścieków.

Od 2012 roku Gmina Świdnica realizuje Program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych w miejscowościach, w których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona. Wysokość dofinansowania do budowy jednego przedsięwzięcia wynosiła maksymalnie: 12 000,00 zł – w przypadku budowy przydomowej oczyszczalni ścieków, 10 000,00 zł – w przypadku budowy szczelnego zbiornika bezodpływowego. **Do końca 2020 roku Program zrealizowano w 13 miejscowościach, w których to w 284 gospodarstwach domowych zostały wybudowane przydomowe oczyszczalnie ścieków.**

TABELA 48. Wykaz miejscowości objętych programem dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków [2012-2020].

Lp	Miejscowość	Ilość oczyszczalni	Kwota udzielonej dotacji
1	Gogołów	52	646 693,97 zł
2	Modliszów	21	178 615,70 zł
3	Panków	38	404 922,48 zł
4	Stachowice	19	199 500,00 zł
5	Wieruszów	19	227 999,40 zł
6	Pogorzała	29	367 869,20-zł
7	Suliślawice	20	262 673,42 zł
8	Wiśniowa	21	245 424,10 zł
9	Krzczonów	34	407 994,60 zł
10	Miłochów	16	213 756,70-zł
11	Niegoszów	9	154 000,00 zł
12	Makowice	5	58 890,00 zł
13	Jagodnik	1	12 000,00 zł
SUMA		284	3 380 339,57 zł

Źródło: Urząd Gminy w Świdnicy.

13.3. Sieć energetyczna i oświetlenia

Głównym węzłem energetycznym zlokalizowanym na terenie gminy, w pobliżu granicy z miastem Świebodzice jest stacja 400/220/110/40/20 kV zasilana magistralnymi liniami napowietrznymi: linią dwutorową o napięciu 220 kV w relacji Świebodzice – Ząbkowice Śląskie oraz linią 220 kV w relacji Świebodzice – Klecina koło Wrocławia. Obszar gminy zasilany jest bezpośrednio liniami 110 kV poprzez rozdzielnie elektroenergetyczne 110 kV zlokalizowane na terenie miasta Świdnica (Osiedle Młodych). Energia systemem sieci napowietrznych średniego napięcia i poprzez stacje transformatorowe dostarczana jest do mieszkańców na terenie gminy. Układ pracy sieci elektroenergetycznej jest skonfigurowany w sposób umożliwiający zasilanie odbiorców z innych obiektów pracujących w układzie w przypadku uszkodzenia linii lub stacji elektroenergetycznych. Dodatkowo sieci napowietrzne podlegają sukcesywnej modernizacji, a stan techniczny sieci będącej własnością TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Wałbrzychu oceniany jest jako dobry.

13.4. Sieć gazowa

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokoprężny (DN 300: 1,6 MPa) relacji Lubiechów (Wałbrzych) – Dzierżonów. Z gazociągu tego za pomocą stacji redukcyjno-pomiarowych w gaz zaopatrywane są takie miejscowości jak: Burkatów, Bystrzyca Dolna, Komorów, Mokrzeszów, Pszenno i Słotwina. W 2019 roku łączna długość **sieci gazowej** na obszarze gminy, bez czynnych przyłączy, wynosiła 61 656 km, w tym 33,55% stanowiła sieć przesyłowa, a pozostałe 66,45% sieć rozdzielcza. Informacje za rok 2020 będą dostępne w zasobach Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego od lipca 2021 r.

SIEĆ GAZOWA:

61 656 m długości ogółem, w tym
40 991 m sieci rozdzielczej
29,7 km/długość czynnej sieci
ogółem na 100 km
94 przyłącza do budynków
mieszkalnych
i niemieszkalnych
15,1% korzystających z sieci
gazowej w ludności ogółem
(2 579 osób)

TABELA 49. Sieć gazowa [2018-2019]

	2018	2018	2019
długość czynnej sieci ogółem [m]	61 157	61 656	63 335
przesyłowa [m]	20 665	20665	20 713
rozdzielcza [m]	40 492	40 991	42 622
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	629	694	783
ludność korzystająca z sieci gazowej [szt.]	2 419	2579	2 763
korzystający z sieci gazowej w ogóle ludności [%]	14,1	15,1	16,0
odbiorcy gazu [gosp. domowe]	788	851	924
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	186	201	710

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Długość czynnej sieci gazowej w 2019 roku wynosiła 63,3 tys. m. i była dłuższa w porównaniu z rokiem 2018 o 1679 m. Zwiększyła się liczba czynnych przyłączy do budynków o 78 szt. O 1% odnotowano wzrost odbiorców korzystających z sieci gazowej

Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej w 2019 r. wynosiła 2763 osób, co stanowi 16,3% ogólnej liczby mieszkańców gminy (wzrost o 7,1%). Od lipca 2021 roku będą dostępne pełne informacje dot. zużycia gazu oraz sieci gazowej za rok 2020 dla gminy Świdnica.

Zaznaczyć należy, że poziom zużycia gazu na terenie gminy, podobnie jak w całym kraju, ulega wahaniom, zwłaszcza wśród gospodarstw domowych, co związane jest z występującymi warunkami pogodowymi, głównie w sezonie grzewczym, czy też zmieniającymi się cenami gazu.

13.5. Sieć ciepłownicza

Gmina nie posiada centralnego zaopatrzenia w ciepło. Zabudowa obsługiwana jest przez lokalne systemy ciepłownicze, do których należą kotłownie i indywidualne źródła ciepła. Najważniejszą kotłownią stanowi Kotłownia SM Lokatorsko-Własnościowej „Jan-Lech” w Pszennie. Indywidualne budownictwo mieszkaniowe i usługowe korzysta z ogrzewania piecowego i centralnego ogrzewania z kotłowni lokalnych lub ogrzewania etażowego. Natomiast placówki użyteczności publicznej, takie jak szkoły w Grodziszczu, Pszennie oraz świetlica w Witoszowie Dolnym korzystają z pomp ciepła.

13.6. Odnawialne źródła energii

W ostatnich latach wzrasta zainteresowanie wykorzystaniem **odnawialnych źródeł energii** (OZE), które oprócz korzyści ekologicznych związanych z ograniczeniem emisji gazów, niosą ze sobą korzyści gospodarcze, zapewniają one bowiem bezpieczeństwo energetyczne oraz dywersyfikują źródła produkcji energii. Obecnie wykorzystanie OZE na pokrycie potrzeb grzewczych na terenie gminy Świdnica ma niewielki udział i są one stosowane jedynie jako źródło uzupełniające dla pokrycia części zapotrzebowania na przygotowanie ciepłej wody użytkowej w niektórych obiektach przemysłowych, usługowych oraz w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej.

13.7. Gospodarka odpadami

Na obszarze gminy zlokalizowana jest jedna instalacja o statusie regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), prowadzona przez Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. (PUO). W Zawiszowie funkcjonują 3 instalacje: mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (MBP), przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów (kompostownia) oraz składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych (składowisko).

W 2020 roku z obszaru gminy zebrano 6,5 tys. ton **odpadów komunalnych**. Masa zebranych **zmieszanych odpadów komunalnych** na terenie gminy Świdnica, wynosząca 4,58 tys. ton, czyli 270,1 kg na 1 mieszkańca. Natomiast 1,92 tys. ton odpadów zostało zebranych selektywnie.

GOSPODARKA ODPADAMI:

6,5 tys. ton zebranych odpadów komunalnych

4,58 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych

1,92 tys. ton odpadów zebranych selektywnie

TABELA 50. Zmieszane odpady komunalne [2018-2020].

	2018	2019	2020	Zmiana 2019-2020
odpady ogółem [t]	4 650,00	4 660,00	4580,00	0,21%↑
odpady ogółem na 1 mieszkańca [kg]	277,4	276,3	270,1	-0,39%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

Zbiórką odpadów komunalnych na terenie gminy objętych jest 100% mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. Od 2020 roku zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wszyscy mieszkańcy zobowiązani są do segregacji odpadów. Do 2020 roku deklarację złożyło 5879 właścicieli nieruchomości (5536 osoby fizyczne i 343 firmy).

TABELA 51. Deklaracje segregacji odpadów [2018-2020].

Rodzaj deklaracji [firmy/osoby fizyczne]	2018	2019	2020
deklaracja segregacji	109 4 346	123 4882	343 5536
brak segregacji	220 506	162 303	0 0
deklaracje tzw. „zerowe”	41 460	44 480	25 460
Ogółem	5 181	5470	5879

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świdnica za rok 2018-2020 oraz danych Urzędu Gminy Świdnica.

PSZOK. W celu realizacji zadań własnych gminy z zakresu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), znajdującego się w Świdnicy, na terenie Zakładu Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. (ZOM Sp. z o.o.). Do PSZOK, we własnym zakresie w ramach opłaty mieszkańcy mogą dostarczyć (250 kg/miesiąc) odpadów takich frakcji jak: odpady ulegające biodegradacji w tym odpady zielone, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, przeterminowane leki, chemikalia powstające w gospodarstwach domowych, odpady opakowaniowe zawierające następujące frakcje: papier, tekturę, szkło oraz tworzywa sztuczne oraz odzież i

tekstyli. Odpady zielone, pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, cmentarzy, mieszkańcy mogli również bezpłatnie oddać do PSZOK-u.

Dzięki prowadzonym działaniom w zakresie gospodarki odpadami, w 2020 roku gmina Świdnica osiągnęła poziomy wymagane rozporządzeniami Ministra Środowiska w zakresie: ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania 34%¹⁰, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła 39,8, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych 100%¹¹.

TABELA 52. Osiągnięte poziomy wymagane rozporządzeniami Ministra Środowiska w zakresie gospodarki odpadami [2018-2020].

	2018	2019	2020
ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	36%	48%	34%
recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	53%	51%	39,8%
recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych	100%	100%	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji „Osiągnięte poziomy w latach 2018-2020”.

Łączne koszty poniesione przez gminę na zebranie i zagospodarowanie odpadów w 2020 roku to 3 397 770 zł. Koszt odbioru i zagospodarowania odpadów zmieszanych stanowi ponad 82,87% kosztów wywozu odpadów, natomiast koszty odbioru i zagospodarowania odpadów zbieranych selektywnie stanowią 17,13% kosztów ogółem. Ponadto w 2020 roku w okresie jesiennym, została przeprowadzona zbiórka odpadów wielkogabarytowych "u źródła".

TABELA 53. Wydatki związane z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych [2018-2020].

Koszty[zł]:	2018	2019	2020
odbieranie i zagospodarowanie odpadów zmieszanych	2 222 974,45	2 359 471,46	3 397 770,00
odbieranie i zagospodarowanie odpadów segregowanych	464 479,50	487 691,06	168 650,7
w tym odbieranie i zagospodarowanie odpadów w PSZOK-u	75 168	75 168	102 384,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świdnica za rok 2013-2019 oraz danych Urzędu Gminy Świdnica.

¹⁰ Wymagany rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412) TR = 45%.

¹¹ Wymagany rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167) Pbr = 45%.

TABELA 54. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (dział 900) [2018-2020].

Wydatki [zł]:	2018	2019	2020
ogółem	6 148 728,04	7 999 553,98	8 130 052,53
wydatki bieżące ogółem	4 218 713,07	5 118 188,60	7 001 323,79 zł,
wydatki majątkowe ogółem	1 930 014,97	2 881 365,38	1 128 728,74
oczyszczanie miast i wsi	436 594,13	476 386,84	612 432,22
utrzymanie zieleni	59 986,76	147 639,59	199 557,86
oświetlenie ulic, placów i dróg	942 993,43	1 074 320,80	1 188 116,02
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1 419 764,05	2 190 723,17	611 656,63
gospodarka ściekowa i ochrona wód	402 429,21	366 746,02	302 535,49
gospodarka odpadami	2 655 943,35	3 336 676,33	4 961 023,54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

13.8. Łączność

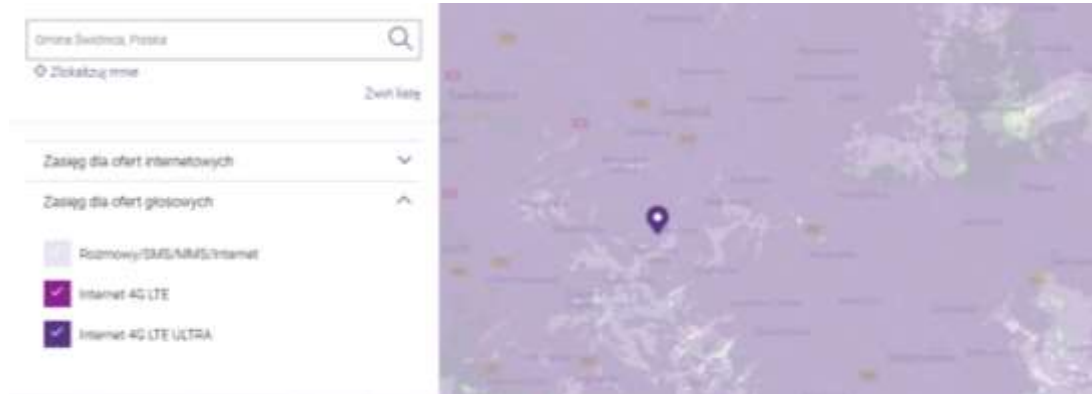
Dostęp do telefonii stacjonarnej oraz komórkowej na terenie gminy oceniany jest jako dobry. Każda miejscowość posiada możliwość korzystania z internetu stacjonarnego, mobilnego oraz radiowego. Głównym węzłem łączności przewodowej oraz bezprzewodowej jest miasto Świdnica. Wzdłuż głównych dróg krajowych i wojewódzkich przebiegają linie telekomunikacyjne kablowe i światłowodowe.

SCHEMAT 5. Jakości sygnału wszystkich operatorów sieci komórkowych w technologii GSM, UMTS i LTE [2020].

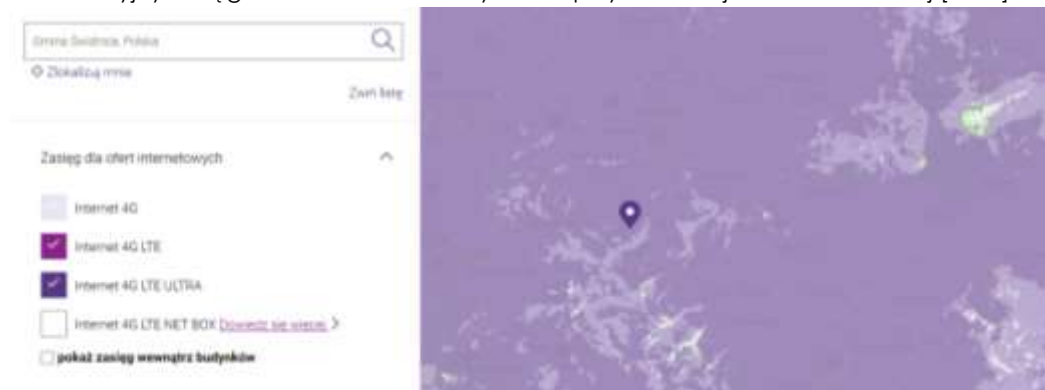
Źródło: Aplikacja mobilna RFBENCHMARK, stan na 31.01.2020 r.

Schemat 6. Orientacyjny zasięg sieci dla ofert głosowych dla przykładowej sieci komórkowej [2020].

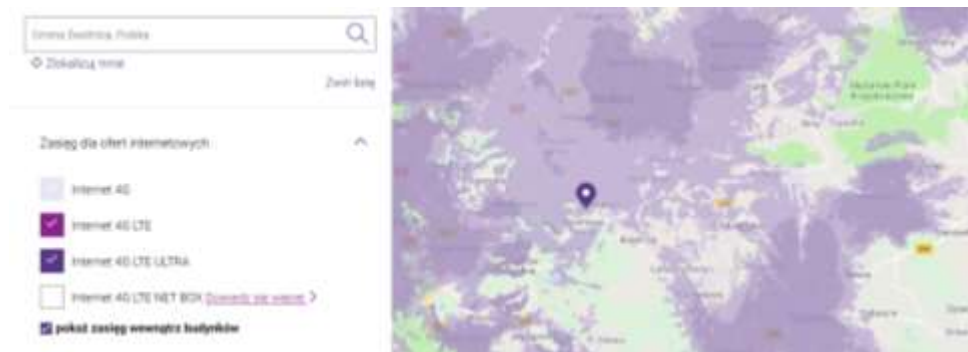

Źródło: <https://www.play.pl>, stan na 31.01.2020 r.

Schemat 7. Orientacyjny zasięg dla ofert internetowych dla przykładowej sieci komórkowej [2020].

Zasięg wewnątrz budynków:

Źródło: <https://www.play.pl>, stan na 31.01.2020 r.

13.9. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program Ochrony Środowiska	Uchwała nr XIII/90/2015 z dnia 10 września 2015 r.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 roku w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica
Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała XXI/209/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania dotacji celowej w 2020 roku na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze, w celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świdnica

13.10. Inwestycje i działania 2020

W zakresie infrastruktury technicznej w gminie w 2020 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 55. Najważniejsze inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na osiedlu w Pszennie	Pszенno	500 00,00	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022
2	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Krzczonów, Miłochów, Niegoszów, Gogołów, Makowice, Jagodnik, Wieruszów, Pogorzała,	196 015,30	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 Program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych w miejscowościach, w których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona
3	Dotacja celowa na dofinansowanie inwestycji związanych z podłączeniem nieruchomości do kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wilków i Makowice	Makowice, Wilków	15 463,49	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022
4	Utrzymanie estetyki wsi przez Sołectwa w ramach Funduszu Sołectkiego	Gmina Świdnica	246 044,44	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020

14. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

14.1. Planowanie miejscowe

Na obszarze gminy Świdnica obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica przyjęte uchwałą nr XI/65/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 18 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świdnica – edycja 2015. W 2019 roku rozpoczęto procedurę zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W 2020 roku przyjęty został 1 plan miejscowy oraz przystąpiono do 29 zmian prawa miejscowego dla kolejnych terenów.

TABELA 56. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego [2019-2020].

	2019	2020
plany zagospodarowania przestrzennego ogółem [szt.]	149	150
powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem [ha]	18 071	18 071
udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]	–	–
projekty planów ogółem [szt.]	7	29
odsetek projektów planów, których sporządzanie trwa dłużej niż 3 lata [%]	42,9	13,8
powierzchnia objęta projektami planów ogółem [ha]	153	231

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

14.2. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica	Uchwała nr XI/65/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 18 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świdnica – edycja 2015
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022	Uchwała nr XLVII/427/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 września 2017 r.

TABELA 57. Wykaz obowiązujących MPZP na terenie gminy [2020].

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
1.	Witoszów Dolny (poligon)	XXXXI/274/97 z dn. 23.04.1997	6 0,00
2.	Lutomia Górna dz. nr 436/6, 435/12	XLIX/367/97 z dn. 22.12.1997	0,78
3.	Lutomia Górna dz. nr 435/8,435/9	XLIX/368/97 z dn. 22.12.1997	0,68
4.	Bojanice dz. nr 49/2	XLIX/370/97 z dn. 22.12.1997	0,43
5.	Grodziszczce dz. nr 208/1	XLIX/377/97 z dn. 22.12.1997	0,12
6.	Grodziszczce dz. nr 324	XLIX/379/97 z dn. 22.12.1997	0,25
7.	Grodziszczce dz. nr 511/2	XLIX/383/97 z dn. 22.12.1997	0,31
8.	Grodziszczce i Krzczonów (teren górniczy)	IV/27/98 z dn. 17.12.1998	19,6
9.	Krzzonów dz. nr 58/8	XXVIII/254/2000 z dn. 15.06.2000	0,81
10.	Mokrzyszów dz. nr 726/2, 725/3	XXXV/329/2000 z dn. 21.12.2000	0,30
11.	Lutomia Dolna dz. nr 477/2	XXXII/377/2001 z dn. 28.05.2001	0,48
12.	Lutomia Dolna (Stachowiczki) dz. nr 699/3 (cz), 687/1, 588, 696, 698, 688, 697	LVII/529/2002 z dn. 06.06.2002	1,80
13.	Witoszów Dolny (poligon) dz. nr 720	VII/74/2003 z dn. 29.04.2003	25,37
14.	Krzzonów dz. nr 152	VII/75/2003 z dn. 29.04.2003	3,87
15.	Mokrzyszów dz. nr 437/3, 437/9, 437/10, 437/11	XXV/330 z dn. 5.08.2004	0,49
16.	Mokrzyszów 532/2, 537/2	XXXVII/434/2005 z dn. 25.05.2005	1,30
17.	Obręb Boleścín	XLVII/478/2005 z dn. 29.12.2005	440,00
18.	Obręb Burkatów	XLVII/479/2005 z dn. 29.12.2005	365,82
19.	Obręb Bystrzyca Dolna	XLVII/480/2005 z dn. 29.12.2005	386,73
20.	Obręb Bystrzyca Górna	XLVII/481/2005 z dn. 29.12.2005	929,42
21.	Obręb Lubachów	XLVII/482/2005 z dn. 29.12.2005	637,41
22.	Obręb Makowice	XLVII/483/2005 z dn. 29.12.2005	442,08
23.	Obręb Miłochów	XLVII/484/2005 z dn. 29.12.2005	386,49
24.	Obręb Modliszów	XLVII/485/2005 z dn. 29.12.2005	1262,23
25.	Obręb Opoczka	XLVII/486/2005 z dn. 29.12.2005	202,37
26.	Obręb Pogorzała	XLVII/487/2005 z dn. 29.12.2005	679,65
27.	Obręb Witoszów Dolny	XLVII/488/2005 z dn. 29.12.2005	1584,00
28.	Obręb Witoszów Górny	XLVII/489/2005 z dn. 29.12.2005	582,84
29.	Obejście Miasta Świdnicy	LIII/518/06 z dn. 30.03.2006	1195,50
30.	Obręb Wilków oraz część wsi Pszenno	LIII/519/06 z dn. 30.03.2006	1342,90
31.	Słotwina dz. nr 98/4	XII/66/2007 z dn. 31.05.2007	0,25
31.	Bystrzyca Górna dz. nr 68/18-21	XXV/214/2008 z dn. 10.04.2008	0,63
32.	Bystrzyca Górna dz. nr 227, 293, 222, 223/1-6, 225, 221, 224	XXXII/265/08 z dn. 5.08.2008	9,55
33.	Pszenno rejon ulic Dalekiej i Akacyjowej dz. nr 170/2, 601/3, 601/5, 423/1	XXXIII/272/2008 z dn. 11.09.2008	9,04
34.	Boleścín dz. nr 60/4, 61	XLVI/393/2009 z dn. 28.05.2009	1,21
35.	Burkatów dz. nr 194/2	XLVI/394/2009 z dn. 28.05.2009	0,20
36.	Burkatów dz. nr 379/1, 379/2, 391/2	XLVI/395/2009 z dn. 28.05.2009	0,97
37.	Bystrzyca Górna dz. nr 189	XLVI/396/2009 z dn. 28.05.2009	0,40
38.	Modliszów dz. nr 330, 335	XLVI/397/2009 z dn. 28.05.2009	1,90
39.	Pogorzała dz. nr 14/4, 16/5	XLVI/398/2009 z dn. 28.05.2009	0,60
40.	Słotwina dz. nr 51	XLVI/399/2009 z dn. 28.05.2009	4,00

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
41.	Witoszów Dolny dz. nr 772,620, 448/17, 448/18, 785, 776/10, 777	XLVI/400/2009 28.05.2009	3,80
42.	Witoszów Górny dz. nr 73, 25/2, 27/1, 27/2, 71/2, 68/3, 240, 241	XLVI/401/2009 z dn. 28.05.2009	2,06
43.	Obręb Niegoszów	LXII/511/2010 z dn. 29.03.2010	
44.	Obręb Panków	LXII/512/2010 z dn. 29.03.2010	
45.	Obręb Sulistawice	LXIV/522/2010 z dn. 21.04.2010	210
46.	Obręb Wiśniowa	LXIV/523/2010 z dn. 21.04.2010	156
47.	Wilków dz. nr 18/1	LXIV/525/2010 z dn. 21.04.2010	0,39
48.	Jagodnik dz. nr 96/13, 96/38, 96/39, 96/40	LXXV/619/2010 z dn. 10.11.2010	2,63
49.	Opoczka dz. nr 82/7	LXXV/618/2010 z dn. 10.11.2010	1,53
50.	Pszemno część dz. nr 65	LXXV/616/2010 z dn. 10.11.2010	3,30
51.	Obręb Grodziszcze – w części przeznaczonej do zalesienia bądź wprowadzenia zakazu zabudowy	XXX/194/2012 z dn. 31.07.2012	807,91
52.	Lubachów – zm. jednostkowe dz. nr 111/4,5,6 i 57/8	XXX/196/2012 z dn. 31.07.2012	2,42
53.	Mitochów – zm. jednostkowe dz. nr 82, 83, 55, 56, 48, 49, 50, 51, 52, 179/3, 61/1	XXX/197/2012 z dn. 31.07.2012	4,33
54.	Opoczka – zm. jednostkowe dz. nr 99	XXX/199/2012 z dn. 31.07.2012	0,43
55.	Pogorzata – zm. jednostkowe dz. nr 141/1, 141/3, 72, 18/1, 32/1, 32/3, 19/1, 19/3, 19/4, 112, 107/6 i 107/7	XXX/200/2012 z dn. 31.07.2012	10,80
56.	Pszemno – zm. jednostkowe	XXX/201/2012 z dn. 31.07.2012	4,57
57.	Słotwina – zm. jednostkowe	XXX/202/2012 z dn. 31.07.2012	2,96
58.	Wilków – zm. jednostkowe	XXX/203/2012 z dn. 31.07.2012	2,91
59.	Witoszów Górny – zm. jednostkowe	XXX/204/2012 z dn. 31.07.2012	21,00
60.	Boleścín – zm. jednostkowe	XXXI/212/2012 z dn. 7.09.2012	17,74
61.	Makowice – zm. jednostkowe (Jaworski) dz. nr 83, 84, 85	XXXI/214/2012 z dn. 7.09.2012	2,95
62.	Makowice, Witoszów Dolny, Witoszów Górny – zm. jednostkowe (Libra)	XXXI/215/2012 z dn. 7.09.2012	
63.	Bystrzyca Górna – zm. jednostkowa okolice dz. nr 217/16	XXXIV/234/2012 z dn. 05.11.2012	1,34
64.	Opoczka cz.dz. nr 1	XXXIV/235/2012 z dn. 5.11.2012	0,43
65.	Witoszów Dolny – zm. jednostkowe	XXXIV/236/2012 z dn. 05.11.2012	17,55
66.	Jagodnik - zm. jednostkowe	XXXIV/237/2012 z dn. 05.11.2012	6,44
67.	Burkatów – jednostkowe (Jaworski)	XLII/303/2013 z dn. 21.03.2013	9,84
68.	Bystrzyca Dolna – jednostkowe (Jaworski)	XLII/304/2013 z dn. 21.03.2013	12,54
69.	Bystrzyca Górna – jednostkowe (Jaworski)	XLII/305/2013 z dn. 21.03.2013	10,05
70.	Modliszów – jednostkowe (Jaworski)	XLII/306/2013 z dn. 21.03.2013	15,12
71.	Pszemno dz. nr 65/..., 64, 63, 62, 61	XLV/337/2013 z dn. 29.05.2013	15,58
72.	Bystrzyca Górna (Pankiewicz, Libra)	XLVI/346/2013 z dn. 28.06.2013	1,57
73.	Bystrzyca Górna (Pankiewicz, Libra)	XLVI/347/2013 z dn. 28.06.2013	0,43
74.	Bystrzyca Dolna (U-spółka wodociągowa)	XLIX/364/2013 z dn. 23.09.2013	0,60
75.	Burkatów (wiata na boisku)	L/372/2013 z dn. 10.10.2013	1,10
76.	Bystrzyca Górna (szkoła)	L/373/2013 z dn. 10.10.2013	0,82
77.	Panków	L/374/2013 z dn. 10.10.2013	0,34
78.	Witoszów Dolny (była farma lisów)	L/375/2013 z dn. 10.10.2013	3,50
79.	Obręb Lutomia Dolna	LIV/463/2014 z dn. 27.02.2014	

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
80.	Obręb Krzyżowa	LVIII/503/2014 z dn. 26.06.2014	444,67
81.	Obręb Wieruszów	LVIII/504/2014 z dn. 26.06.2014	193,09
82.	Obręb Bojanice	LIX/511/2014 z dn. 11.07.2014	1130,0
83.	Obręb Mokrzyszów	LIX/512/2014 z dn. 11.07.2014	1707,70
84.	Obręb Komorów	LXI/519/2014 z dn. 27.08.2014	554,56
85.	Pszemno ANR	LXI/520/2014 z dn. 27.08.2014	1,43
86.	Wiśniowa ANR	LXI/521/2014 z dn. 27.08.2014	1,40
87.	Obręb Gogołów	LXIII/563/2014 z dn. 24.10.2014	576,69
88.	Obręb Krzczonów	LXIII/564/2014 z dn. 24.10.2014	330,41
89.	Pn. cz. Mokrzyszów	LXIII/565/2014 z dn. 24.10.2014	4,80
90.	Obręb Lutomia Górna	V/25/2015 z dn. 19.01.2015	
91.	Obręb Grodziszczce – centrum wsi	V/24/2015 z dn. 19.01.2015	
92.	Wiłoszów Dolny – basen	VII/32/2015 z dn. 26.02.2015	1,04
93.	Zawiszów PUO	XI/66/2015 z dn. 18.06.2015	32,0
94.	Bystrzyca Dolna (P/U – Rośkowicz) MŚ	XII/82/2015 z dn. 27.07.2015	1,94
95.	Bystrzyca Górna (zmiana linii zabudowy na Osiedlu Sowim) MŚ	XII/83/2015 z dn. 27.07.2015	0,67
96.	Lubachów (rozszerzenie usług) MŚ	XII/84/2015 z dn. 27.07.2015	1,50
97.	Pszemno (DOM Jelenia Góra)	XVI/119/2015 z dn. 29.10.2015	2,50
98.	Wilków (DOM Jelenia Góra)	XVI/120/2015 z dn. 29.10.2015	0,15
99.	Wiłoszów Górny (DOM Jelenia Góra)	XVI/121/2015 z dn. 29.10.2015	0,23
100.	Bystrzyca Dolna (MŚ)	XVII/145/2015 z dn. 26.11.2015	2,71
101.	Opoczka (MŚ)	XVII/146/2015 z dn. 26.11.2015	0,91
102.	Miłochów (MŚ)	XVII/147/2015 z dn. 26.11.2015	0,50
103.	Krzzonów (Libra) - RM	XXVIII/219/2016 z dn. 02.06.2016	1,14
104.	Makowice (MŚ)	XXVIII/220/2016 z dn. 02.06.2016	3,55
105.	Słotwina (DOM Jelenia Góra)	XXIX/239/2016 z dn. 30.06.2016	7,33
106.	Pogorzata (DOM Jelenia Góra)	XXIX/240/2016 z dn. 30.06.2016	2,47
107.	Boleścín (DOM Jelenia Góra)	XXIX/241/2016 z dn. 30.06.2016	1,12
108.	Obszarów położonych we wsi Jagodnik (MŚ)	XXX/251/2016 z dn. 25.08.2016	7,97
109.	Obszarów położonych we wsi Bystrzyca Górna (MŚ)	XXX/250/2016 z dn. 25.08.2016	2,07
110.	Wsi Wiłoszów Dolny (FJ)	XXX/249/2016 z dn. 25.08.2016	8,79
111.	Dla obszaru zawartego w granicach pasa drogowego drogi Lutomia Dolna – Wieruszów (MŚ)	XXXI/259/2016 z dn. 07.09.2016	3,88
112.	Obszaru położonego we wsi Bystrzyca Dolna	XLII/359/2017 z dn. 11.05.2017	0,35
113.	Obszaru położonego we wsi Grodziszczce	XLII/360/2017 z dn. 11.05.2017	0,37
114.	Obszarów położonych we wsi Komorów	XLII/361/2017 z dn. 11.05.2017	0,66
115.	Obszarów położonych we wsi Lutomia Górna	XLII/363/2017 z dn. 11.05.2017	1,33
116.	Obszaru położonego we wsi Makowice	XLII/364/2017 z dn. 11.05.2017	0,78
117.	Obszaru położonego we wsi Panków	XLII/365/2017 z dn. 11.05.2017	5,08
118.	Obszaru położonego we wsi Pszemno	XLII/366/2017 z dn. 11.05.2017	1,00
119.	Obszarów położonych we wsi Wiśniowa	XLII/367/2017 z dn. 11.05.2017	1,30
120.	Obszarów położonych we wsi Wiłoszów Dolny	XLII/368/2017 z dn. 11.05.2017	7,45
121.	Obszaru położonego we wsi Krzczonów	XLII/362/2017 z dn. 11.05.2017	0,59
122.	Obszarów położonych we wsi Lubachów	XLVI/421/2017 z dn. 07.09.2017	2,20

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
123.	Obszaru położonego we wsi Miłochów	XLVI/422/2017 z dn. 07.09.2017	1,64
124.	Obszaru położonego we wsi Zawiszów	XLVI/423/2017 z dn. 07.09.2017	151,8
125.	Obszaru położonego we wsi Opoczka	LII/475/2017 z dn. 28.12.2017	4,65
126.	Obszarów położonych we wsi Bojanice	LII/476/2017 z dn. 28.12.2017	0,92
127.	Dla obszaru położonego we wsi Makowice	LIV/490/2018 z dn. 25.01.2018	4,60
128.	Dla obszaru położonego we wsi Niegoszów	LIV/491/2018 z dn. 25.01.2018	2,46
129.	Dla obszaru zawartego w granicach pasa drogowego we wsi Wiśniowa	LIV/489/2018 z dn. 25.01.2018	0,63
130.	Obszar we wsi Bojanice	II/15/2018 z dn. 29.11.2018	0,87
131.	Obszar we wsi Bystrzyca Dolna	II/16/2018 z dn. 29.11.2018	0,20
132.	Obszar we wsi Jagodnik	II/17/2018 z dn. 29.11.2018	0,64
133.	Obszar we wsi Zawiszów	II/19/2018 z dn. 29.11.2018	0,58
134.	Obszar we wsi Lutomia Górna	II/18/2018 z dn. 29.11.2018	1,26
135.	Obszar we wsi Pogorzała	II/27/2018 z dn. 28.12.2018	2,15
136.	Obszary we wsi Słotwina	V/47/2019 z dn. 28.02.2019 r.	8,9817
137.	Obszary we wsi Panków	V/48/2019 z dn. 28.02.2019 r.	0,5485
138.	Obszary we wsi Słotwina	VII/75/2019 z dn. 30.04.2019 r.	6,10
139.	Obszary we wsi Gogołów	VII/75/2019 z dn. 30.04.2019 r.	7,4831
140.	Obszary we wsi Boleścín	XII/123/2019 z dn. 29.08.2019 r.	10,0549
141.	Obszary we wsi Burkatów	XII/124/2019 z dn. 29.08.2019 r.	10,0549
142.	Obszary we wsi Witoszów Dolny	XII/125/2019 z dn. 29.08.2019 r.	7,6468
143.	Obszary we wsi Słotwina	XII/126/2019 z dn. 29.08.2019 r.	1,3655
144.	Obszar we wsi Makowice	XII/127/2019 z dn. 29.08.2019 r.	0,9950
145.	Obszar we wsi Grodziszczce	XII/128/2019 z dn. 29.08.2019 r.	1,3266
146.	Obszary we wsi Wiśniowa	XII/129/2019 z dn. 29.08.2019 r.	1,7884
147.	Obszary we wsi Lutomia Dolna	XII/130/2019 z dn. 29.08.2019 r.	1,7884
148.	Obszary w Makowicach i Opoczce (m.in. boisko)	XVII/191/2019 z dn. 19.12.2019 r.	6,7747
149.	Obszar w Modliszowie	XVII/192/2019 z dn. 19.12.2019 r.	0,2198
150.	Obszar w Mokreszowie (teren przy szkole)	XVII/193/2019 z dn. 19.12.2019 r.	0,9851
151.	Obszar w Pszennie (budynek wielorodzinny, cmentarz)	XVII/194/2019 z dn. 19.12.2019 r.	4,8373
152	Obszar w Witoszowie Górnym	XXIX/318/2020 z dn. 21.03.2020 r.	0,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica. Poniżej foto lotnicze Komorów-Osiedle Arkadia

14.3. Decyzje administracyjne

Zwiększenie powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego pozwoliło na zmniejszenie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym o blisko 74 % ogółem – z 23 w 2013 roku do 6 w 2020 roku. Wśród ww. decyzji dominowały WZ dotyczące zabudowy mieszkaniowej.

TABELA 58. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [2013-2020].

	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2020
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	8	6	2	2	0	1	0
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	23	30	3	6	10	4	6
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	1	0	0	0	1	0	0
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	16	19	0	4	5	3	5
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	5	6	0	0	0	1	1
decyzje dotyczące innej zabudowy	1	5	3	2	4	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

14.4. Inwestycje i działania 2020

W zakresie planowania przestrzennego i rewitalizacji w gminie w 2019 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 59. Najważniejsze działania w zakresie planowania przestrzennego zrealizowane w 2020 roku.

Lp.	Opis
1	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Boleścín (u.o przyst. XXI/211/2020 z 27.02.2020 r.)
2	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Burkatów (u.o przyst. XXI/212/2020 z 27.02.2020 r.)
3	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Bystrzyca Dolna (u.o przyst. XXI/213/2020 z 27.02.2020 r.)
4	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Bystrzyca Górna (u.o przyst. XXI/214/2020 z 27.02.2020 r.)
5	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Gogolów (u.o przyst. XXI/215/2020 z 27.02.2020 r.)
6	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Grodziszcze (u.o przyst. XXI/216/2020 z 27.02.2020 r.)
7	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Komorów (u.o przyst. XXI/217/2020 z 27.02.2020 r.)
8	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Krzczonów (u.o przyst. XXI/218/2020 z 27.02.2020 r.)
9	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Lubachów (u.o przyst. XXI/219/2020 z 27.02.2020 r.)
10	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Łutomia Dolna (u.o przyst. XXI/220/2020 z 27.02.2020 r.)
11	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Łutomia Górna (u.o przyst. XXI/221/2020 z 27.02.2020 r.)
12	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Makowice (u.o przyst. XXI/222/2020 z 27.02.2020 r.)
13	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Milochów (u.o przyst. XXI/223/2020 z 27.02.2020 r.)
14	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Opoczka (u.o przyst. XXI/224/2020 z 27.02.2020 r.)
15	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Pogorzała (u.o przyst. XXI/225/2020 z 27.02.2020 r.)

Lp.	Opis
16	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Słotwina (u.o przyst. XXI/226/2020 z 27.02.2020 r.)
17	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Wilków (u.o przyst. XXI/227/2020 z 27.02.2020 r.)
18	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Witoszów Dolny (u.o przyst. XXI/228/2020 z 27.02.2020 r.)
19	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Witoszów Górny (u.o przyst. XXII/229/2020 z 27.02.2020 r.)
20	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Pszemno (u.o przyst. XXII/243/2020 z 30.04.2020 r.)
21	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Mokrzyszów (u.o przyst. XXII/244/2020 z 30.04.2020 r.)
22	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Słotwina (u.o przyst. XXII/245/2020 z 30.04.2020 r.)
23	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Witoszów Dolny (u.o przyst. XXII/246/2020 z 30.04.2020 r.)
24	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Opozka (u.o przyst. XXII/247/2020 z 30.04.2020 r.)
25	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Bystrzyca Górna (u.o przyst. XXII/248/2020 z 30.04.2020 r.)
26	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Witoszów Dolny (u.o przyst. XXX/325/2020 z 01.10.2020 r.)
27	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego we wsi Mokrzyszów (u.o przyst. XXV/353/2020 z 10.12.2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica

Foto: Boleścin z lotu ptaka

15. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA

15.1. Współpraca wewnętrzna

Organizacje pozarządowe (NGO) działają na rzecz wybranego interesu i nie kierując się osiągnięciem zysku, stanowią one ponadto znaczny potencjał społeczny. Tworzone są przez ludzi autentycznie zaangażowanych w problemy społeczne i zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców gminy Świdnica. Priorytetem gminy Świdnica jest jak najlepsze zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy, a aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych, jest jednym z elementów efektywnego kierowania jej rozwojem. W ramach współpracy z NGO w ubiegłych latach zrealizowane zostały m.in. następujące projekty:

- Rok 2020:

Na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn.zm.) Wójt Gminy Świdnica ogłaszał otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań gminy w zakresie wyłapywania i opieki nad bezpańskimi psami.

- Wyłapywanie bezpańskich psów, transport psów do schroniska, opieka nad bezpańskimi psami w schronisku – realizowane przez Fundację „Mam Pomysł”.
- Wspieranie realizacji zadań gminy z zakresu kultury fizycznej i sportu w roku 2020

TABELA 60. Wykaz dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w 2020 roku.

Nazwa stowarzyszenia	Dotacje [zł]	
	2019	2020
Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „AZYL”	75 000	75 000
Gminny Ludowy Klub Sportowy	244 634	159 701,61

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

Od 1 kwietnia 2016 roku gmina Świdnica wita nowo narodzonych mieszkańców gminy pakietem powitalnym, w ramach akcji **Największy Skarb Gminy to Ty**. W 2020 roku listy gratulacyjne i środki pielęgnacyjne powędrowały do kolejnych 149 noworodków, a ich łączna wartość to 14,7 tys. zł. Na przestrzeni 4 lat pakiety powitalne powędrowały już do 799 rodzin. Od 2019 roku każdą parę bliźniąt urodzonych i zameldowanych w gminie Świdnica w 2019 roku witamy kwotą 1000 zł. W 2020 roku takie wyprawki trafiły do dwóch par bliźniaczych. Od 2016 roku każdy 18-latek wraz z osiągnięciem pełnoletniości otrzymuje od Wójta Gminy Świdnica list gratulacyjny. W 2020 roku życzenia z tej okazji otrzymało 157 mieszkańców gminy.

Foto: Rodzice wraz z bliźniakami, którzy otrzymali pakiet powitalny w ramach akcji Największy Skarb Gminy to Ty

15.2. Współpraca zewnętrzna

Gmina Świdnica współpracuje z sąsiadującymi samorządami subregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego w ramach realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030”.

SCHEMAT 8. Mapa Aglomeracji Wałbrzyskiej

Źródło:

www.um.walbrzych.pl/pl/news/aglomeracja-walbrzyska

Współpraca zewnętrzna prowadzona jest także w ramach Aglomeracji Wałbrzyskiej (AW) którą tworzą 22 dolnośląskie gminy: w tym gmina wiejska Świdnica, zlokalizowane w południowej części województwa dolnośląskiego, które należą do czterech powiatów (wałbrzyskiego, kamiennogórskiego,

liderem Aglomeracji Wałbrzyskiej jest Gmina Wałbrzych. Pod względem powierzchni (1748 km²) Aglomeracja Wałbrzyska stanowi ponad 9% obszaru województwa dolnośląskiego. Około 18,3% powierzchni Aglomeracji stanowią obszary miejskie. Dla porównania: wskaźnik ten dla Dolnego Śląska wynosi 11%.

Do największych pod względem powierzchni gmin w Aglomeracji Wałbrzyskiej należą: gmina wiejska Kamienna Góra, gmina wiejska Nowa Ruda, Strzegom, gmina wiejska Świdnica oraz Lubawka. Ich łączna powierzchnia stanowi ok. 49% powierzchni Aglomeracji. Gminy Aglomeracji Wałbrzyskiej współpracują na wielu płaszczyznach, szczególnie w dziedzinie: komunikacji i transportu, środowiska, turystyki, edukacji, polityki społecznej oraz infrastruktury.

Gmina Świdnica jest w gronie 20 tys. samorządów w Europie, których wiązą wzajemne umowy partnerskie. Pierwszą umowę partnerską władze gminy Świdnica zawarły w 2006 roku z niemieckim miastem Lampertheim. Następnie w 2010 r. z belgijskim miastem Maldegem. Od 2014 r. gmina Świdnica współpracuje z polską gminą Żukowo k/ Gdańska. W 2015 r. została zawarta kolejna umowa partnerska, tym razem z włoskim miastem Adria. W 2017 roku gmina Świdnica rozpoczęła współpracę z francuskim miastem Ermont. W ciągu kilkunastoletniej współpracy i funkcjonowania umów partnerskich rozwinęły się bardzo różnorodne formy kontaktów począwszy od wymiany młodzieży, zespołów sportowych i kulturalnych. Współpraca ta pozytywnie wpływa na wspólną integrację mieszkańców partnerskich miast i gmin. Z uwagi na światową pandemię koronawirusa nie odbyły się zaplanowane spotkania młodzieży i uczniów, m.in. pomiędzy szkołami A. Delpa w Lampertheim oraz Szkołą Podstawową im. M. Kopernika w Pszennie. Obostrzenia w zakresie COVID-19 nie pozwoliły także na organizację dorocznego święta miast partnerskich włoskiej gminie Adria.

- Lampertheim – (rok rozpoczęcia współpracy 2006) miasto w Niemczech, w kraju związkowym Hesja, w rejencja Darmstadt, w powiecie Bergstraße. Pierwsze miasto partnerskie gminy Świdnica.

- Maldegem – (rok rozpoczęcia współpracy 2010) miasto w belgijskiej prowincji Flandrii Wschodniej.

- Adria – (rok rozpoczęcia współpracy 2015) miasto we Włoszech w Wenecji Euganejskiej, między dolnym Padem i Adygą, starożytny ważny port morski Etrusków, obecnie położony 25 kilometrów od Morza Adriatyckiego.

- Ermont – (rok rozpoczęcia współpracy 2017) miasto w regionie Île-de-France, w departamencie Dolina Oise, położone 22 km od stolicy Francji Paryża

- Żukowo – (rok rozpoczęcia współpracy 2014) gmina miejsko-wiejska położona w województwie pomorskim, w powiecie kartuskim, należąca do Aglomeracji Gdańskiej.

15.3. Dokumenty

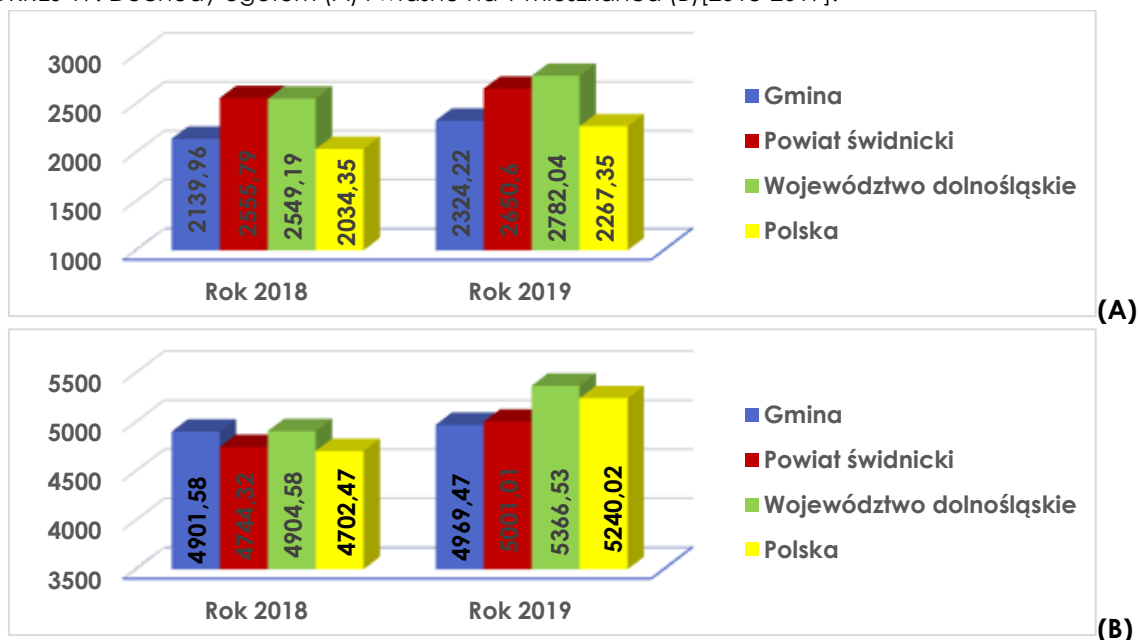
Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w m.in. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok	Uchwała nr XVI/180/2019 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 listopada 2019 r

16. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA

16.1. Budżet gminy

Dochody ogółem gminy Świdnica zwiększają się z roku na rok. W 2019 roku osiągnęły poziom około 85,58 mln zł, co było wynikiem wyższym o 1,8% niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie dochody ogółem wynosiły 4 969,47 zł, co było wynikiem niższym niż przeciętnie w gminach powiatu świdnickiego (5 001,01 zł), w kraju (5 240,02 zł) oraz w regionie (5 366,53 zł). **Dochody własne** gminy stanowiły w 2019 roku aż 53,4% dochodów ogółem (45,66 mln zł), a ich wartość była niższa o 5,4% w stosunku do roku poprzedniego. W przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina, z wynikiem wynoszącym 2 324,22 zł, klasyfikowała się nieznacznie powyżej średniej w kraju (2 267,35 zł), jednak poniżej przeciętnych wartości osiąganych w gminach w powiecie świdnickim (2 650,60 zł) i w regionie (2 782,04 zł). Największy dochód w 2019 roku przyniosły gminie udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (19,2 mln zł), w tym 18,91 mln zł stanowił podatek dochodowy od osób fizycznych. Znaczący wpływ w kwocie 10,08 mln zł pochodził z podatku od nieruchomości. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, wydatki w kwocie 5 071,51 zł, były wyższe niż przeciętnie w powiecie świdnickim (4 933,72 zł), jednak poniżej przeciętnych wartości osiągniętych w regionie (5 366,16 zł) i kraju (5 246,05 zł). Znaczącą kwotę 72,9 mln zł pochłonęły wydatki bieżące, a ich udział w ogóle wydatków wynosił aż 83,6%. Pozostałą część w kwocie 14,3 mln zł obejmowały wydatki majątkowe. W 2019 roku **wynik budżetu** kształtował się na poziomie -1 757 250,15 (-104,20 zł na mieszkańca), natomiast dług publiczny wynosił 41 900 000 zł, czyli 2 485 zł na mieszkańca, a relacja wykonywanych dochodów do łącznej kwoty długu wynosiła 49%.

WYKRES 19. Dochody ogółem (A) i własne na 1 mieszkańca (B) [2018-2019].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS na dzień 21.04.2021 r.

¹²

¹² Średnia dla gmin bez miast na prawach powiatu, stan danych na dzień 21.04.2021 r.

TABELA 61. Dochody [2019-2020].

Dochody [zł]:	2019	2020	Zmiana 2019-2020
ogółem	85 584 215,59	100 565 698,27	17,5%↑
majątkowe	5 231 569,19	9 256 880,85	76,9%↑
własne	45 668 007,13	55 330 995,49	21,2%↑

Źródło: Zarządzenie Nr 29/2021 Wójta Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2021 r.

TABELA 62. Dochody własne [2019-2020].

Dochody własne [zł]:	2019	2020	Zmiana 2019-2020
razem	45 668 007,13	55 330 995,49	21,2%↑
dochody podatkowe - podatek rolny	2 069 114,55	2 315 558,82	11,9%↑
dochody podatkowe - podatek leśny	180 765,04	184 217,94	1,9%↑
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	10 088 339,15	11 764 605,07	16,6%↑
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	494 112,83	525 942,64	6,4%↑
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	815 522,28	1 045 298,29	28,2%↑
dochody podatkowe - podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	3 779,23	7 091,62	87,6%↑
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	6 638,00	9 417,00	41,9%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	19 206 223,91	18 727 740,33	-2,5%↓
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	18 915 346,00	18 765 422,00	-0,8%↓
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	290 877,91	-37 681,67	-113,0%↓

Zarządzenie Nr 29/2021 Wójta Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2021 r.

TABELA 63. Wydatki [2019-2020].

Wydatki [zł]:	2019	2020	Zmiana 2019-2020 [%]
ogółem	87 341 465,74	92 271 154,06	5,6%↑
majątkowe ogółem	14 351 407,58	11 626 175,32	-19,0%↓
majątkowe inwestycyjne	13 651 407,58	9 922 175,32	-27,3%↓
udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	15,6	10,8	-30,8%↓
wydatki bieżące ogółem	72 990 058,16	80 644 978,74	10,5%↑
wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	1 229 589,05	991 153,04	-19,4%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.

W wyniku zmian dokonanych w budżecie w 2020 roku **plan dochodów** wynosił 99 933 961,57 zł natomiast **plan wydatków** 105 365 147,67 zł. **Deficyt budżetu** gminy na 2020 rok po zmianach zaplanowano w wysokości 5 431 186,10 zł. Jako źródło pokrycia deficytu zaplanowano przychody z emisji papierów wartościowych w kwocie 4 600 000 zł oraz niewykorzystanych w 2019 r. środków na realizację projektu z udziałem środków Unii Europejskiej pn. „Rozwój kompetencji kluczowych droga do sukcesu w Gminie Świdnica” w kwocie 831 186,10 zł. Rok 2020 zamknął się nadwyżką budżetu w kwocie 8 294 544,21 zł. W 2020 roku **przychody** w kwocie 9 826 572,06 zł stanowiły: wyemitowane obligacje komunalne w kwocie 8 000 000 zł, niewykorzystane w 2019 r. środki na realizację projektu z udziałem środków z Unii Europejskiej pn. „Rozwój kompetencji kluczowych drogą do sukcesu w Gminie Świdnica” w kwocie 831 186,10 zł oraz wolne środki za 2019 rok w kwocie 995 385,96 zł. Na spłatę **zobowiązań** wydatkowano kwotę 3 400 000 zł z tytułu wykupu wyemitowanych obligacji komunalnych w PKO BP SA. **Zadłużenie gminy** na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiło 46 500 000 zł tj. 46,2% w stosunku do wykonanych dochodów i było niższe o 2,8% od zadłużenia według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku. Wskaźnik **obsługi długu** za 2020 rok stanowił 4,37% (tj. kwota spłaty zobowiązań z tytułu emisji obligacji wraz z odsetkami w stosunku do wykonanych dochodów). Obsługa długu gminy przebiegała w sposób prawidłowy, czyli kapitał i odsetki spłacane były terminowo. Płynność finansowa gminy została zachowana. Wypracowany wskaźnik **nadwyżki operacyjnej** za 2020 roku do wykonanych dochodów wyniósł 10,6%. Nadwyżka operacyjna stanowi kwotę 10 663 838,68 zł i jest wyższa od planowanej nadwyżki o 6 695 350,37 zł. W 2020 roku zrealizowano 100,6% zaplanowanych **dochodów** na łączną kwotę 100 565 698,27 zł, w tym: dochody bieżące 91 308 817,42 zł, dochody majątkowe 9 256 880,85 zł. Wykonanie dochodów ogółem było wyższe o 14 981 482,68 zł, tj. o 17,5% niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, przede wszystkim ze względu na wyższe wpływy z tytułu sprzedaży mienia komunalnego, dotacji celowych z budżetu państwa oraz opłat za korzystanie ze środowiska i zagospodarowanie odpadami. Ponadto do budżetu wpłynęły do budżetu środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych i z Funduszu Dróg Samorządowych. Struktura uzyskanych dochodów według źródeł uzyskania przedstawiała się następująco: dochody własne – 55 330 995,49 (55,0%), subwencja ogólna – 17 221 542,00 zł (17,1%) oraz dotacje celowe z budżetu państwa – 28 013 160,78 zł (27,9%). W 2020 roku **dochody własne** zrealizowano w kwocie 55 330 995,49 zł, co stanowi 101% planu. Były one wyższe o 21,2% niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, tj. o kwotę 9 662 988,36 zł. Dochody bieżące stanowiły kwotę 46 098 798,04 zł natomiast kwotę 9 232 197,45 zł stanowiły dochody majątkowe. W 2020 roku roczny plan **wydatków** został zrealizowany w 87,6%, co daje kwotę 92 271 154,06 zł, w tym wydatki majątkowe w kwocie 11 626 175,32 zł, tj. 66,6% planu. W porównaniu do pierwotnego planu wydatków na 2020 rok, uchwalonego w uchwale budżetowej z 19 grudnia 2019 r., wydatki wykonano w 90,7%. W trakcie roku budżetowego planowane wydatki ogółem zwiększono o 3,6% czyli o 3 640 346,00 zł, natomiast planowane wydatki na inwestycje gminne zmniejszono o 1,4%, czyli o 241 467,30 zł.

TABELA 64. Realizacja budżetu [2020].

L.p.	Wyszczególnienie	Plan wg uchwały budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania do planu po zmianach /5 : 4/
1.	dochody	96 753 319,67	99 933 961,57	100 565 698,27	100,6
1.1	w tym: dochody bieżące	89 973 066,67	91 869 050,28	91 308 807,42	99,4
1.2	dochody majątkowe	6 780 253,00	8 064 911,29	9 256 880,85	114,8
2.	wydatki	101 724 801,67	105 365 147,67	92 271 154,06	87,6
2.1	w tym: wydatki bieżące	84 018 748,67	87 900 561,97	80 644 978,74	91,7
2.2	wydatki majątkowe	17 706 053,00	17 464 585,70	11 626 175,32	66,6

Źródło: Zarządzenie Nr 29/2021 Wójta Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2021 r.

TABELA 65. Realizacja wydatków budżetowych wg działów klasyfikacji budżetowej [2020].

Wyszczególnienie	Wykonanie w 2020 roku		
	Ogółem	w tym:	
		bieżące	majątkowe
Rolnictwo i łowiectwo	1 439 313,18	1 437 432,51	1 880,67
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 104 752,55	400 752,55	1 704 000,00
Transport i łączność	8 432 690,76	2 943 697,37	5 488 993,39
Gospodarka mieszkaniowa	2 036 405,78	1 205 447,34	830 958,44
Działalność usługowa	135 249,63	135 249,63	-
Administracja publiczna	8 007 135,77	8 007 135,77	-
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	99 278,20	99 278,20	-
Obrona narodowa	300,00	300,00	-
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	999 982,95	505 599,95	494 383,00
Obsługa długu publicznego	991 153,04	991 153,04	-
Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	23 379 392,87	23 328 653,46	50 739,41
Ochrona zdrowia	217 837,96	217 837,96	-
Pomoc społeczna	3 956 458,73	3 956 458,73	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 243 198,18	1 243 198,18	-
Rodzina	25 404 583,81	25 404 583,81	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8 130 052,53	7 001 323,79	1 128 728,74
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 869 265,12	2 278 076,04	1 591 189,08
Kultura fizyczna	1 824 103,00	1 488 800,41	335 302,59
Ogółem wydatki:	92 271 154,06	80 644 978,74	11 626 175,32

Źródło: Zarządzenie Nr 29/2021 Wójta Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2021 r.

W 2020 roku na **wydatki majątkowe** przeznaczono środki w kwocie 11 626 175,32 zł, w tym: na zadania inwestycyjne: 7 795 628,15 zł; na zakupy inwestycyjne: 14 280 zł; na dotację celową dla Powiatu na inwestycje drogowe: 249 994,02 zł; na dotację celową dla GOKS i R-u na dostosowanie obiektu świetlicy wiejskiej w Pszennie do prowadzenia nowych form działalności kulturalnej: 624 164,69 zł na dotację celową dla GOKS i R-u na wyposażenie i modernizację świetlic oraz obiektów sportowych w ramach Funduszu Sołeckiego- 219 716,63 zł; na podwyższenie kapitału w spółce komunalnej pn. Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. – 1 704 000,00 zł; na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków – 201 015,30 zł; na dofinansowanie urządzeń służących do podnoszenia ciśnienia na przyłączach kanalizacji sanitarnej w m. Wilków – 15 463,49 zł, na dofinansowanie wymiany kotłów c.o. na ekologiczne – 525 995,04 zł, dofinansowanie zakupu samochodu pożarniczego dla OSP Witoszów – 415 514,00 zł oraz na dofinansowanie zakupu samochodu dla Posterunku Policji w Słotwinie- 58 149 zł. Wartość rozpoczętych inwestycji według stanu na dzień 31.12.2019 roku wyniosła 3 575 434,39 zł.

Płynność finansowa gminy została zachowana. Wypracowany wskaźnik **nadwyżki operacyjnej** za 2020 roku do wykonanych dochodów wyniósł 10,6%. Nadwyżka operacyjna stanowi kwotę 10 663 838,68 zł i jest wyższa od planowanej nadwyżki o 6 695 350,37 zł. W 2020 roku Gmina Świdnica nie udzielała nikomu żadnych poręczeń ani gwarancji.

TABELA 66. Realizacja wydatków majątkowych [2020].

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
1.	Modernizacja urządzeń melioracyjnych	120 000,00	0,00	0,00	-	0,0%
2.	Wykonanie projektów kanalizacji sanitarnej w Gminie Świdnica	100 000,00	100 000,00	0,00	0,0%	0,0%
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Opoczce	600 000,00	10 000,00	1 880,67	18,8%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 010 - Rolnictwo i łowiectwo	820 000,00	110 000,00	1 880,67	1,7%	0,0%
4.	Objęcie udziałów w Świdnickim Gminnym Przedsiębiorstwie Komunalnym Spółka z o.o. (kanalizacja w Opoczce)	510 100,00	510 100,00	510 000,00	100,0%	4,4%
5.	Objęcie udziałów w Świdnickim Gminnym Przedsiębiorstwie Komunalnym Spółka z o.o. (kanalizacja i wodociąg w Pszennie)	500 000,00	500 000,00	500 000,00	100,0%	4,3%
6.	Objęcie udziałów w Świdnickim Gminnym Przedsiębiorstwie Komunalnym sp. z o.o. (rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym w Witoszowie Dolnym)	0,00	200 000,00	200 000,00	100,0%	1,7%
7.	Objęcie udziałów w Świdnickim Gminnym Przedsiębiorstwie Komunalnym sp. z o.o. (zakup środków transportu i sprzętu do świadczenia zadań z zakresu gospodarki komunalnej, w tym estetyka wsi)	0,00	264 000,00	264 000,00	100,0%	2,3%
8.	Objęcie udziałów w Świdnickim Gminnym Przedsiębiorstwie Komunalnym sp. z o.o. 0,00	0,00	230 000,00	230 000,00	100,0%	2,0%
	RAZEM DZIAŁ 400 - Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	1 010 100,00	1 704 100,00	1 704 000,00	100,0%	14,7%
9.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w Grodziszczu w zakresie budowy chodnika dla pieszych	380 000,00	380 000,00	22 140,00	5,8%	0,2%
10.	Dołacja do budowy chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica (§6300)	250 000,00	250 000,00	249 994,02	100,0%	2,2%
11.	Budowa drogi powiatowej nr 3396D na odcinku pomiędzy drogą krajową nr 5 a drogą wojewódzką nr 382 i ul. Stęczyńskiego w Świdnicy (§6300)	101 953,00	0,00	0,00	-	0,0%
12.	Przebudowa drogi gminnej Pszenno - Miłochów w ramach Funduszu Dróg Samorządowych	960 000,00	1 050 000,00	694 018,36	66,1%	6,0%
13.	Budowa i modernizacja dróg i chodników w gminie, w tym zagospodarowanie terenu przy budynku Urzędu Gminy	2 000 000,00	2 600 000,00	2 395 891,79	92,1%	20,6%
14.	Budowa parkingu w Lubachowie	300 000,00	308 419,00	212 349,50	68,9%	1,8%
15.	Droga dojazdowa do gruntów rolnych (dwie drogi)	2 000 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
16.	Bojanice droga dojazdowa do gruntów rolnych	0,00	550 000,00	346 460,30	63,0%	3,0%
17.	Niegoszów - Panków droga dojazdowa do gruntów rolnych	0,00	800 000,00	343 175,28	42,9%	3,0%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
18.	Przebudowa i rozbudowa publicznej drogi gminnej nr 112503D w miejscowości Witoszów Dolny w ramach Funduszu Dróg Samorządowych	1 750 000,00	3 160 535,70	1 042 469,64	33,0%	9,0%
19.	Wykonanie projektów w gminie, w tym Sołectwo Witoszów Dolny na kwotę 4 000 zł	154 000,00	224 000,00	182 494,50	81,5%	1,6%
20.	Przebudowa drogi gminnej 111808D w Burkatowie	350 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 600 - Transport i łączność	8 245 953,00	9 322 954,70	5 488 993,39	58,9%	47,2%
21.	Modernizacja systemów grzewczych w budynkach komunalnych w Gminie Świdnica	780 000,00	869 000,00	738 954,74	85,0%	6,4%
22.	Przebudowa i termomodernizacja budynków mieszkalnych z zasobu Gminy	1 000 000,00	91 000,00	77 723,70	85,4%	0,7%
23.	Wykup działek	500 000,00	390 000,00	14 280,00	3,7%	0,1%
	RAZEM DZIAŁ 700 - Gospodarka mieszkaniowa	2 280 000,00	1 350 000,00	830 958,44	61,6%	7,1%
24.	Wpłata na Fundusz Wsparcia Policji na dofinansowanie zakupu samochodu	0,00	60 000,00	58 149,00	96,9%	0,5%
25.	Zakup średniego samochodu ratowniczo - gaśniczego	450 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
26.	Dotacja celowa na zakup samochodów pożarniczych dla OSP w Witoszowie	0,00	420 000,00	415 514,00	98,9%	3,6%
27.	Modernizacja infrastruktury Ochotniczych Straży Pożarnych	85 000,00	85 000,00	20 720,00	24,4%	0,2%
	RAZEM DZIAŁ 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	535 000,00	565 000,00	494 383,00	87,5%	4,3%
28.	Przebudowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie Gminy Świdnica (budowa trafostacji w Witoszowie Dolnym)	100 000,00	100 000,00	10 739,40	10,7%	0,1%
29.	Budowa pełnowymiarowej Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Grodziszczu	2 000 000,00	40 000,00	40 000,01	100,0%	0,3%
30.	Budowa przedszkola w Pszennie przy ul. Słonecznej	0,00	40 000,00	0,00	0,0%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 801 - Oświata i wychowanie	2 100 000,00	180 000,00	50 739,41	28,2%	0,4%
31.	Budowa żłobka w Pszennie przy ul. Słonecznej	0,00	60 000,00	0,00	0,0%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 855 - Rodzina	0,00	60 000,00	0,00	0,0%	0,0%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
32.	Zadania inwestycyjne w ramach porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w gminie (w tym § 6060 - 100 000 zł)	250 000,00	150 000,00	25 349,00	16,9%	0,2%
33.	Dotacja celowa na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Krzczonów, Niegoszów, Miłochów, Gogołów, Makowice, Jagodnik (§ 6230)"	120 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
34.	Dotacja celowa na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Krzczonów, Niegoszów, Miłochów, Gogołów, Makowice, Jagodnik, Wieruszów, Pogorzała, Zawiszów, Sulistawice, Wiśniowa, Modliszów (§ 6230)"	0,00	204 000,00	201 015,30	98,5%	1,7%
35.	Dotacja celowa na dofinansowanie inwestycji związanych z podłączaniem nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wilków i Makowice (§ 6230)"	125 000,00	125 000,00	15 463,49	12,4%	0,1%
36.	Zakup maszyn i urządzeń do utrzymania estetyki wsi	0,00	66 000,00	0,00	0,0%	0,0%
37.	Modernizacja i zagospodarowanie terenów zielonych	50 000,00	8 610,00	8 610,00	100,0%	0,1%
38.	Dotacja celowa na wymianę kotłów c.o. na ekologiczne - program pilotażowy (§ 6230)	307 500,00	607 500,00	525 995,04	86,6%	4,5%
39.	Budowa dróg rowerowych w Gminie Wiejskiej i Miejskiej Świdnica w celu redukcji niskiej emisji	0,00	5 000,00	1 014,75	20,3%	0,0%
40.	Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej	0	181 900	0	0,0%	0,0%
41.	Modernizacja oświetlenia w gminie, w tym Sołectwa - 16 500 zł, z czego: Bystrzyca Góra - 3 000 zł, Jagodnik - 3 000 zł, Komorów- 6 000 zł, Krzyżowa - 1 500 zł, Lubachów- 3 000 zł.	366 500,00	366 500,00	349 945,11	95,5%	3,0%
42.	Budowa oświetlenia przejść dla pieszych w miejscowościach Słotwina i Pszenno w ciągu drogi krajowej nr 35	250 000,00	270 000,00	1 336,05	0,5%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 469 000,00	1 984 510,00	1 128 728,74	56,9%	9,7%
43.	Dotacja dla GOKSiR na budowę wiaty (zadaszenie) przy świetlicy wiejskiej - FS wsi Bojanice (§ 6220)	12 000,00	12 000,00	11 971,63	99,8%	0,1%
44.	Dostosowanie obiektu świetlicy wiejskiej w Pszenno do prowadzenia nowych form działalności kulturalnej przez Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Świdnicy (§ 6220)	150 000,00	700 000,00	624 164,69	89,2%	5,4%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
45.	Budowa świetlicy wiejskiej w Gogołowie	774 000,00	934 119,00	933 869,35	100,0%	8,0%
46.	Budowa demonstracyjnego budynku wielofunkcyjnego o znacznie podwyższonych parametrach charakterystyki energetycznej w Gminie Świdnica	0,00	50 000,00	2 214,00	4,4%	0,0%
47.	Dotacja dla GOKSiR na inwestycję pn. "Modernizacja świetlicy wiejskiej w Witoszowie Górnym"	0,00	30 000,00	0,00	0,0%	0,0%
48.	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Gminy Świdnica: świetlicy wiejskiej w Witoszowie Dolnym oraz budynku oświaty i kultury w Bystrzycy Dolnej	0,00	81 902,00	18 969,41	23,2%	0,2%
49.	RAZEM DZIAŁ 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	936 000,00	1 808 021,00	1 591 189,08	88,0%	13,7%
50.	Budowa Otwartych Stref Aktywności na terenie Gminy Świdnica	200 000,00	0,00	0,00	-	0,0%
51.	Dotacja dla GOKSiR na modernizację obiektu sportowo- rekreacyjnego - FS wsi Bystrzyca Górna (§6220)	10 000,00	10 000,00	10 000,00	100,0%	0,1%
52.	Odnowa Dolnośląskiej Wsi	100 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
53.	Wykonanie placu zabaw w Bystrzycy Górnej	0,00	170 000,00	127 704,44	75,1%	1,1%
54.	Zagospodarowanie terenów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Świdnica	0,00	200 000,00	197 598,15	98,8%	1,7%
	RAZEM DZIAŁ 926 - Kultura fizyczna	310 000,00	380 000,00	335 302,59	88,2%	2,9%
	OGÓŁEM	17 706 053,00	17 464 585,70	11 626 175,32	66,6%	100%

Źródło: Zarządzenie 29/2021 Wójta Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2021 r.

Biblioteki. Na początek 2020 roku stan środków pieniężnych wynosił 13 857,98 zł, a stan zobowiązań 7 332,04 zł. Na koniec okresu sprawozdawczego stan zobowiązań wynosił 16 111,43 zł, a stan należności 0,00 zł, natomiast stan środków na koniec okresu sprawozdawczego 23 398,44 zł. Zobowiązania i należności wymagalne w 2020 roku nie wystąpiły.

TABELA 67. Biblioteki – sprawozdanie finansowe za 2020 rok.

Rodzaj wydatku	Plan	Wykonanie	Wykonanie procentowe
Materiały i wyposażenie	14 597,00	14 454,75	99,0%
Art. gospodarcze, biurowe, wyposażenie	13 557,00	13 435,28	99,1%
Literatura fachowa	540,00	540,00	100%
Prenumerata prasy dla bibliotek	500,00	479,47	95,9%
Zakup książek	27 940,00	27 755,66	99,3%
Energia, gaz, woda	658,02	658,02	100%
Energia elektryczna	658,02	658,02	100%
Usługi	11 212,82	10 776,67	96,1%
Usługi informatyczne	1 940,00	1 933,56	99,7%
Usługi pozostałe	3 702,82	3 282,76	88,7%
Telefony	3 450,00	3 444,09	99,8%
Internet	2 120,00	2 114,26	99,7%
Wynagrodzenia	180 040,02	158 939,74	88,3%
Wynagrodzenia	180 040,02	158 939,74	88,3%
Pochodne od wynagrodzeń	30 867,17	29 115,90	94,3%
Ubezpieczenia społeczne	28 867,17	28 026,00	97,1%
Fundusz pracy	2 000,00	1 089,90	54,5%
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	5 232,14	5 232,14	100%
Podróże służbowe	3 514,02	3 496,69	99,51%
OGÓŁEM WYDATKI	274 061,19	250 429,57	91,4%
KOSZTY		249 727,32	91,1%
Rodzaj przychodu	Plan	Wykonanie	Wykonanie procentowe
Dotacja organizatora	260 612,00	244 500,57	93,8%
Dopisane odsetki do rachunku	292,00	58,82	20,1%
Dotacja z Biblioteki Narodowej na zakup nowości wydawniczych	5 929,00	5 929,00	100%
RAZEM	266 833,00	250 488,39	93,9%
Środki z lat ubiegłych (stan na koniec 2019 r.)	13 857,98	13 857,98	100%
OGÓŁEM	280 690,98	264 346,37	280 690,98

Źródło: Zarządzenie Nr 29/2021 Wójta Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2021 r.

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Świdnicy. Stan środków pieniężnych na 31.12.2019 roku wynosił 10 624,91 zł, stan środków obrotowych na koniec okresu sprawozdawczego 3 027,57 zł. Według stanu na 31.12.2020 roku rozrachunki z tytułu należności w kwocie 62 826,30 zł wynikały ze: zwrotu podatku VAT- 39 638 zł oraz najmu w kwocie 23 188,30 zł, w tym wymagalne w kwocie 0,00 zł. Rozrachunki z tytułu zobowiązań niewymagalnych w kwocie 93 459,51 zł stanowiły: zobowiązania z tytułu dostaw i usług- 35 503,61 zł, zobowiązania z tytułu ZUS- 49 526,90 zł, zobowiązania z tytułu US (PIT-4) 8 429,00 zł. Według stanu na dzień 31.12.2020 roku zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

TABELA 68. GOKSiR – sprawozdanie finansowe za 2020 rok.

Przychody	Plan	Wykonanie	% wykonania
Dotacja podmiotowa na działalność kulturalną	1 583 698,00	1 583 698,00	100%
Dotacja podmiotowa - na obiekty sportowe	1 204 317,00	1 204 317,00	100%
Dotacja podmiotowa na place zabaw	64 800,00	64 800,00	100%
Dotacja celowa z budżetu gminy na place zabaw w ramach FS, w tym:	69 377,96	68 298,48	98,4%
- na zadania bieżące	69 377,96	68 298,48	98,4%
- na zadania inwestycyjne	0,00	0,00	0%
Dotacja celowa z budżetu gminy na obiekty sportowe w ramach FS, w tym:	94 945,54	91 733,41	96,6%
- na zadania bieżące	84 945,54	81 733,41	96,2%
- na zadania inwestycyjne	10 000,00	10 000,00	100%
Dotacja celowa z budżetu gminy na świetlice wiejskie w ramach FS, w tym:	351 933,00	345 737,67	98,2%
- na zadania bieżące	339 933,00	333 766,04	98,2%
- na zadania inwestycyjne	12 000,00	11 971,63	99,8%
Dotacja celowa na realizację programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy (zadanie bieżące)	40 000,00	40 000,00	100%
Dotacja celowa na inwestycję pn. „Dostosowanie obiektu świetlicy wiejskiej w Pszennie do prowadzenia nowych form działalności kulturalnej przez GOKSiR w Świdnicy	700 000,00	624 164,69	89,2%
Dotacja celowa na inwestycję pn. „Modernizacja świetlicy wiejskiej w Witoszowie Górnym”	30 000,00	0,00	0,0%
Odsetki dopisane na rachunku bankowym	228,38	228,38	100%
Przychody z najmu świetlic	28 294,65	28 294,65	100%
Przychody z najmu Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Witoszowie Dolnym	543 000,00	542 306,46	99,9%
Przychody z najmu maszyn	268 000,00	267 510,29	99,8%
Refaktury	98 967,15	98 967,15	100%
Pozostałe przychody	18 200,00	18 191,46	99,9%
Wyróżnienie w przeglądzie kolędniczym	300,00	300,00	100,0%
Inne środki, w tym:	319 357,00	319 357,00	100%
a) podatek VAT należny od faktur sprzedaży	187 791,00	187 791,00	100%
b) zwrot podatku VAT w formie niepieniężnej – kompensata podatkiem dochodowym od osób fizycznych,	131 566,00	131 566,00	100%
RAZEM	5 415 418,68	5 297 904,64	97,8%
Koszty	Plan	Wykonanie	% wykonania
1. Materiały, w tym:	732 000,00	730 300,34	99,8%
- art. biurowe, środki czystości	37 000,00	36 854,41	99,6%

Koszty	Plan	Wykonanie	% wykonania
- wyposażenie i materiały	529 000,00	528 433,58	99,9%
- opał	166 000,00	165 012,35	99,4%
2. Usługi, w tym:	1 084 500,00	1 073 389,48	99,0%
- energia elektryczna	330 000,00	329 136,02	99,7%
- zużycie wody	133 000,00	123 163,61	92,6%
- zużycie gazu	25 000,00	24 984,11	99,9%
- wywóz śmieci i nieczystości	44 500,00	44 408,48	99,8%
- koszty rozmów telefonicznych	14 000,00	13 946,01	99,6%
- usługi różne, w tym:	538 000,00	537 751,25	99,9%
- utrzymanie nieruchomości		67 939,66	
- transport (dojazdy zespołów na koncerty, przeglądy)		10 814,80	
- szkolenia, badania lekarskie pracowników, odzież ochronna		18 250,77	
- przegląd oświetlenia na hali sportowej		4 700,00	
- prenumerata		250,00	
- przeglądy i konserwacje urządzeń na basenie		42 178,12	
- inwentaryzacje świetlic wiejskich, roczna kontrola		37 200,00	
- wykonanie cięć korekcyjnych drzew		8 475,00	
- usługi serwisowe		19 045,00	
- usługi informatyczne – program „Symfonia”		5 852,71	
- przeglądy przewodów kominowych świetlic i hali		8 585,00	
- opracowanie opinii i procedur w zakresie ratownictwa		5 000,00	
- badanie wody na basenie		9 618,57	
- pozostałe usługi (w tym m.in.: monitoring, dzierżawa pojemników na śmieci, dokumentacje projektowe, opłaty ZAKS, pranie firan i obrusów, przegląd gaśnic w centrum Sportowo – Rekreacyjne, licencje itp.)		299 841,62	
3. Imprezy	221 000,00	120 644,05	54,6%
4. Remonty i modernizacje, w tym:	908 000,00	907 600,41	99,9%
- remont obiektów w miejscowościach: Witoszów Górny, hali sportowej w Witoszowie Dolnym i modernizacja świetlicy w Pszennie		907 600,41	
5. Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	2 236 000,00	2 233 489,07	99,9%
- płace i umowy zlecenia		1 928 076,39	
- składki ZUS – pracodawca		252 470,48	
- delegacje		1 783,62	
- ZFŚS		51 158,58	
6. Utrzymanie boisk sportowych	126 000,00	125 963,14	100%
7. Utrzymanie placów zabaw, w tym:	46 500,00	46 363,36	99,7%
- wyposażenie		28 374,36	
- przeglądy techniczne		4 484,00	
- konserwacje urządzeń na placach zabaw		12 300,00	
- pozostałe koszty		1 205,00	
8. Utrzymanie ciągnika z osprzętem	30 000,00	29 214,01	97,4%
- naprawy		330,00	
- paliwo		13 395,25	
- ubezpieczenie i rejestracja		5 559,00	
- pozostałe koszty		56,91	
- dzierżawa terenu		4 550,00	
- zakup części zamiennych		5 322,85	
RAZEM	5 384 000,00	5 266 963,86	97,8%

Źródło: Zarządzenie Nr 29/2021 Wójta Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2021 r.

Ustalenie stanu środków pieniężnych na dzień 31.12.2020 r.

Wyszczególnienie	Planowane na 2020 rok	Wykonane na dzień 31.12.2020 r.
Przychody, w tym:	5 417 427,70	5 299 913,66
Stan środków obrotowych na początek roku	10 624,91	10 624,91
Stan należności na początek roku	54 210,41	54 210,41
Przychody w 2019 r.	5 415 418,68	5 297 904,64
Stan należności na koniec okresu sprawozdawczego	-62 826,30	-62 826,30
Koszty, w tym:	5 413 922,23	5 296 886,09
Stan zobowiązań na początek roku	123 381,74	123 381,74
Koszty	5 384 000,00	5 266 963,86
Stan zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego	-93 459,51	-93 459,51
Stan środków pieniężnych na koniec okresu	3 505,47	3 027,57

Źródło: Zarządzenie Nr 29/2021 Wójta Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2021 r.

16.2. Budżet partycypacyjny

Gmina Świdnica nie realizuje działań w ramach budżetu obywatelskiego, budżet partycypacyjny jest natomiast wykonywany w ramach funduszu sołectkiego, a przeznaczane na niego środki zwiększane są z roku na rok.

W 2020 roku na zadania realizowane w ramach funduszu wydatkowane zostało ponad 832,1 tys. zł, czyli o 6% więcej niż w roku poprzednim. Wykaz zadań zrealizowanych w ramach funduszu w 2020 roku, w podziale na sołectwa, przedstawia tabela poniżej.

TABELA 69. Realizacja funduszu sołectkiego [2019-2020].

Nazwa	2019	2020
liczba zgłoszonych projektów ogółem [szt.]	191	166
liczba projektów poddanych pod głosowanie [szt.]	191	166
kwota ogółem [zł]	784 916,34	832 125,15

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

TABELA 70. Zestawienie zadań Funduszu Sołectkiego [2020].

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
Bojanice	Organizacja imprez oraz uroczystości wiejskich, kultura wsi	6 000,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	4 928,32
	Pomoc - Ochotnicza Straż Pożarna	549,99
	Zakup sprzętu sportowego i wyposażenie dla dzieci i młodzieży	2 000,00
	Budowa wiaty (zadaszenie) przy świetlicy wiejskiej	11 971,63
	Zakup sprzętu i doposażenie świetlicy wiejskiej dla dzieci i młodzieży oraz wsparcie działalności Koła Gospodyń Wiejskich	1 900,00
		27 349,94
Boleścín	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (umowa zlecenie)	7 980,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów bud. eksploatacyjnych i porządkowych)	1 984,32
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	6 000,00

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
	Doposażenie Sołectwa oraz świetlicy wiejskiej w sprzęt do organizacji spotkań integracyjnych mieszkańców	5 576,07
	Organizacja czasu wolnego dla mieszkańców	2 000,00
	Zakup i montaż urządzeń na placu zabaw i siłowni zewnętrznej	5 450,00
	Koszt utrzymania boiska sportowego	677,52
	Promocja i reklama wsi	4 486,27
		34 154,18
Burkatów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi Burkatów	13 401,53
	Obsługa strony internetowej wsi Burkatów	300,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	8 000,00
	Promocja wsi Burkatów	579,20
	Promocja zdrowych postaw wśród dzieci i młodzieży – zakup materiałów i wyposażenia sportowego do Świetlicy Wiejskiej	931,00
	Doposażenie drużyny piłkarskiej dzieci z Burkatowa	1 000,00
	Dofinansowanie teatryku „Pogwarki”	1 000,00
	Szkolenie dla mieszkańców wsi Burkatów w zakresie udzielania pierwszej pomocy oraz umundurowanie reprezentacyjne dla dzieci z OSP Burkatów	1 981,03
	Zagospodarowanie terenu wokół Świetlicy Wiejskiej	10 000,00
		37 192,76
Bystrzyca Dolna	Organizacja imprez, uroczystości i promocji zdrowia – zakup materiałów i usług	13 205,00
	Modernizacja, zakup urządzeń na boisko i plac zabaw – zakup materiałów i usług	17 741,40
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi – zakup materiałów i usług	2 746,59
		33 692,99
Bystrzyca Górna	Estetyka wsi	8 998,59
	Imprezy okolicznościowe	4 000,00
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	277,07
	Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej	1 864,79
	Zakup lamp oświetleniowych	3 000,00
	Kultura i sport na wsi	1 991,59
	Utrzymywanie strony internetowej	1 998,75
	Modernizacja obiektu sportowo - rekreacyjnego	10 000,00
	Pielęgnacja terenów zielonych	1 195,78
	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom	1 416,93
		34 743,50
Gogółów	Zagospodarowanie terenu przy nowo budowanej świetlicy wiejskiej	2 000,00
	Utrzymanie porządku estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	8 091,44
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich oraz doposażenie świetlicy (zakup materiałów i usług)	9 000,00
	Remont dróg gminnych, transportu rolnego (zakup materiałów i usług)	500,00
	Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej	2 000,00
		21 591,44
Grodziszcze	Doposażenie świetlicy	6 000,00
	Doposażenie OSP- zakup materiałów i usług	9 995,22
	Estetyka wsi- zakup materiałów i usług	2 973,56
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi: umowa-zlecenie konserwator	3 000,00

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
	Doposażenie i utrzymanie boiska sportowego wraz z terenami przyległymi w celu poprawy ich funkcjonalności – zakup materiałów i usług	13 000,00
	Organizacja uroczystości wiejskich – zakup materiałów i usług	6 285,97
		41 254,75
Jagodnik	Zakup i montaż urządzeń zabawowych	4 200,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	11 882,10
	Organizacja imprez plenerowych	4 061,43
	Doświetlenie wsi	1 845,00
		21 988,53
Jakubów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	6 981,24
	Utrzymanie i doposażenie placu zabaw	3 000,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (materiały i usługi)	2 014,22
		11 995,46
Komorów	Estetyka wsi	15 126,90
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	9 765,09
	Zakup urządzeń sportowo-rekreacyjnych i multimedialnych	8 972,00
	Modernizacja oświetlenia na terenie wsi	6 000,00
		39 863,99
Krzczonów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	12 742,22
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich, świetlicowych oraz doposażenie Świetlicy Wiejskiej (zakup materiałów i usług)	3 075,68
	Zakup urządzeń na plac zabaw (zakup materiałów i usług)	4 402,78
		20 220,68
Krzyżowa	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – zakup materiałów i usług	7 000,00
	Wykonanie pokrycia dachowego i doposażenie świetlicy wiejskiej	9 000,00
	Modernizacja oświetlenia	844,97
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi – zakup materiałów i usług	849,72
		17 694,69
Lubachów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	7 988,82
	Doposażenie i modernizacja świetlicy wiejskiej	6 500,00
	Uzupełnienie i zakup tablic kierunkowych	2 000,00
	Organizacja imprez i uroczystości	6 592,73
	Modernizacja oświetlenia na terenie wsi	1 939,17
		25 020,72
Lutomia Dolna	Rozwój kultury lokalnej w tym organizacja imprez i uroczystości wiejskich dla mieszkańców (zakup materiałów i usług)	9 999,43
	Zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży w sołectwie	3 999,98
	Estetyka wsi - zakup materiałów i usług	12 283,97
	Doposażenie placu zabaw na boisku sportowym (siłownia)	8 000,00
	Doposażenie świetlicy wiejskiej w Lutomi (klimatyzacja)	5 000,00
	Doposażenie OSP Lutomia	1 961,85
		41 245,23
Lutomia Górna	Organizacja imprez kulturalnych (zakup materiałów i usług)	18 996,97
	Utrzymanie porządku, estetyka wsi	9 923,24
	Zakup niezbędnego sprzętu w ramach doposażenia OSP	1 474,77

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
	Zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży (Klub „Kłos” Lutomia)	3 496,01
	Zakup sprzętu sportowego (siłownia zewnętrzna na dużym boisku)	2 372,23
	Dofinansowanie zakupu i montaż klimatyzacji na dużej sali (Lutomia Górna 1)	3 000,00
		39 263,22
Makowice	Doposażenie utrzymanie boiska sportowego	3 997,36
	Estetyka wsi/ zakup materiałów i usług	2 719,58
	Organizacja imprez wiejskich	5 700,54
	Utrzymanie porządku / umowa zlecenie	2 500,00
	Doposażenie sprzętu sportowego na świetlicę wiejską	1 815,00
	Zakup zestawów rekreacyjnych w sołectwie (ławo-stoły)	1 479,00
		18 211,48
Mitochów	Estetyka wsi: zakup materiałów i usług	7 999,55
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	3 500,00
	Zagospodarowanie placu zabaw i zakup urządzeń	5 963,96
		17 463,51
Modliszów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	7 424,21
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	2 084,22
	Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego przy świetlicy wiejskiej	2 493,74
	Modernizacja świetlicy i budynku gospodarczego	3 700,00
		15 702,17
Mokrzyszów	Organizacja imprez, uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	10 020,50
	Estetyka wsi (zakup materiałów i usług, koszenie trawy)	5 987,69
	Doposażenie świetlicy wiejskiej (zakup sprzętu niezbędnego do organizacji i obsługi imprez)	5 000,00
	Rozbudowa infrastruktury wsi - rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej i parkingowej w Mokrzyszowie (zakup materiałów i usług)	4 000,00
	Sport i rekreacja na terenie Sołectwa (doposażenie Klubu Sportowego Zieloni)	2 000,00
	Doposażenie OSP Mokrzyszów (zakup drabiny i komunikatora)	8 000,00
	Dofinansowanie Zespołu Ludowo-Estradowego Mokrzyszów (doposażenie garderoby, stroje reklamowe, rekwizyty)	2 000,00
	Pomoc w działalności Koła Gospodyń Wiejskich (zakup materiałów i wyposażenia do dysponowania przez KGW)	2 000,00
	Rozwój kultury wiejskiej (wypełnienie, zorganizowanie czasu wolnego dla mieszkańców sołectwa)	2 000,00
		41 008,19
Niegoszów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	4 997,75
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	5 528,41
	Zakup namiotu	2 800,00
		13 326,16
Opczka	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	3 989,47
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	5 644,99
	Zakup i montaż urządzeń siłowni zewnętrznej	2 564,00
	Zakup artykułów sportowych	999,20
	Doposażenie świetlicy	5 672,00
		18 869,66
Panków	Utrzymanie porządku i estetyki wsi	7 999,50
	Rozwój kulturalny wsi	5 000,00

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
	Doposażenie świetlicy	5 442,63
		18 442,13
Pogorzała	Estetyka i porządek wsi	11 109,12
	Doposażenie OSP	296,15
	Zakup i montaż urządzeń zabawowych na plac zabaw	2 000,00
	Wykonanie tabliczek z numerami posesji	1 999,20
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	4 200,00
		19 604,47
Pszemno	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	8 994,35
	Utrzymanie porządku na boisku sportowym	4 032,39
	Rozwój kultury wiejskiej (zakup materiałów i usług)	16 285,97
	Remont chodników	9 996,43
	Doposażenie szatni na boisku sportowym	1 000,00
		40 309,14
Słotwina	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	8 254,27
	Organizacja imprez okolicznościowych i integracyjnych	8 499,67
	Rozwój infrastruktury sportowej oraz modernizacja boiska	11 999,53
	Zagospodarowanie terenów sportowo - rekreacyjnych znajdujących się w obrębie i na placu zabaw, świetlicy wiejskiej, zbiornika wodnego	12 482,60
		41 236,07
Sulisławice	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	2 992,75
	Organizacja imprez i uroczystości wioskowych	7 000,00
	Promocja sołectwa	1 670,00
	Korekta gałęzi drzew, przycinka oraz oczyszczanie	1 000,00
		12 662,75
Stachowice	Estetyka wsi	2 095,53
	Kultura i rozrywka	3 799,56
	Straż OSP	330,00
	Zakup sprzętu i wyposażenia sportowego	400,00
	Montaż siatki ogrodzeniowej, słupków oraz akcesorii ogrodzenia	1 500,00
	Zakup koszulek sportowych	590,03
	Zakup potrzebnego sprzętu AGD, AUDIO na Świetlicę Wiejską	6 517,00
		15 232,12
Wieruszów	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich mające na celu integrację mieszkańców wsi (zakup materiałów i usług)	9 000,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	1 433,41
	Zagospodarowanie działki gruntowej z przeznaczeniem pod Świetlicę Wiejską	2 972,40
		13 405,81
Wilków	Organizacja imprez wiejskich	6 000,00
	Utrzymanie estetyki wsi	3 980,53
	Modernizacja, utrzymanie boiska, rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	12 459,57
		22 440,10
Wiśniowa	Utrzymanie porządku i estetyka wsi oraz boiska sportowego (zakup materiałów i usług)	1 390,95
	Rozwój kultury wiejskiej	0,00
	Zakup tablic z numeracją domów	0,00

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
	Zakup tablicy ogłoszeń	0,00
		1 390,95
Witoszów Dolny	Utrzymanie porządku i estetyki wsi – zakup materiałów i usług	12 936,90
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – zakup materiałów i usług	16 785,97
	Zakup sprzętu sportowego i wyposażenie dla młodzieży (Klub Sportowy Orzeł Witoszów)	2 500,00
	Doposażenie OSP	2 500,00
	Wsparcie organizacji „Ale Babki” działającej przy Kole Gospodyń Wiejskich	2 500,00
	Dofinansowanie do projektu odwodnienia i utwardzenia drogi dojazdowej do posesji, nr drogi 1010,1011 i 1014	4 000,00
		41 222,87
Witoszów Górny	Utrzymanie estetyki wsi	3 698,14
	Sprzątanie przystanków	700,00
	Obsługa zebrań i dożynek itp.	8 116,42
	Sport i rekreacja	2 000,00
	Doposażenie i remont świetlicy wiejskiej	6 672,57
	Dofinansowanie straży pożarnej	498,36
		21 685,49
Zawiszów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	6 000,00
	Remont świetlicy wiejskiej	1 100,00
	Zakup garażu blaszanego	1 490,00
	Organizacja uroczystości i imprez wiejskich	4 050,00
		12 640,00
RAZEM		832 125,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych działu Budżetu i Finansów Urzędu Gminy Świdnica

16.3. Stan mienia

Mienie komunalne gminy Świdnica zgodnie ze stanem z 31 grudnia 2020 roku obejmowało: ogółem 852,63 ha gruntów o wartości 16,71 mln zł, w tym: 283,77 ha użytków rolnych o wartości 5,51 mln zł, tereny mieszkaniowe i przemysłowe o powierzchni 45,24 ha i wartości 973,00 tys. zł oraz 523,62 ha terenów innych o wartości 10,23 mln zł.

TABELA 71. Informacja o ilości i wartości gruntów wg stanu na dzień 31.12 [2020].

Miejscowość	Użytki rolne		Tereny mieszkaniowe i przemysłowe		Inne		Ogółem	
	ha	zł	ha	zł	ha	zł	ha	zł
Bojanice	5,3949	98 334,71	0,5278	10 793,49	12,84	238 349,06	18,7627	347 477,26
Boleścin	5,2178	44 048,11	0,4147	13 774,33	12,4793	226 800,17	18,1118	284 622,61
Burkatów	3,5800	118 749,62	0,3876	3 158,05	18,8100	326 493,63	22,7776	448 401,30
Bystrzyca Dolna	2,1642	130 209,13	0,7468	37 493,95	8,7308	158 484,68	11,6418	326 187,76
Bystrzyca Górna	10,6126	43 988,87	1,7021	53 403,68	12,7936	228 221,53	25,1083	325 614,08
Gogołów	27,8147	231 448,23	2,0609	57 435,49	22,5879	443 046,58	52,4635	731 930,30
Grodziszczce	24,8254	216 659,88	1,7897	40 350,13	31,8074	625 085,06	58,4225	882 095,07
Jagodnik	5,7019	261 143,92	1,4557	255 700,00	8,4673	263 401,04	15,6249	780 244,96
Komorów	3,8635	22 882,68	0,9330	10 893,17	13,4763	256 086,00	18,2728	289 861,85

Miejscowość	Użytki rolne		Tereny mieszkaniowe i przemysłowe		Inne		Ogółem	
	ha	zł	ha	zł	ha	zł	ha	zł
Krzczonów	4,2316	27 888,34	1,5280	9 988,04	9,4191	174 942,00	15,1787	212 818,38
Krzyżowa	8,1872	36 157,31	0,1517	727,98	13,5900	251 253,42	21,9289	288 138,71
Lubachów	5,6975	131 365,68	0,9861	22 700,35	8,1805	185 633,15	14,8641	339 699,18
Lutomia Dolna	12,8337	379 722,38	2,1648	27 249,46	29,6038	568 959,05	44,6023	975 930,89
Lutomia Górna	16,8459	148 327,05	1,8015	16 482,67	35,2402	676 657,75	53,8876	841 467,47
Makowice	5,2821	189 961,96	0,1528	7 750,07	13,6965	247 973,79	19,1314	445 685,82
Miłochów	3,4200	128 943,25	0,1500	3 449,67	13,2900	242 629,85	16,8600	375 022,77
Modliszów	7,2657	76 260,43	0,7804	6 777,50	11,3608	201 953,06	19,4069	284 990,99
Mokreszów	43,6897	1 307 047,14	0,7770	8 836,48	52,4116	1 170 771,22	96,8783	2 486 654,84
Niegoszów	2,5700	33 959,56	0,0900	1 189,25	8,3000	157 558,36	10,9600	192 707,17
Opoczka	1,9294	35 194,08	0,4100	7 368,14	8,8500	173 340,97	11,1894	215 903,19
Panków	4,6179	26 576,06	0,3129	8 559,47	11,2227	174 225,54	16,1535	209 361,07
Pogorzała	5,8298	78 823,21	0,9901	8 572,49	19,6274	474 519,00	26,4473	561 914,70
Pszemno	16 3998	524 095,60	5,2578	111 091,96	26,3563	545 278,28	48,0139	1 180 465,84
Słotwina	13,8974	306 265,37	0,6584	10 268,00	27,4400	514 077,42	41,9958	830 610,79
Sulistawice	1,0673	700,90	0,0000	0,00	1,3800	24 879,10	2,4473	25 580,00
Wieruszów	7,8056	57 038,61	0,1000	730,74	3,1320	60 837,65	11,0376	118 607,00
Wilków	4,6762	29 627,26	0,2376	1 434,71	11,1022	207 259,24	16,0160	238 321,21
Wiśniowa	3,0247	130 523,36	0,1900	1 082,09	5,7707	114 349,14	8,9854	245 954,59
Witoszów Dolny	14,2429	428 364,04	1,4727	162 789,11	56,4008	998 628,69	72,1164	1 589 781,84
Witoszów Górny	10,9849	239 693,32	0,3626	7 186,67	10,6022	206 059,10	21,9497	452 939,09
Zawiszów	0,0000	0,00	16,4597	1 615,70	4,6560	91 020,00	21,1157	92 635,70
Miasto	0,0932	30 947,37	0,1932	64 152,69	0,0000	0,00	0,2864	95 100,06
Łącznie powierzchnia w ha	283,7675		45,2456		523,6254		852,6385	
Łącznie wartość ewidencyjna		5 514 947,43		973 005,53		10 228 773,53		16 716 726,49

Źródło: Informacja o stanie mienia Gminy Świdnica, marzec 2020.

W 2020 r. dochody z mienia gminy kształtowały się następująco:

- wpływy ze sprzedaży mienia (odpłatnego nabycia prawa własności): 2 568 888,00 zł, **(106 % planu)**,
- wpływy ze sprzedaży składników majątkowych, tj. gruntów rolnych: 7 650,00 zł **(98 %)**,
- wpływy ze sprzedaży składników majątkowych (złomu): 69,51 zł (nieplanowane),
- wpływy z tytułu przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności: 4 952,05 zł **(165% planu)**,
- wpływy z tytułu odszkodowania za przejęty grunt pod inwestycje celu publicznego od Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu – 810,69 zł (nieplanowane),
- wpływy z czynszów mieszkaniowych, czynszu dzierżawnego: 454 827,76 zł **(108 % planu)**.

W 2020 roku środki w kwocie 11 626 175,32 zł przeznaczono na **wydatki majątkowe** w tym: na zadania inwestycyjne: 7 795 628,15 zł; na zakupy inwestycyjne: 14 280 zł; na dotację celową dla Powiatu na inwestycje drogowe: 249 994,02 zł; na dotację celową dla GOKS i R-u na dostosowanie obiektu świetlicy wiejskiej

w Pszenniu do prowadzenia nowych form działalności kulturalnej: 624 164,69 zł na dotację celową dla GOKS i R-u na doposażenie i modernizację świetlic oraz obiektów sportowych w ramach Funduszu Sołeckiego- 21 971,63 zł; na podwyższenie kapitału w spółce komunalnej pn. Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. – 1 704 000,00 zł; na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków – 201 015,30 zł; na dofinansowanie urządzeń służących do podnoszenia ciśnienia na przyłączach kanalizacji sanitarnej w m. Wilków – 15 463,49 zł, na dofinansowanie wymiany kotłów c.o. na ekologiczne – 525 995,04 zł, dofinansowanie zakupu samochodu pożarniczego dla OSP Witoszów – 415 514,00 zł oraz na dofinansowanie zakupu samochodu dla Posterunku Policji w Słotwinie- 58 149,00 zł.

Wartość rozpoczętych inwestycji według stanu na dzień 31.12.2019 roku wyniosła 3 575 434,39 zł. W 2020 r. poniesione zostały koszty w kwocie 7 948 975,12 zł, a rozliczone na majątek zadania i zakupy inwestycyjne w kwocie 6 697 836,91 zł. Wartość środków trwałych w budowie według stanu na dzień 31.12.2020 r. wynosi 4 826 572,60 zł.

W Gminie Świdnica w 2020 r po dokonanych zmianach majątek gminy stanowi kwotę 176 078 869,27 zł, czyli zwiększył się o 4 015 818,12 zł.

Wartość środków trwałych na dzień 31.12.2020 roku wg grup Klasyfikacji Środków Trwałych (zgodnie z ewidencją księgową) prezentuje poniższa tabela:

TABELA 72. Wartość środków trwałych wg grup Klasyfikacji Środków Trwałych (zgodnie z ewidencją księgową) na dzień 31.12 [2020].

Lp.	Grupa środków trwałych wg Klasyfikacji Środków Trwałych	Wartość brutto	Wartość netto	Wartość Umorzenia
1	0-GRUNTY	16 716 726,49	16 716 726,49	0,00
2	1- BUDYNKI I LOKALE	23 509 140,54	17 746 235,20	5 762 905,34
3	2- OBIEKTY INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	129 684 443,89	84 422 051,24	45 262 392,65
4	3- KOTŁY I MASZYNY ENERGETYCZNE	99 156,55	28 591,65	70 564,90
5	4- MASZYNY, URZĄDZENIA I APARATY OGÓLNEGO ZASTOSOWANIA	683 689,51	38 140,28	645 549,23
6	5-MASZYNY, URZĄDZENIA I APARATY SPECJALISTYCZNE	36 900,00	0,00	36 900
7	6- URZĄDZENIA TECHNICZNE	1 295 039,47	289 802,19	1 005 237,28
8	7- ŚRODKI TRANSPORTU	3 764 748,25	657 031,49	3 107 716,76
9	8- NARZĘDZIA, PRZYRZĄDY, RUCHOMOŚCI I WYPOSAŻENIE	289 024,57	19 681,74	269 342,83
	RAZEM	176 078 869,27	119 918 260,28	56 160 608,99

Źródło: Informacja o stanie mienia Gminy Świdnica, marzec 2020.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Gmina Świdnica posiadała udziały o wartości 7 260 700,17 zł w następujących spółkach:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji sp. z o.o.: 578 900,00 zł (tj. 5 789 udziałów o wartości nominalnej 100 zł, udział w ogólnej wartości kapitału wynosi 18,28%),
- Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.: 6 449 500,00 zł (tj. 64 495 udziałów o wartości nominalnej 100 zł, udział w ogólnej wartości kapitału 100%) i kapitał zapasowy w kwocie 300,17 zł,
- Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów: 232 000,00 zł (tj. 232 udziały o wartości nominalnej 1 000 zł. udział w ogólnej wartości kapitału wynosi 4,64%).

TABELA 73. Informacja o stanie mienia komunalnego stan na 31.12 [2020].

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie na ostatni dzień roku 2019	Wykonanie na ostatni dzień roku 2020	Planowane zwiększenia +/- zmniejszenia /- / w roku 2021	Sposób zagospodarowania wg wykonania 2020				
					w bezpośrednim zarządzie gminy	w zarządzie jednostki komunalnej	dzierżawa najem leasing	wieczyste użytkowanie	inne formy
1.	Grunty ogółem /ha/, w tym	855,66	852,63	-7,00	689,04	8,40	132,09	20,80	2,30
	Rolne	286,64	283,76	-5,00	151,67		132,09		
	działki budowlane	45,38	45,24	-1,00	13,74	8,40		20,80	2,30
	tereny rekreacyjne								
	pozostałe	592,35	498,34	-1,00	498,34				
	Lasy /ha/	25,29	25,29		25,29				
2.	Budynki - liczba ogółem, w tym:								
	mieszkalne:								
	a) 100% udziału Gminy	12	12		12				
	b) % udział Gminy	48	47	-1					47
	obiekty oświatowe	11	11			11			
	obiekty kulturalne-świetlice	23	23			23			
	obiekty służby zdrowia								
	pozostałe obiekty użyt. Publicznej- remizy	7	7		7				
	Inne - szatnie sportowe	5	5		5				
3.	Budowle i urządzenia techniczne								
	wodociągi								
	* liczba								
	* długość w km	225,38	225,38	-1,63	0,71				224,67
	* SUW szt.	3,00	3,00						3,00
	kanalizacja								
	* liczba	12,00	12,00	1,00					
	* długość w km	80,28	80,28	-0,60	0,33				79,95
	oczyszczalnie ścieków	2,00	2,00	0,00					2,00
	wysypiska - liczba								
	drogi gminne /ulice miejskie/ dł. w km	79,05	79,38	0,93	79,38				2
	obiekty sportowe								
4.	Środki transportu								
5.	Inwestycje gminne - stan zaangażowania w mln zł/								
6.	Lokaty kapitałowe w mln zł								
7.	Pożyczki udzielone /w mln zł								
8.	Obligacje własne - sprzedaż w mln zł								
9.	Komunalne osoby prawne - liczba	1	1	1					1
10.	Pozostałe gminne jednostki organizacyjne	14	14		12				2
11.	Związki komunalne i stowarzyszenia, których członkiem jest gmina	3	3						3

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Świdnica, marzec 2020 r.

SPIS TABEL

- TABELA 1. Wykaz miejscowości i liczba stałych mieszkańców [2019-2020] –str. 6
- TABELA 2. Wykaz podjętych uchwał Rady Gminy Świdnica w 2020 r.- str.11
- TABELA 3. Realizacji programu ograniczania niskiej emisji [2018-2020] - str. 19
- TABELA 4. Najważniejsze inwestycje w zakresie ochrony środowiska zrealizowane w 2020 roku - str. 20
- TABELA 5. Najważniejsze działania w zakresie edukacji ekologicznej zrealizowane w 2020 roku - str. 21
- TABELA 6. Liczba mieszkańców: pobyt stały i czasowy [2010-2020] - str. 22
- TABELA 7. Zmiana liczby stałych mieszkańców gminy na przestrzeni 10 i 20 lat [2000-2020] - str. 23
- TABELA 8. Liczba urodzeń i zgonów w latach [2007-2020] - str. 23
- TABELA 9. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem [2019, 2020, prognoza 2030] - str. 23
- TABELA 10. Komunalne zasoby mieszkaniowe [2019-2020] - str. 25
- TABELA 11. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2019-2020] - str. 26
- TABELA 12. Najważniejsze inwestycje w zakresie mieszkalnictwa, w tym komunalnego, zrealizowane w 2020 roku - str. 26
- TABELA 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2020] - str. 27
- TABELA 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON [2019-2020] - str. 28
- TABELA 15. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON [2019-2020] - str. 29
- TABELA 16. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości [2019-2020] - str. 30
- TABELA 17. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [2019-2020] - str. 30
- TABELA 18. Wyniki egzaminów klas ósmych w roku szk. 2019/20- str. 34
- TABELA 19. Najważniejsze inwestycje w zakresie edukacji i wychowania zrealizowane w 2020 roku - str. 39
- TABELA 20. Imprezy kulturalne zorganizowane na terenie gminy [2016-2020]- str. 42
- TABELA 21. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa (dział 921) [2019-2020] - str. 46
- TABELA 22. Najważniejsze inwestycje w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2020 r.- str. 47
- TABELA 23. Najważniejsze działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2019 roku.- str.48
- TABELA 24. Liczba turystów ogółem i zagranicznych [2012-2020] - str. 49
- TABELA 25. Wykaz obiektów sportowych na terenie gminy [2020] - str. 51
- TABELA 26. Imprezy sportowe i rekreacyjne zorganizowane na terenie gminy [2020] - str. 52
- TABELA 27. Wydatki na kulturę fizyczną (dział 926) [2012-2020] - str. 53
- TABELA 28. Najważniejsze inwestycje w zakresie turystyki, sportu i rekreacji zrealizowane w 2020 roku - str. 53
- TABELA 29. Wykaz imprez sportowych i rekreacyjnych zorganizowanych na terenie gminy w 2020 roku- str. 54
- TABELA 30. Wydatki na ochronę zdrowia (dział 851) [2012-2020] - str. 56
- TABELA 31. Najważniejsze działania w zakresie ochrony zdrowia zrealizowane w 2020 roku - str. 56
- TABELA 32. - Wydatki GOPS w 2020 roku ogółem w działach: 851, 852, 854, 855 - str. 58
- TABELA 33. Wydatki GOPS na świadczenia na rzecz rodziny dział [855] - str. 59
- TABELA 34. Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej dział 852 - str. 60
- TABELA 35. Wzrost wydatków na domy pomocy społecznej i usługi opiekuńcze w latach 2012-2020 - str. 60
- TABELA 36. Najważniejsze inwestycje i działania w zakresie pomocy społecznej zrealizowane w 2020 roku - str. 61
- TABELA 37. Przepięstwa i wykrywalność [2019-2020] - str. 63
- TABELA 38. Drogi krajowe i wojewódzkie na terenie gminy [2020] - str. 65
- TABELA 39. Drogi gminne publiczne[2020] – str.65
- TABELA 40. Liczba pasażerów z terenu gminy Świdnica obsłużonych komunikacją miejską [2019-2020] - str. 70
- TABELA 41. Wydatki na transport i łączność (dział 600) [2019-2020] - str. 67
- TABELA 42. Najważniejsze inwestycje w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2019 roku- str.68
- TABELA 43. Sieć wodociągowa ogółem [2016-2020] - str. 74
- TABELA 44. Sieć wodociągowa rozdzielcza [2012-2020]- str. 75

- TABELA 45. Zużycie wody [2017-2020]- str. 75
- TABELA 46. Sieć kanalizacyjna [2012-2020] - str. 76
- TABELA 47. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej [2012-2020] - str. 77
- TABELA 48. Wykaz miejscowości objętych programem dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków [2012-2019] - str. 78
- TABELA 49. Sieć gazowa [2018-2019]- str. 78
- TABELA 50. Zmieszane odpady komunalne [2019-2020]- str. 80
- TABELA 51. Deklaracje segregacji odpadów [2019-2020]- str. 80
- TABELA 52. Osiągnięte poziomy wymagane rozporządzeniami Ministra Środowiska w zakresie gospodarki odpadami [2018-2020] - str. 81
- TABELA 53. Wydatki związane z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych [2018-2020] - str. 81
- TABELA 54. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (dział 900) [2018-2020]- str. 82
- TABELA 55. Najważniejsze inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej zrealizowane w 2020 roku - str. 84
- TABELA 56. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego [2019-2020] - str. 89
- TABELA 57. Wykaz obowiązujących MPZP na terenie gminy [2020] - str. 90
- TABELA 58. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [2019-2020] - str. 90
- TABELA 59. Najważniejsze działania w zakresie planowania przestrzennego zrealizowane w 2020 roku - str. 90
- TABELA 60. Wykaz dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w 2020 roku - str. 92
- TABELA 61. Dochody [2020] - str. 95
- TABELA 62. Dochody własne [2020] - str. 97
- TABELA 63. Wydatki [2019] - str. 98
- TABELA 64. Realizacja budżetu [2020] - str. 99
- TABELA 65. Realizacja wydatków budżetowych wg działów klasyfikacji budżetowej [2020] - str. 100
- TABELA 66. Realizacja wydatków majątkowych [2020] - str. 101
- TABELA 67. Biblioteki - sprawozdanie finansowe za 2020 rok - str. 106
- TABELA 68. GOKSiR – sprawozdanie finansowe za 2020 rok -109
- TABELA 69. Realizacja funduszu sołeckiego [2012-2020] - str. 108
- TABELA 70. Zestawienie zadań Funduszu Sołeckiego [2020] - str. 113
- TABELA 71. Informacja o ilości i wartości gruntów wg stanu na dzień 31.12 [2020] - str. 117
- TABELA 72. Wartość środków trwałych wg grup Klasyfikacji Środków Trwałych (zgodnie z ewidencją księgową) na dzień 31.12 [2020] - str. 115
- TABELA 73. Informacja o stanie mienia komunalnego stan na 31.12 [2020]- str. 116

SPIS WYKRESÓW

1. WYKRES 1. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy [2010-2020] - str. 22
2. WYKRES 2. Liczba urodzeń i zgonów [2015- 2020] – str. 23
3. WYKRES 3. Struktura wieku mieszkańców [2019, 2020] -24
4. WYKRES 4. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2019-2020] - str. 26
5. WYKRES 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem [2012-2019] - str. 27
6. WYKRES 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności (PKD) [2020] - str. 29
7. WYKRES 7. Liczba dzieci w gminnych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w roku 2019 i 2020- str. 32
8. WYKRES 8. Uczniowie szkół podstawowych (kl. I-VIII) w roku szkolnym 2019/20 - str. 33
9. WYKRES 9. Uczniowie szkół podstawowych w roku 2019 i 2020 - str. 33
10. WYKRES 10. Wyniki egzaminów klas ósmych w roku szkolnym 2019/20 - str. 34
11. WYKRES 11. Wydatki bieżące szkół podst. w roku 2020 - str. 36
12. WYKRES 12. Wydatki bieżące szkół podst. w 2019 i 2020 r.
13. WYKRES 13. Wydatki oddziałów przedszkolnych i przedszkoli w roku 2020 - str. 36
14. WYKRES 14. Wydatki oddziałów przedszkolnych i przedszkoli w roku 2019 i 2020
15. WYKRES 15. Procentowy udział wydatków GOPS w poszczególnych działach do ogólnych wydatków – str.58
16. WYKRES 16. Źródła finansowania wydatków GOPS w 2020 r. str. 59
17. WYKRES 17. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (dział 754)[2020]- str.64
18. WYKRES 19. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [2012-2020] - str. 77
19. WYKRES 20. Dochody ogółem (A) i własne na 1 mieszkańca (B)[2018-2019] - str. 95

SPIS SCHEMATÓW

- SCHEMAT 1. Położenie gminy na tle Polski, powiatu świdnickiego oraz podział na sołectwa [2020] - str. 5
- SCHEMAT 2. Obszary przekroczeń poziomów substancji w powietrzu w województwie dolnośląskim w [2020] – str. 18
- SCHEMAT 3. Podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK, w tym podstrefa Świdnica [2020]- str. 31
- SCHEMAT 4. Zadania realizowane przez GOPS w Świdnicy - str. 57
- SCHEMAT 5. Jakości sygnału wszystkich operatorów sieci komórkowych w technologii GSM, UMTS i LTE [2020] - str. 82
- SCHEMAT 6. Orientacyjny zasięg sieci dla ofert głosowych dla przykładowej sieci komórkowej [2020]- str. 82
- SCHEMAT 7. Orientacyjny zasięg dla ofert internetowych dla przykładowej sieci komórkowej [2020]- str. 83
- SCHEMAT 8. Mapa Aglomeracji Wałbrzyskiej -str. 93